

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De deo uno, et trino - Cod. Ettenheim-Münster 202

Bach, J.

[S.l.], 1636

Quaestio II

[urn:nbn:de:bsz:31-118088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118088)

a potestate vitali est ab oculo solum tanquam a causa materiali extrin- 25.
seca, nunti gratia in priori secundum aliquos physici pendet a
sibus corporeis, vel dolor spiritualis demeritorum ab igne in-
ferni, at hoc modo dicimus transeat consequens a. transeat,
quod multi id negant, & utrum bene nec ne. h. & hunc locum definire,
sit oculi corpore tanquam potestate vitali elevari ad producendam
in se visionem Dei nego consequens ratio disparitatis est, quod potestate
obediencialis producat gratiam, dolorem spirituales & visionem
Dei per modum causa materiali & inobediencialis & mortua, si datur in
creaturis fundatur in re creata, prout est res creata in genere.
contra vero potestate obediencialis producat visionem Dei per modum
causa aut principij vitalis fundatur in illa creato prout est tales
ens creatum hinc prout est illius creato, & ideo licet oculi potest
per absolutam Dei potestatem concurrere ad productionem visionis
beatificam in illa creato, h. tunc potest elevari ad producendam
visionem beatificam in seipso, quod in eam per potestatem vitalis
obediencialis producat, cum in huiusmodi potestatem obediencialis
lem h. particeps, cum ut constat ex dictis supra.
Ex dictis colligi potest nec ullum alium remanet potest
elevari ad videndum vel persequendum Deum, quod est eadem
omnino ratio de oculo.

QUESTIO II

De lumine gloriae.

ARTICULUS I.

An intellectus indigeat lumine gloriae ad videndum
Deum.

Constat ex supradictis intellectum creatum potest videre Deum, & qui-
dem ita ut activus concurrat ad ipsam Dei visionem, si per
virtutes suas naturales sed per potestatem obediencialis, iam vero exami-
nandum est, utrum illi indigeat lumine gloriae ad eandem visionem.

porro

22
porro nota huiusmodi gloria intelligitur qualitas quaedam superna-
lis & permanens superaddita illi cui, quia deum, illi, elevatur
ad eliciendum Dei visionem, sicut eadem potentia illi cui per
habituem fidei elevatur ad eliciendum actum fidei supernalis,
& voluntas per habituem charitatis elevatur ad eliciendum actum
charitatis supernalis.

Supponendum est tanquam certum de hoc, quod illi
creato indigeat aliquo principio supernali ad videndum Deum,
sive illud sit habitus creatus, sive aliquid aliud, constat ex scriptis
Venerabilis in Christo ad nostrum de hereticis. ubi definitur beatus
indigere lumine gloriae ad videndum Deum, quod definitur
ad damnandum errorem ^{hereticorum} & Beguinarum asse-
rentium intellectuali naturam non indigere lumine gloriae ipsam
elevante ad videndum Deum, quod ab ex Concilio definitione
constat aliquis, supernale primum ad cognoscendum visionem ex ne-
cessariam illi cui creato ad illud eliciendum, sive illud sit qua-
litas permanens, sive aliquid aliud transiens, quod definitio
Concilio non potest illi de lumine increato, et aliter voluerunt,
quod quando Concilium definit beatos indigere lumine gloriae
ad videndum Deum, ut is significat per lumen gloriae illi
aliquid distinctum ab ipso Deo. huiusmodi a. innotatum in
notis dicitur. neque Concilium potest illi de ipsamet visione clara Dei,
et aliter dixerunt, quod quod dum Concilium definit illum indigere
lumine ad videndum Deum loquitur de lumine, ut vel aliquo
distincto a visione, alioquin definitur illum indigere visi-
one ad visionem quod est negativum & definitio Concilio ne-
cessario debet illi de aliquo creato supernali primum ad visio-
nem sive permanente sive transiente, quare tunc remanet exa-
minandum: an lumen supernale permanens sit illi cui necessa-
rium ad visionem Dei.

Supponendum est rursus eam eadem eadem subordi-
nari prima in agendo, ita ut non possit agere absque eo quod causa prima
concurrat cum illa, & ideo nulla potentia creata licet naturalis
& ex se ois completa in actu primo proximo ad agendum, sed
ultimo complebitur per determinationem Dei de concurrando cum
illa. hoc a. & discrimen inter potentiam naturalem & potentiam
supernalem, quod potentia naturalis prescindendo ab existentia
supernali potest existere concurrentem Dei & eius cooperationem licet
non semper eam exigat, eo quod interdum desit, aliquid aliud
naturale praequisitum ad actionem, v. g. potentia ignis cale-
factiva

factura, quae est naturalis, ab illa virtute supernaturali procedente 26.
 fit exigitur concursus Dei ad calefaciendum lapidem, hinc com-
 per exigitur concursus naturae ad calefaciendum lapidem, quod
 nisi ponatur debita approximatō ignis ad lapidem, non cal-
 factura ignis hinc exigitur concursus naturae primae ad calefacien-
 dum lapidem. potest vero obiectivitas provenire secundum se conti-
 nerata hinc exigitur concursus naturae primae ad effectum, sed tunc illum
 exigitur dependenter ab aliquo supernaturali quoad deum sine eo medi-
 ante. v. g. potest obiectivitas illius ad eliciendum actum fidei
 secundum se accepta hinc exigitur concursus naturae primae ad elici-
 endum actum eundem fidei supernaturalis. eundem tunc concursus
 exigitur supposito actu supernaturali pro affectionis, quo voluntas
 imperat illi ut procedat ad actum fidei supernaturalis, quod
 supposito tali actu pro affectionis, iam Deus illi ut dicitur
 ministrat et preparat et concurrere eum illi ad proce-
 dendum actum fidei. his a. promissis.

Dicendum est illatum ad visionem Dei indigere
 lumine quod ut aliquid permanens. c. S. Thoma 1. parte q.
 12. art. 5. et lib. 3. contra Gentes cap. 63. Aristoteli in locum
 allegatum ex 1. parte S. Thoma et Ferrariensis in locum citat.
 ex lib. 3. contra Gentes, Suarez lib. 2. de attributis negativis
 cap. 14. et 15. Vasquez tom. 1. in 1. partem disp. q. 2. cap. 1. idem
 sentit alij apud Suarez et Vasquez locis citat. Contrarium
 tribuitur Scoto, Durando, et Averro, sed nonnulli obediunt
 eorum ita hinc sentire. illatum tunc creatum hinc indigere lumi-
 ne ad videndum Deum et voluerunt quendam innominati apud
 Averroem lib. 9. art. 5. ex quibus nonnulli dixerunt illatum
 hinc indigere lumine ad visionem Dei, sed illi dari de facto ad
 maiorem affectionem sive ad melius esse. alij negaverunt dari tale
 lumen de facto distinctum a visione clara Dei addentes ipsam
 Dei visionem appellari habitum lumiⁿⁱ permanens quam
 habet. alij docuerunt lumen hinc distinctum ab ipso concursu naturali
 Dei ad visionem, ita quodam innominati apud Scotum in qto.

Probant nostram conclusionem nonnulli ex Conclio Regi-
 nensi supra allegato dampnante errorem oxenium naturam illi-
 uam hinc indigere lumine gloria ipsam elevante ad videndum
 Deum.

Sed huiusmodi probas non habet vim, quod Conclium
 ibi non intendebat dampnare errorem Regarodorum et Regy-
 narum auctorem illatum. Bostorum per suas vires naturales
 videre.

videre Deum atq; alio Dei auxilio, quare cum definit
 mentes beatorum indigere lumine gloriae ad videndum Deum
 satis erit Conclutio, si dicatur per lumen gloriae illius aliquid
 principium supernale, prorsum ad visionem sine permanens
 sine transiens; addo tñ obiter in isti nove luminis gloriae n
 pōc illius habitum charitatis & grāe, ut nonnulliixerant
 apud Gabrielem in 4to dilt. 5. q. 2. art. 3. dub. 2. qd
 Conclutum asserit illibum beatorum indigere lumine gloriae
 ut ipse per lumen elevetur ad visionem Dei, atq; neg habitus
 charitatis neg habitus grāe elevat, illibum beatorum ad Dei visi-
 onem, ut constat qd huiusmodi habitus n̄ est etiam in victoribus,
 nec tñ in iis p̄stant huiusmodi elevationem.

P̄t̄ efficacitor propositio haec dicitur: illis visio-
 nis indiget habitus supernalis & permanenti ad hoc ut eliciat
 actum fidei supernalem, similiter voluntas indiget habitus
 charitatis & spei supernalem & permanentem ad elicendum actum
 charitatis & spei supernalem. Et etiam illis creatis indiget
 lumine supernali & permanenti ad producendam in se visionem
 Dei. (Contag. p̄t̄. 1. q. 1. p̄t̄. 1. q. 1. p̄t̄. 1. q. 1. p̄t̄. 1. q. 1.)
 visio n̄ est magis supernaturalis quam actus fidei vel spei & charitatis,
 ita illis p̄t̄ in ordine ad visionem Dei, quomodo modum
 illis p̄t̄ respectu actus fidei & voluntas respectu actus spei &
 charitatis, ac proinde sicut illis indiget habitus supernali
 & permanenti fidei & voluntas habitus supernali & permanenti
 charitatis & spei, ut per huiusmodi habitus permanentes ele-
 ventur ad elicendum actum fidei vel spei aut charitatis, ita
 etiam illis licet indiget habitus supernali & permanenti lumi-
 nis gloriae ut per eum elevetur ad visionem Dei. hūc p̄t̄ ex
 Tractate de Fide, spe, & Charitate, & p̄t̄ quē, constat ex Trid.
 sess. 6. cap. 7. ubi definitur in iustificandis infundi habitum
 fidei, spei, & charitatis, quos cum aliis deficiant a deo
 nisi per peccata opposita, ut dicitur Tractate allegatob, sequit
 eodem habitus fidei, spei, & charitatis permanentes, nulla a.
 rā p̄t̄ assignari cur huiusmodi habitus permanentes infundant,
 nisi qd illis & voluntas indigent habitibus permanentibus ut
 eleventur ad elicendos actus virtutum supernaturalium.

Obiactio prima: aqua Baptismi n̄ est magis impro-
 portionata ad producendam grām in Anima quam n̄ illibum
 ad producendam visionem Dei in seipso, sed aqua n̄ indiget
 ille qualitate supernata ad producendam grām in Anima
 Et neg

Et neg illis indiget lumine supradicto ad produendam visionem 27.
Dei in seipso.

Re vel aqua Baptismi concurrat solum moraliter ad produendam gratiam baptismalem, ut in illa docent, vel concurrat physice, ut alij volunt, si concurrat solum moraliter, profecto nulla qualitas supradicta supradicta a aqua, ut eo modo producat gratiam, quia Deus intuitu Smtu Baptismi absq; ulla qualitate supradicta supradicta potest producere gratiam Smtalem in hie, id est Smtu sine aqua baptismi producere moraliter gratiam. si a. aqua baptismalis concurrat physice ad produendam gratiam Smtalem, tunc dicitur, si sit potibilis qualitas supradicta fluens et transiens rade, cuius aqua baptismalis elevatur ad produendam physice gratiam in hie, cuius etiam gratia producta est aliquid transiens; si a. Smtu physice concurrat ad produendam gratiam, tunc dicimus, si potibilis sit qualitas supradicta fluens vel transiens rade, cuius aqua physice elevatur ad produendam gratiam in hie, ut nihil concedunt, tunc est qd huiusmodi qualitas sit admittenda in Smtu; si a. predicta qualitas non sit potibilis, ut nonnulli concedunt, si nobis non obest, tunc videndum erit Smtu elevari ad produendam gratiam sine ulla qualitate supradicta a Deo, extrinseca assistente, deinde nego consequi objectionis, rationis, utpote, quia cum visio Dei sit aliquid permanentis in illu, ideo in illu, ut ipse connotat operetur, debet dari aliqua qualitas permanentis ad produendam huiusmodi visionem, cum huiusmodi qualitas non repugnat.

Deo. Obiectus 2do: primus actus fidei, spei, et Charitatis potest procedere a sola et nuda potestate illius aut charitatis assistente, Deo extrinseca. Et etiam visio Dei potest procedere a nuda potestate illius creati sine ulla habitu luminis supradicto. De primis actibus fidei, spei, et Charitatis, cum potest esse dispositio morans sine per modum merito de congruo requirita ad infusionem habitus eiusdem fidei, spei, et Charitatis, non necessarius exigit influxum ulla habitu supradicta vel qualitatis saltem permanentis supradicta illius aut voluntati. Dixi saltem permanentis, quia si sit potibilis qualitas transiens, que elevat illu ad aut voluntatem ad huiusmodi operationem, de qua res non est hic locus definiendi. In predictis potentibus huiusmodi qualitas, capienda est visio .a. Dei cum sit in se necessaria, non potest haberi rade dispositionis meritoria.

ad habitum humani, ac proprio ipsa, ut conualiter, fiat,
 exigit influxum humanis gloria inhaerentis in illu-
 permanens, quando a diximus primis actus fidei, spei, et
 Charitatis non exigit influxum vllig qualitatibus superadditis
 permanentis et supradictae illu- aet voluntati, tunc in qui-
 myr colura de jo primis actibus fidei, spei, et Charitatis qui
 eliciuntur ab adultis quando convertitur ad fidem vel iusti-
 ficatur, huiusmodi et actus neq. exigant neq. possit fieri.
 Dependunt ab habitu ad quem disponent, alioquin inter
 eodem actus et habitum daretur mutua dependentia, et mu-
 tua provitas in genere. cae efficientis et magis, imo et
 in eodem genere. cae efficientis, quatenus habitus precedat
 ut actum in genere. cae efficientis. physicae, et actus habitum
 in genere. cae efficientis. meritorie vel moralis. qd. e. contra
 conuicem et probabiliorem sentiam, ut suppono ex Phila.

Quaerens: quid tribuat humana gloria illu-?
 Ro. lumen gloria, ut constat ex dubiis, elebat illu- ad
 visionem Dei; verum ut magis explicetur huiusmodi elevatio
 nnullas propositiones circa illam afferemus.

¶ Dico autem primo. Lumen gloriae non ita
 eleuat illum creaturam ad visionem Dei ut eam in se recipiat
 at nec tanquam obiecto eis totale, nec tanquam obiecto parziale. Est
 contra Cabram 3 parte. p. g. art. 2. disp. 8. ¹⁴⁴. 2. ubi dicit
 huiusmodi esse dispositionem inaealem illi ad visionem Dei, eo qd.
 visio recipitur immediate in lumine, mediate vero in illu-
 Etiam contra Salas tom. j. in jnam. 2da tract. 2. disp. 8.
 sect. 3. ad jo. dicentem non esse improbabile qd. visio recipitur
 in toto aggregato ex illu- et lumine gloriae, nisi vera proportio
 e. corititer recepta a Theologis.

¶ Pti. eadem contho: qd. in visio Dei, recipitur in
 lumine gloriae vel recipitur in eo tanquam in obiecto et receptivo
 totali, vel tanquam in obiecto et receptivo parziale, sed tantum
 dici potest. Meror per a. pti. Prima pars vniuersalis pti. qd. in
 visio totaliter recipitur in lumine, illu- non videtur. Quam
 per se loquendo est simpliciter, sed tm. denominatiue. Ex per acci-
 dens, nempe subiectando lumen in quo visio immediate recipi-
 retur et subiectaretur, atque hoc e. absurdum. ¶ 2. Minus
 huiusmodi pti. qd. actus vitales cuiusmodi e. visio Dei
 imo e. per se competit potius vitali, et per consequens videtur
 Deum, primo e. per se conuenit potius, quae potest videre,
 cuius =

quomodo d. illis. Major. a. pti. qd videre Deum, qd effectus
foetis visionis Dei, primo e per se conuenit ei cui primo e
per se conuenit vno, quare si vno Dei primo e posse recipi-
atur in humine gloria, eidem homini primo e per se conuenit
foetis huius effectus foetis, qui e videre Deum, e per consequens
eidem etiam homini primo e per se conuenit effectus formalis
eiusdem visionis Dei.

Iam vero 2da pars minoris primi argu, quae erat
visionem Dei n recipi in toto aggregato ex lumine e illu-
sue in humine tanquam in obto partiali. Pti. qd vno Dei
effectus suum foetis tribuit sibi illu. n. o. homini e vno
Dei n recipitur in humine, qd receptio visionis in obto ordi-
natur solum ad hoc vt vno tanquam foetis vitalis tribuat illi suum
effectum foetis vitalem qui e videre Deum. praeterca vno
pti. qd nulla e necessitas aut ratio sufficientis ad attendendum
qd vno Dei recipiatur etiam in humine, neq. e. vlla hu-
manis ratio qd assignari e ne abq. necessitate multiplicetur
obto visionis Dei, negandum e visionem Dei vno modo recipi
in humine.

Obijcies imo: illis secundo um se n h. p. iam
completam vel natalem, ad sibi incompletam e vno contrariam
ad recipiendam e sustentandam visionem beatificam e illu. n.
per lumen gloria debet eleuari ad recipiendam e sustentandam
visionem Dei, et qui n pt ad hoc eleuari nisi etiam ipsum lumen
in se tanquam in obto partiali recipiat visionem Dei e a mg
tanquam obto partiali sustentet. e.

Id concedo totum primum argu, sed nego assump-
tum, ratio e qd satis probabiliter dicitur qd lumen gloria super-
natalem sufficienter eleuet illum ad recipiendam e sustentan-
dam visionem beatificam, eleuet, inquam, per suam entitatem
inherentem in illu. n. disponendo ipsum ad recipiendam e susten-
tandam visionem, sicut calor e siccitas v. p. disponit maam
primam ad recipiendam e sustentandam formam ignis, quemad-
modum e. maam prima ex se n e complete apta ad recipiendam
e sustentandam eandem formam nisi disponatur per calorem e sici-
tatem qua e illis dispositiones natales, ita quoq. illu. n. per se
sumptis e inproporcionatus ad recipiendam e sustentandam
visionem Dei nisi ad hoc disponatur per lumen supernale gloriae.

Quae: lumen gloriae n pt eleuare illum ad
efficiendam visionem beatificam, nisi ipsum human immediate
simul

simul cum illi effectiva concurrat ad producendam visionem Dei & neg. lumen gloria sit elevatum illum ad recipiendam & sustentandam visionem Dei, nisi immoderate simul cum illi concurrat ad illam recipiendam & sustentandam.

¶ Re negando conseq: ratio dignitatis est, quia cum causa efficiens contineat in se virtutem effectum in se illi ad visionem per lumen elevari in genere causa efficiens nisi ipsum lumen sit tale, ut in eius virtute effectus alius, quia rade continetur visio, quod est ipsum lumen, hoc cum illi effectus concessit ad visionem, atqui illi in genere causa materialis & subiectiva sufficienter & signatim elevatur ad visionem per positionem agentis, quod supra eius naturam & existentiam sit in ipso illi efficienter habere visionem, eo est ipso quod est agens potens habere visionem efficienter in illi supra eius naturam, sit etiam illi supra naturam recipere & sustentare visionem, ac provide signatim elevando illi in genere causa materialis & subiectiva ad visionem & solum denominando a positione hominis elevantis ipsum illum, sive est ipse illi prout connotat lumen in se inhaerens vel etiam ipsum elevans ad efficiendam visionem & dignum ad eam recipiendam, atq; ex his sit ^{cur} lumen non debeat recipere aut sustentare visionem licet elevet illum ad eam recipiendam & sustentandam, & quidem ita ut etiam ipse visionis sustentationem quod est & identificata cum visione, abingat in genere causa efficientis, sicut etiam agens naturale non modo formam naturalem quam producit, sed etiam eius sustentationem materiale effectivam est.

¶ Dicitur rursum: cuilibet agenti naturali respondet in se ipso potentia naturalis receptiva & etiam cuilibet agenti supernaturali debet respondere potentia receptiva vel passiva supernaturalis, est per consequens illi ita elevatur per lumen gloria, ut hoc cum ipso illi recipiat visionem beatificam.

¶ Re dicitur: consequens, cuilibet agenti naturali correspondet potentia passiva, quae sit naturalis. Quod quidem deo humanae extrinsecam ab ipso agente naturali, sive quoad id quod dicitur in obliquo est natura agens supernaturalis, concedo, quae sit supernaturalis quoad naturam, vel quoad id quod dicitur in recto nego. Conseq: quia ipsamet entitas rei naturalis respectu agentis supernaturalis potest agere in illam vel etiam eam disponere supra eius naturam & existentiam dicitur potentia receptiva est passiva supernaturalis, ratio autem agenti naturali correspondet potentia passiva naturalis.

nales etiam quoad suam entitatem, agenti vero supradicti suffi-
 cienter potest corrigendere potia supradictis solum quoad denominatione
 extrinsecam e, qd agens naturale cum n agat supra exigentiam vel
 nam sibi supponit potiam passivam naturalem quoad entitatem
 cum a. agens naturale agat supra nam sibi, n nec ratio
 exigit sibi supradicta iuxta eius exigentiam operetur, vel
 qd etiam disponat iuxta ratio exigentiam. Dixi vel qd etiam
 disponat, qd agens naturale pot elevare potiam passivam sup
 naturalem quoad entitatem etiam n non disponat illam per aliquod
 naturale supradictum, ut contingit cum Deus infundit gratiam
 justificantem in hanc infantis baptizati, in quo casu Deus
 qd agens naturale, producit gratiam elevat ab hanc pueri
 ad recipendam gratiam nulla potia supradicta fore naturali
 disponente hanc ad recipendam gratiam, unde etiam probabili-
 ter negari pot hanc gloria disponere illatum ad recipendam
 visionem, hanc ex hanc illatum elevat ad offerendam eadem
 visionem, illa in videtur e contra S. Thomam, qui n semel
 dicit hanc gloria disponere illatum ad visionem beatificam.

Dico 2do. Lumen gloria ita elevat illatum
 ad recipendam visionem Dei ut ad eam activis concurrat.
 e contra sententia contra solum in 4. dist. 14. q. 2. art. 2. Ocean
 q. 13. art. 5. ad 6. Maiorem in 3. dist. 14. q. 4. Purporem
 dist. 49. q. 2. num. 21. e alios asserentes hanc n concurrere
 activis ad visionem beatificam, sed tm ut dispositionem
 vel conditionem sine qua non.

Pb^o conch^o: qd si hanc gloria n concurreret activis
 ad visionem beatificam, sequeretur illatum ex se habere vim pro-
 ductivam eadem visionis completam, sed hoc e oro falsum. Et
 Maior constat, qd si hanc gloria n concurreret activis ad
 visionem dicit, qd hanc hanc e vim productivam visionis p qd
 no vim eig productivam, e per consequens hanc eum illatum
 condituere unam totalem virtutem visionis productivam,
 ac proinde illat ex se habet vim completam productivam visionem.

Mhor o. p^o: qd si illat habet ex se vim productivam visio-
 nis completam concurreret ad visionem per potiam naturalem n
 a. per potiam obedientialem, qd e contra eorum sententiam Theolo-
 gorum e falsum, ut constat ex supradictis, e praecipue ex eo qd si
 illat habet per potiam naturalem ad videri hanc Deum, sequent
 e veram hanc propositionem: illat creatus pot naturaliter vivere.
 Deum absq^o vi auxilio Dei supradicti supradicto, sed hoc e
 contra

contra Concilium Viennense in Clem. ad unum de hereticis,
ubi damnantur assertentes quilibet intellectum naturam esse natu-
liter beatam, nec indigere humine gloria, ipsam elevante ad
videndum Deum, atqui si ille, creatus haberet potestatem naturalem
videri Deum, natura intellectualis naturaliter videret Deum & naturaliter
esset beata, ¶ & contra Concilium.

Quodvis intellectum creatum indigere lumine gloriae
ad visionem beatificam non tanquam principio elevante ipsum
intellectum, sed tanquam dispositione necessaria ad recuperandam
visionem, sicut etiam materia prima indiget quantitate ad recipi-
endam formam substantialem vel etiam alias formas accidentales, licet
quantitas nullo modo active influat in formam substantialem vel
accidentalem; atque hoc dices sufficere ad salvandum Concilium.

Proterea ad salvandum idem Concilium dicitur quod intellectum creatum
ad visionem Dei indigere humine gloriae non tanquam principio
effectivo, sed tanquam conditione sine qua non & necessario
ad eandem visionem; sicut etiam natura substantialis indiget sub-
sistentia ad operandum, cum sit subsistentia ad operandum natura
origitur non tanquam principium effectivum vel ratio activa;
sed sicut in conditio sine qua non, ut conditio etiam ex eo quod
substantia veri a veri & cuiuslibet alterius dicitur personae
non est activa, ut contra cum S. Thomas, docent Theologi, eo quod
aliquid ratio agendi ad extra non est conditio omnibus tribus personis, nec
omni operatio ad extra respectu illarum est individua.

Secundo contra, quia gloria potest naturalis, saltem illa quae sit
indivisa ad actum, ut est naturalis potentia creati intellectus ad videndum
Deum, si talis potentia naturalis daretur, exigit interitum reduci ad actum,
alioquin esset frustra, & quando potentia hoc modo redigitur ad actum
naturaliter agit & operatur. Si intellectus, creatus habet potentiam naturalem ad
videndum Deum aut non indiget lumine gloriae ad visionem Dei,
 ¶ & contra Concilium Viennense loco citato, aut si indiget lumine
gloriae, idem lumen non erit supernaturalis, siquidem erit iuxta exis-
tentiam intellectus creati, ac proinde natura intellectualis erit in propria
naturaliter beata, ¶ & contra idem Concilium.

Deinde eadem responsio, quatenus assertit potestatem
dici lumen gloriae esse sicut conditionem sine qua non regulatam
ad visionem Dei, impugnatur: quia si ita dicitur, sequitur de quo-
libet alio habitu, potestatem dici sicut conditionem sine qua non
operandi, & in omnem idem dicitur poterit de qualibet re, quae
spontanea alio sequitur & ablata auferretur, ¶ & confundere
de

de. genus efficientis cum ipsa conditione sine qua non, quoniam
 videtur de. quahbet res re, qua contra aliud sequitur & ablata arc-
 feritur, dicitur eam esse eadem efficientem, nisi aliunde contrari-
 um constet, ita etiam cum ab ipso lumine gloriae ponitur & se-
 quatur visio Dei & illo ablato & tollatur, nec sit vide. collig-
 gatur hinc gloria esse sine conditionem sine qua non respectu
 visionis, dictandum est hinc effectivè concurrere ad visionem.

2do ite. propositio: quia ita se habet humani gloriae
 ad visionem Dei, quomodo se habet habitus supernas charitatis
 ad suum actum, & habitus reliquarum virtutum supernarum ad
 suos actus, de habitus charitatis & reliquarum virtutum supernarum
 actus concurrunt ad actus suos &c., Maior per se constat. Minor
 ite. ex ipso qua a nobis dicitur esse e contra dicitur valent in Tractate
 de Fide, Spe, & Charitate, ubi dicitur: an actus praeclariorum vir-
 tutum sint supernales.

Denique ite. quia quotiescumque aliquid praerequirunt
 ad productionem alterius, nec virtus huius effectiva, & illi impar-
 tionata, nisi illi denegari, siquidem hinc ratio colligitur, quod pro-
 portio dari eadem eadem, eo quod dicitur v.g. ignem praerequirunt ad
 productionem ignis, nec ab igni est improporionata virtus ignis
 productiva, atque hinc gloriae praerequiruntur ad visionem Dei, ut
 constat ex Genulo Hennessi, & ex alijs supradictis, nec virtus
 intrinseca productiva visionis Dei est improporionata lumine glo-
 riae, & in eodem ordine rerum supernarum in quo est visio, videtur
 nec virtus intrinseca productiva ignis est improporionata calori &
 licitati & vere hinc gloriae effectivè concurrunt ad visionem Dei.

Obiectis: primum est a solo premiante, sicut meri-
 tum & a solo merente, & visio beatifica quae est ultimum pre-
 mium bonorum operum, est effectivè a solo Deo premiante, & a
 lumine gloriae.

2do primum, arguere non valet, quia nunquam probat, signi-
 ficant probat, utinam visionem beatificam, nec ab illius creatore pro-
 ducere effectivè, nisi est ois factum, ut constat ex supradictis. 2do
 Deo primum visionis beatificae ut primum est, procedit a solo
 Deo premiante, tanquam a causa efficiente principali, eodem vero
 visio secundum suam entitatem procedit a lumine tanquam a causa
 intrinseca, ut supra indicavimus, & infra ex professo ostendemus, nec in
 hoc quicquam abstrudicè est, sicut nec est in eo quod meritum secundum
 eam suam entitatem atque meritum est in a Deo principaliter,
 ut meritum a. sit a merente, cum in Deum sed in voluntatem

et substantiam a creatam, a qua procedit, denominet merentem,
atq; ex his p[ar]tibus h[ab]et creatura n[on] p[ri]ncipaliter beatificari nisi
a Deo remuneratore, p[er] t[ame]n instrumentaliter beatificari ab aliqua
creatura, cuiusmodi e[st] lumen gloriae.

Obijes 3tio d[omi]no: lumen gloriae, a proportione quam
h[ab]et cum lumine corporeo, dicitur lumen, sed lumen corporeum
n[on] concurrens effectiv[us] ad visionem ocularem, sed t[ame]n ut conditio
sive qua non e[st] neg lumen gloriae concurrens effectiv[us] ad
visionem Dei sed t[ame]n ut conditio sive qua non.

Respondent aliqui negando n[on]n[on]: siquidem volunt lumen
effectiv[us] concurrens ad visionem, ad q[uo]d concurrat effectiv[us] ad
spec[ies] visibiles, de qua res viden[te] pot[est] sombr. lib. 2. de h[ab]itu
cap. 3. q. 4. art. 2. verum quicquid sit de hac re, respon-
dendum e[st] transeat maior e[st] minor, nego conseq[ue]ntia: ratio disparita-
tis e[st], q[uo]d lumen corporeum supponit pot[est]at[em] visivam in se o[mn]i-
completam, praeterea supponit in ob[jecto] visibili virtutem trans-
mittendi, sive, efficiendi spec[ies] visibiles, ac p[ro]inde dicit[ur] q[uo]d ip[su]m
lumen corporeum solum ut conditionem sive qua non illumi-
nativam ob[jecto] visibilib[us] requirit ad visionem ocularem, contra-
ver[um] lumen gloriae n[on] supponit in illu[m]i[n]ato pot[est]at[em] completam
producenti visionem beatificam sed incompletam, ac p[ro]inde
debet illu[m]i[n]atum creatum complere in ratio[n]e talis pot[est]at[is], nempe
constituendo cum illo unum totale principium intrinsecum res-
pectu actus signaalis, id e[st], visionis.

Deniq[ue] obijes: si lumen gloriae requiritur ad
visionem beatificam, aut requiritur q[uo]d vitalitatem eundem
visionis, aut q[uo]d e[st] signaalitatem, sed neutrum dicit[ur] p[er] e[ss]e.
Maior p[ar]t[is] q[uo]d nihil in visione p[otes]t assignari ad q[uo]d lumen requir-
ratur. Minor etiam cogitatur, q[uo]d visio ut vitalis e[st], adaequate
respondet principis effectiv[us] vitali, id e[st], illu[m]i[n]ati, visio h[ab]et signa-
nalis, adaequate respondet etia[m] divi[n]ae conceptiv[us] per mo-
dum generis ad visionem, ac p[ro]inde, lumen frustra ponitur
in illu[m]i[n]ato.

Ad coequatum luminis requiri ad actum visi-
onis beatificae n[on] ratio[n]e vitalitatis sed ratio[n]e signaalitatis eius-
dem actus, quae n[on] p[otes]t sufficienter haberi a pot[est]ate neg ab ip[s]o Deo
ut e[st] ob[jecto] visivis, ut infra ostendemus.

Ad 3tio. Lumen gloriae concurrens ad visio-
nem Dei n[on] ut causa p[ri]ncipalis sed ut intrinsecus. Pro hac
propositione pot[est] afferri multi Theologi, quos omitto, quia
haec

hinc eadem proportio colligatur ex ipsorum virtutibus vel principijs,
 si in ab illis expresso tractatur, e contra alios recentiores qui
 dicunt lumen esse causam principalem visionis, illud vero
 causam instrumentalem. *Primo* unica ratio: quia causa efficiens conuen-
 rans ad effectum signa perfectionem, si potest ad eum concurrere
 ut causa principalis, sed tunc ut instrumentalis, atque lumen gloriae
 imperfectae ipsa visione beatifica ad quam effectum conuenit &
 maior e contra recepta, neque ob aliam rationem causa principalis
 magis distinguitur ab instrumentali, quam ex eo quod causa principa-
 lis aut sit effectior effectui si non equiuoca, aut certe ut ag-
 spectata si sit uniuoca. Minor, a. *secundo*: quia lumen est effectus visi-
 onum beatificorum in contrarietate quod eodem modo dicitur lumen in
 rationem magis ordinati ad visionem beatificam et ex-
 pectabile solum est illam, ipsa vero est maxime effectus expectabi-
 lis per seipsum, cum sit beatitudo et possessio Dei & vere
 lumen est imperfectae visionis beatificae, eadem merito ita
 dicitur, quia finis semper est effectior obiecto in qua non habet aliam
 perfectionem quam rationem magis ordinati ad eandem finem.
Primum probari potest eadem minor, quia deus ens vitale, coele-
 nis partibus effectus est in vitali, atque visio beatifica est
 actus et qualitas vitalis, lumen vero gloriae est qualitas non
 vitalis et reliqua sunt paria, siquidem utrumque est in eodem ordi-
 ne rerum supernaturalium, uno visio respicit immediatè Deum
 per modum obiecti, lumen a. non respicit in mediatis. Deum, sed
 per mediantem visionem quam respicit ut finem terminum
 et effectum suum. Et lumen non continet in se tanquam in
 virtute causa principalis perfectionem visionis beatificae, et per
 consequens non est imperfectum ut potest esse causa principalis eius-
 dem visionis. *Ex his* a. colligitur lumen concurrere ad
 visionem ut instrumentum ipsius Dei, cum nihil aliud potest assignari
 cuius sit instrumentum. *Obijciens* vis causa conueniens ad effectum
 sibi proportionatum conuenit ut causa principalis sive sit
 causa uniuoca, ut ignis ad ignem, sive equiuoca, ut ignis ad calo-
 rem, atque lumen concurrere ad visionem conuenit ad effectum
 sibi proportionatum cum sit in eodem ordine rerum supernaturalium
 in quo est visio & lumen. *Respondeo* negando min: quia visio est lumen sit
 in eodem ordine rerum supernaturalium in quo est visio nihilominus est
 imperfectae eadem visione, quia secundum naturam suam specificam est
 ratio sua differentia essentialis imperfectae partemque rationem omnia
 sup.

supernaturalis quam visio, ut colligitur ex reprodictis, videtur etiam
etiam rationis naturalis, licet sit in eodem ordine rerum naturalium in quo
est virtus creata, tamen modo, quia differentia essentialis intellectus
participat rationem entis naturalis.

Obiicitur 2°: huiusmodi habet se per modum potentiae,
siquidem vis habet supernaturalis ut est huiusmodi virtualiter continet
suum actum et dat in facili potestatem, sed potestatem ut dat potentiam, atque
potentiam est effectivus suo actu et huiusmodi est effectus visionis, et per conse-
quens non est causa instrumentalis sed principalis visionis.

Respondeo huiusmodi respectu visionis se habet per modum potentiae
instrumentalis non principalis, si tamen datur potentiam creatam propria dictae
qua habet rationem causae principalis, de qua res non est huiusmodi longinquitate
satis, nec huiusmodi visionem beatificam continet virtualiter, vir-
tute principalis sed tamen instrumentalis, sicut etiam reliqui habitus licet
supernaturales eadem ratione continent actus suos, ac provida negatur
huiusmodi est effectus visionis, aut potestatem per modum causae principalis
concurrere ad visionem beatificam.

Obiicitur 3°: ad unum effectum non potest concurrere
plura instrumenta, atque illud cum sit improporcionatus
ad visionem ad eam concurrere ut instrumentum, et conditio ex supra-
dictis et huiusmodi non potest ad illam concurrere per modum causae in-
strumentalis.

Respondeo distinguendo nimirum: ad unum effectum non
potest concurrere plura instrumenta eundem rationis transecta, non potest
concurrere plura instrumenta diversa rationis negatur maior, et affertur
instantia, quando quis terra secat lignum ad sectionem con-
currit ut causa instrumentalis non solum motus terra, sed etiam virtus
et talis figura ferri aut sepe. Ad id eundem effectum potest
etiam concurrere plura instrumenta eundem rationis, nam ad eundem
motum navis potest concurrere plures manus, plures funes, plures
catenae, et dico maior obiectio est etiam simpliciter negari.

2° Dico 4to. Lumen gloriae ita concurrere ad
visionem ut ratione eundem luminis illud in productione visio-
nis beatificae connaturaliter operetur. Et contra opinio, inter
Theologos, qui asserunt illud creatum de potentia absoluta
potestatem videre Deum absque lumine gloriae, et ita volent a Deo
in beatos infundi huiusmodi gloriae ut illi connaturaliter Deum
videant.

3° Obiicitur quod causa 2da que ita operatur ut exigit con-
currere et operationem causae primae connaturaliter operatur, sed illud
creatur

creaty in productione visionis beatifica eo modo operatur atq
hoc fit a lumine & Major per se fit. Memor fit: qd lumen
gloriae inhaerens in illu creato exigit concurrere ead prima
ad productionem visionis Dei. Etiam illu creato mediante lumine
gloriae exigit concurrere & cooperari ead prima ad productionem
visionis Dei, & per consequens etiam illu conualiter, reu lumine
operatur, imo cum illu creato per absolutam Dei potam post abq
lumine gloriae elevari ad videndum Deum, ut infra contabit,
n alia ratio pot assignari cur in beatos infundatur lumen gloriae,
nisi ut eorum illu eleuetur ad videndum conualiter Deum.

Obiectis: qd n e natale, n fit ee conuale, sed visio
Dei n e natale & n fit ee vlli conuale & illu creato per lu-
men gloriae n eleuetur ad operandum conualiter in producti-
one visionis beatifica.

Respondendo mai: nam graa habitualis e habitus
vium virtutum supernaturalium & conuales visioni hypotheticae
suae humanitati. Quia ratio eadem visionis, nec bi fit in ce-
nates, nec supernales, dicuntur igitur conuales, qd fit in huma-
nitate. Quia iuxta exigentiam visionis hypotheticae, sig fit debita,
similiter igitur illu creato per lumen gloriae eleuetur ad pro-
duendam ei habitudam in se conualiter visionem Dei, eo quod
visio Dei in illu informato per lumen gloriae consequatur
iuxta illu exigentiam.

Obiectis 2do: n e conuale illu creato habere
lumen gloriae. & neg e illi conuale habere visionem beatifi-
cam & falsum e qd illu per lumen gloriae eleuetur ad produ-
endam in se conualiter visionem Dei.

Respondendo 2do: n e conuale illu creato habere
saccharum, e habituali n fit conualiter lumen gloriae
concedo, illu supposita graa habituali, e supposito qd fit ut
in statu termini n fit conualiter lumen gloriae nego. Ans, qd
sicut habitus habitus charitatis vel Religionis supernaturalis aut al-
terius similis virtutis tanquam pota comparatur cum graa
habituali tanquam cum primo & radicali principio ~~facto~~
vite supernaturalis, eadem ratio lumen gloriae pro statu, n vis
sed termini comparatur cum eadem graa habituali, ac pro-
inde, sicut fita vult ratio graa habitualis conualiter fit
in voluntate, habitum charitatis vel Religionis, &c, ita etiam in al-
tera vita ratio eadem graa conualiter fit in illu lumen gloriae
tanquam proximam vel ultimam determinatorem ad dicendum
actum

actum visionis beatifica, & hoc lumen gloriae praevidet illi ut
ipso connaturaliter efficiat & fiat eandem visionem. his absolutis
provisandum est. An lumen gloriae habeat rationem speciei impressae repre-
sentantis Deum, sed de hoc re. infra eodem modo disputabimus.

CAPITULUM II

An intellectus creatus sine lumine gloriae possit videre Deum.

Constat ex dictis esse necessarium lumen gloriae de lege ordinaria de
visionem Dei ut ipsa visio connaturaliter fiat, iam demonstrandum est:
utrum ad eandem visionem sit ita necessarium lumen, ut nec de
potest absolute effectus luminis suppleri possit.

Dicendum est Deum per suam operationem potest elevare
intellectum ad videndum Deum sine lumine. Thomas in q. dicit.
q. 9. g. 2. art. 2. q. de verit. a. 11. scilicet in 3. dicit. 31. q. vi. dicit q.
dicit. q. 9. g. 11. & cum eo lectibus, Suarez lib. 2. de attributi negativis cap. 16.
& alij apud ipsum. & contra apud eundem in q. dicit. q. 9. g. 11. a. 3.
vult finem, quatenus in a. q. 9. 12. 1. p. 1. Thomas & alios.

Th. q. de facto elevat intellectum humanum ad primam
actum fidei, & voluntatem ad primum actum spei & charitatis iusti-
ficantem ab ipso habitu supernaali & in hoc tenet in intellectu aut voluntate
q. p. quos deus ab ipso habitu humanis gloriae elevare intellectum ad actum
visionis Dei. Consequenter patet a pari, quod primum actus fidei est & reper-
nitur, sicut est & ipsa visio. hinc patet: quod primum actus fidei est & ipso modo
aut habitu fidei, atque arde quod procedunt ipsos habitus, & possunt per eos
habitus fieri.

Dei ut primos actus fidei, spei & caritatis quidem ad
habitus sibi correspondentes ita ut sint priores in genere causae materialis,
sed de ipsi posteriores naturae in genere efficientis, eo quod in hoc genere verum
pendent a prioribus habitibus. Sed contra est, quod sicut duo non possunt
esse mutuo priora & posteriora eandem eandem vel etiam diversam
speciem causarum in eodem genere causae, cuius causalitas supponit existentiam
in causa, ipsa neg. duo possunt esse priora & posteriora ad invicem in diverso
genere causae, cuius causalitas supponat existentiam in causa, & e. par ipso. 2do
contra est, quod alios non est unum colligat primam gratiam non cadere sub merito.
3tio, quod sequeret falsum est quod deus nos iustificatos non deserat, nisi
prius

prius a nobis deseratur, qd e contra Genuinum Trid. scos. 6.
 cap. .ii. Deniq contra e, qd ex ea sequeretur primam cogi-
 tationem hoc ee voluntariam, cum bn prima cogitatio n possit pen-
 dere a volitione aut a voluntate, etiamsi alio modo illectio
 concurrat ad volitionem, alio modo volitio ad illectionem, sed
 in his n immoror, qd ex Phia ex sententia cori bene possumus
 supponere matrem ^{causalitatem} qd supponat existentiam
 in causa implicare contradictionem.

Contra eandem responsionem Doce principaliter,
 qd licet actus fidei e charitatis iustificans est nae prior e
 posterior habitu ad quem disponit, nullu bn pot assignari implican-
 tia in hoc qd Deus elevet illectionem aut voluntatem ad elevandum
 actum fidei vel charitatis absq oi habitu, e similiter n implicat
 contradictionem qd Deus absq humine gloria elevet illectionem ad visi-
 onem beatificam. hinc pbr: qd si implicat illectionem aut voluntatem
 elevari ad actum fidei vel charitatis supernaturalis elevandum absq
 oi habitu, vel implicat eo qd habitus fidei aut charitatis e tota
 virtus agendi ipsi illecti respectu actus fidei, e tota virtus agendi
 voluntatis respectu actus charitatis, vel qd huiusmodi actus st prin-
 cipium essentialiter requisitum respectu cuiuscunq actus fidei e cha-
 ritatis supernaturalis, sed neutrum dici pot. Maior est. Minor
 quoad porem partem pbr: qd ex Concilio Trid. supra ostendimus
 illectionem e voluntatem n se habere nisi passivae nec rursus
 inanimae respectu actuum supernaturalium quibus hoc Deo vocanti qd
 eis grae correspondet, ac pvidere habitus fidei e charitatis n e
 tota virtus illecti aut voluntatis effectus pviditorum actuum
 supernaturalium.

Sed vero Doa pars eiusdem minoris, nimirum
 qd habitus fidei vel charitatis n sit principium essentialiter requisitum
 ad quemlibet actum fidei vel charitatis. pbr: qd si quilibet actus
 fidei e essentialiter exigit habitum fidei, vel exigit huiusmodi
 habitum quatenus ipse vitalis, vel quatenus supernaturalis, n qua-
 tenus e vitalis, qd actus fidei quatenus e vitalis essentialiter solum
 exigit concurrere porem vitalis huiusmodi e illecti, n a. concurrere
 habitus fidei qui habitu n e porem vitalis, similiter nec quilibet actus
 fidei quatenus e supernaturalis essentialiter exigit concurrere habitus fidei,
 qd ad effectum supernalem sufficit effectus concurrere Dei ut agen-
 tis supernaturalis per concurrere supernalem, ac pvidere actus fidei
 quatenus huiusmodi concurrere supernalem n exigit supernaturaliter con-
 currere agentis supernaturalis intractis, cuiusmodi e supernaturalis
 habitus

habitus fidei.

Confirmatur eadem ead a part minoris, qd habitus
moralis fidei e similes dantur illi uti aut voluntati n ad agen-
dam simpliciter sed ad eperidum conualig, ut constat ex motis
in qua couiter dicantur, in Tractatu de Fide, he, e, e, atqui Deus
pt supplere oia que st necessaria solum ad conualiter agendum.

Confirmatur rorrum hec ead a part ega epam de fidei.
epite habite fidei e Charitatis remanet in illitu e voluntate pua
obtentualis actiua ad actiam Charitatis, ut constat ex vs puly
supra ostendimus illitum actiua e immenabi conuere ad vitionem
nem beatificam & Deus abq habitu fidei e Charitatis pt eleuare
illitum ad eliciendum actiua fidei e voluntatem ad eliciendum
actum Charitatis.

2o Rpen pt rati supra facta ad probandum
nam conuicem pmos acti fidei, spei, e Charitatis elici pnam
sime habitu fidei e qui est qualitas permanens in voluntate, n in
elicit abq auxilio Dei ratiua transeunte, e contradistincto ab
qo actu fidei e c e ratiua defectum habitus fidei.

Deo contra e qd n e signon illa contradictione cur
Deus per suam oigiam n potit etiam abq humiori auxilio
transeunte eleuare illitum e voluntatem ad eliciendum actum
fidei vel Charitatis, siquidem ad hoc probandum facile potit appli-
cari supra allata ad ostendendum, qd implicat qd Deus abq
habitu fidei e Charitatis eleuat illitum aut voluntatem ad
eliciendum actum fidei vel Charitatis, siquidem quoad rem grat
sentem eadem e ois rati de habitu vel Charitatis, e de auxilio
transeunte, exhibito ad eliciendum actum fidei vel Charitatis,
quare eam Deus per suam oigiam potit supplere defectum ha-
bitus fidei vel Charitatis respectu acti fidei aut Charitatis,
ut constat ex ratiua rati, potit etiam per suam oigiam supplere
defectum auxilij transeuntis eleuatis illitum aut voluntatem
ad eliciendum actum fidei aut Charitatis.

Ex his a. constat eum dicitur illitum creatum
per absolutam Dei potiam pte eleuari ad vitionem beatificam
sine homine gloria hoc illigi pot, ita ut Deus per se solum
abq o alio principio creato etiam transeunte simul cum
illitu creato potit efficere vitionem beatificam. eandem respon-
sionem aliter impugnat Arzobis in j. partem tom. j. disp. 2o.
cap. 4. di. constat eum dicitur n potit eam gradetum quexpi-
um transeuntis ad eliciendam vitionem beatificam vel actum
acti

acty signales.

2do p^o n^o conctio: q^a Deus p^t simul
cum v^oro artificis concurrere ad effectum artificiorum absq^e
motu eⁱdem instrumenti nimirum per suam vig^oram suppleo.
Do defectum motus ipsi v^oro sig^odoti, neg e^t hoc e^t illa
implicancia, similiter Deus per suam vig^oram p^t suppleo de-
fectum cuiuscunq^e alteri instrumenti in productione cuiuslibet
effecty n^ostis qui ab illo n^o p^oderat essentialiter & similiter
Deo per suam vig^oram p^t in illis creato suppleo defectum
humani & cuiuscunq^e alteri auxilij transcuntis in ordine ad
productionem visionis beatificae.

Obijes primo: S. Thomas 2da 2ae q. 175. art. 3.
ad 2. sic ait: divina c^ota d^oderi n^o p^t ab illis creato nisi per
lumen glorie, q^o dupliciter p^t participari, primo per modum
f^oe immoventis, & sic beatos facit sanctos in patria; alio
modo per modum c^ontinuae passionis transcuntis.

2o S. Thomam loco cit^o cum affirmat divinam
c^ontinuae n^o p^t videri nisi per lumen glorie participatum vel per
modum f^oe permanentis, vel per modum c^ontinuae passionis tran-
scuntis, bene p^oe illi de p^oe Dei ordinaria, sive connaturaliter
aliquo modo agente, n^o a de p^oe o^o absoluta, eo q^o velit
etiam quando Deus videtur transunter a minimi etiam
visionem debere infundi aliq^o principij praeium tran-
sientis, ut v^oo aliquo modo fiat connaturaliter, nempe a Deo
concurrente iuxta exigentiam principij transcuntis super-
additi ipsi illi v^o.

Obijes 2do: impossibile e^t caam agere nisi in
quantum e^t actu, ut condat ex. h^ote 3° p^ophie, sed nullus
illis creato respectu visionis beatificae p^t e^t in actu res =
pectu visionis sive lumine &

2o negans min: q^a quando dicitur impo-
sibile e^t eam agere nisi in quantum e^t actu, n^o p^t e^t sermo
de actu 2do, ut manifestum e^t, sed t^o de actu primo sive
remoto sive proximo, qui fit per applicacoem agentis, atq^{ue}
hoc totum p^t haberi sine lumine, siquidem illis ad elici-
endam visionem beatificam p^t applicari intrinsece per ipsum
lumen in se receptum vel extrinsece per decretum Dei,
p^t e^t v^oo creato & d^oerentialis illis fieri sive v^oo
compleri in actu primo, id e^t, applicari ad agendum immedi-
ate ab ipso Deo.

Dices:

Quæstio: impossibile est intellectum applicari ad cognoscendum aliquid obiectum absque visione proximali eiusdem obiecti, sed Deus non potest uniri intellectui creato per modum obiecti nisi per hunc modum. **R.** negando visionem obiecti ad cognitionem prærequiri essentialiter, licet prærequiratur connaturaliter, scilicet: quod Deus potest supernaturaliter movere oculum ad visionem, scilicet licet eandem visionem non præcedat visio intentionalis albi cum oculo facta per speciem visibilem albi. **Secundo** quod etiam si talis visio prærequireretur essentialiter, adhuc sine lumine sufficienter salvari potest visio essentialiter divina cum intellectu per solum decretum dei concurrendo sine lumine ad visionem.

Obiicitur istud: impossibile est dari actum eundem sine actu primo, agere est essentialiter supponit potest agere, sed hunc dicitur agere & tota potest agendi intellectus in ordine ad visionem beatificam & impossibile est dari visionem sine lumine.

R. negando hunc esse totam potestatem actus intellectus in ordine ad visionem Dei, sed est tantum principium agendi tunc producendi visionem, in tantum essentialiter requiritur ad visionem Dei ut visio Dei est, & dico Deus per suam omnipotentiam potest suppleri huiusmodi defectum elevando ipsum intellectum extrinsece huiusmodi elevatur intrinsece per ipsam lamen.

Quæstio: elevare intellectum ad visionem Dei est effectus formalis huiusmodi, sicut actu videre. Deum est effectus formalis visionis & sicut Deus potest se solo formaliter supplere visionem Dei creatam, ita neque se solo potest suppleri, hunc creatum.

R. negando istud, quod videre Deum est operari formaliter & effectus formalis intrinsece intellectui, qui effectus huiusmodi potest constitui nisi per formam intrinsecam intellectui, id est per operationem vitalem ipsius visionis; contra vero elevari intellectum ad videndum Deum si accipitur in actu primo ut huiusmodi debet accipi, est effectus formalis abstractus ab intrinseco & extrinseco, qui sicut est intrinsece si constituitur per hunc, ita potest esse extrinsece intellectui, eo quod sine lumine a sola Dei omnipotentia per decretum ipsius Dei de concurrendo cum illo sine lumine ad visionem constituitur. ex quo potest huiusmodi Deus per suam omnipotentiam decreto applicatam intellectui, cum formaliter salvari ad visionem, huiusmodi per hunc formaliter elevatur intellectum in actu secundo sed tantum efficienter.

Quæstio rursum: intellectus a lumine gloria huiusmodi formaliter potest potest ad visionem & sine lumine non potest videre Deum. **R.**

Sed dicitur: *Ans.* illud per hunc gloriam h^o q^o sit poia proxima
 & exposita cui videtur aliquo modo connaturaliter debeat ut
 in Dei condico, per hunc gloriam h^o q^o sit poia incompleta, vel
 obedientialis ad visionem beatificam nego *Ans.* q^o illud huius
 modi poiam obedientialem h^o ex n^oq^o, neg hunc gloriam illud
 aliud prodat, ut n^oq^o d^o n^oq^o, nisi proximitatem poia sitam
 in exigentia finis decreti d^o n^oq^o de concurrendo ad visionem
 sive ipsi concurrat d^o n^oq^o de eadem visionem, huiusmodi,
 a. proximitas poia pertinet n^o ad simpliciter agendum, sed b^o
 ad connaturaliter agendum cum pot^o a Deo decreti & dari sine
 hunc e sine ulla proexigentia ex parte creature con-
 currit ad visionem beatificam.

Obijcies, q^o n^o sit voluntas libera elevari a Deo
 ad operandum supernaturaliter hunc principio grae creatae inherente
 in ipsa voluntate & neg illud sit elevari ad videndum Deum
 ab ipso principio creatae visionis inherente in illitu sine princi-
 pio naturali n^oq^o permanente vel transeunte.

Sed Krubal i. tom. in j. partem disp. 20. cap. 5.
 concedendo *Ans.* & negando conseq: disparitatem. dicit e^o q^o
 voluntas illi in acty, efficitur libera ab intrinseca inclinacoe,
 qualis in voluntate n^o e ad acty naturales in sola virtute
 innata & obedientiali voluntatis, & ideo contendit infusam
 aliquam inclinacoe, debere procedere in voluntate. ut ipsa
 producat acty naturales, contra vero cum vno Dei n^o sit libera
 sed necessaria, ideo, inquit idem author, n^o requiritur ex parte
 illius intrinseca eia inclinacoe ad actum visionis Dei, & per
 consequens nec ulla principium illi creatum naturale in-
 herens in ipso illitu sine, permanente sine transiens.

sed contra hanc resolutionem e, q^o si acty volun-
 tatis naturales libere et libenter erigit in voluntate principium aliq^o sui
 creatum & naturale, vel illud erigit quatenus ipse e vitalis, vel
 quatenus e liber, & primum, q^o alioquin etiam vno Dei cum
 sit vitalis et naturaliter erigeret in illitu aliq^o principium sui
 creatum & naturale, q^o t^o quemet Krubal negat. n^o d^o d^o,
 q^o acty voluntatis libera nihil aliud erigit et naturaliter, nisi ex
 parte voluntatis negacoe q^o contrariet, e ex parte illius
 cogitacoe congruam & videlicet proponentem obit^o voluntati
 circa q^o ipsa voluntas debet operari, neg ex parte voluntatis
 alie inclinacoe ab intrinseco requiritur et naturaliter ad actum
 illi prater poiam intrinsecam obedientialem, qua n^o arguitur
 per

22
vltimum principium supradictum negandum voluntati, quia in-
tens procedens ab huiusmodi principio supradicti n̄ e ab intrin-
seco ipsius voluntatis, neque neg huiusmodi principium e identifi-
cationem cum ipsa voluntate, neque e ab intrinseco illi, sed e supra
illius naturam e existentiam.

Quod dicitur e igitur obiectioni negando Ans, cur a.
negatur conditio ex supradictis.

Obiicies 5to: visio Dei ratio vitalitatis e vitaliter
exigit concursum potentie vitalis. Etiam ratio supradictitatis e vitaliter
exigit concursum huiusmodi creati supradicti, e per concursus Dei
n̄ potest suppleri defectum hominis, sicut nec potest suppleri defectum
illius.

R^o negando conseq: ratio disparitatis e, quia visio
cum sit vitalis. Ideo e vitaliter exigit principium vitale, cuius-
modi d̄ illius, a quo ipsa formaliter e vitaliter dependet, ut conditio
ex supradictis. contra vero visio quatenus e supradicta, e vitaliter
quidem dependet a principio supradicti, verum quia n̄ solum huius-
modi etiam Deus e principium supradictum, deo ipse Deus, abiq
productionis supradictitatis visionis, potest suppleri defectum hominis
in productione visionis beatificae, licet n̄ potest suppleri defectum
illius creati abiq destructione vitalitatis visionis, e potest visio
etiam sine huiusmodi potest habere supradictitatem in ordine ad
Deum tanquam ad principium supradictum, n̄ potest a. habere vita-
litatem in ordine ad ipsum Deum tanquam ad suum principium
vitale, per concursum vitalem, siquidem visio Dei creata
ut vitalis, n̄ comparatur nisi ad principium vitale creatum
cuius solius e operatio immans.

Obiicies ultimo: actus liber e positus divina
voluntatis n̄ potest esse sine aliquo effectu ad extra, sed decretum
diuinae eleuandi illud creatum ad videndum Deum e qui-
dam actus liber e positus divina voluntatis e, n̄ potest esse sine
aliquo effectu ad extra positus, qui ponatur in illud creato
e in illud creato debet esse aliquid principium creatum quod in
ipso illud producat, neque e. potest assignari talis aliquid effectus
qui oratur immediati ex voluntate Dei libera eleuandi
illud ad videndum Deum.

R^o obiectionem propositam n̄ potest solui nisi prius
explicetur, in quaenam conditio actus liber Dei, de qua re
infra disputandum e, ex vi. a., quae de eadem re infra dicent,
falsae obiectionis potest solui.

Caput 3.

CAPIT. III.

An ex perfectiori intellectu cum aequali lumine gloria sequatur perfectior visio Dei?

Sensus proposita controuersia e: an maior affectio illius creati conferat ad perfectionem visionis Dei, ita ut si sint duo intellectus inaequales secundum suam affectionem propriam & intrinsecam, v. g. illius angelicus & illius humanus, qui habent aequale lumen, gloria v. g. ut ex affectu sit visio Dei qua consequitur ex intellectu angelicus & lumine ut ex, quam visio consequens ex intellectu humano & lumine aequali.

Respondendum e tanquam certum quando quaeritur: an maior affectio illius conferat ad maiorem perfectionem visionis Dei, si de perfectione de maiori visionis affectione quam materiali, quam scilicet visio habet ex eo quod pendet a perfectione intellectus, sine ex eo quod habet perfectionem dependentiam quatenus pendet a perfectione principio actiuo, & quatenus ad ipsum ut tale e dicitur relatum transcendentem dependentiam, qua ab eodem principio in radice talis dependentia specificatur extrinsece tanquam a termino. Si maior affectio illius etiam cum aequali lumine gloria potest conferre ad huiusmodi maiorem perfectionem visionis Dei procedenti scilicet sicut etiam conceditur visionem corpoream & ocularem alibi per v. g. procedentem ab hia in oculo humano prout pendet ab eodem hia nobiliorem affectionem habere dependentiam, quam habet visio eundem alibi procedens ab hia materiali & corruptibili, cuiusmodi e hia lincei v. g. vel aquila, etiam visio procedenti obitu existens in oculo lincei vel aquila prout tendit in obitu sit perfectior, quam visio eundem obitu existens in oculo humano, prout ea similiter respicit idem obitum vel in ipsum tendit. illud igitur non remanet controuersum: an visio Dei procedens a perfectione intellectus & aequali lumine gloria sit perfectior prout tendit in obitu, ita ut per ipsam clarior vel intensius exprimitur & cognoscatur obitu sine Deo, quam cognoscatur per visionem procedentem ab imperfectiori intellectu cum aequali lumine gloria.

Ricea =

Quidum e a pfectiori illitu cum aequali lumine gloria non
procedere visionem Dei pfectiorem pbi quam scilicet Deus pfectio
aut melis cognoscatur; ita S. Thomas 1 parte, q. 12. art. 6.
manifeste. neg. oppositum, ut bene nonnulli receptiores ad-
vertunt docet 3 parte, q. 10. art. 4. ad 2. Dum aut pfectionem
visionis Dei magis e. attendendam ex pfectione luminis quam
ex pfectione illitu, illa e. particula, magis, ibi sumitur pro
particula potius, sicut internum sumitur apud divinas litteras
& Scriptores Catholicos. Idem docet Scotus in 4to dist. 49. q. 3.
art. 2. Vasquez disp. 47. a num. 32. Suarez lib. 2. de attri-
butis negativis cap. 21. Arabal disp. 22. cap. 2. & 3. Alas
in j. de tract. 2. disp. 5. sect. 7. & alij multi apud ipsam.
e. contra opinio contra Durandum in 3. dist. 4. q. 1. Scotum
in 4. dist. 50. q. 5. Richardum dist. 49. art. 3. Cajetanum
in 3. part. q. 10. art. 4. Molinam disp. 2. in art. 6. p. 12.
S. Thoma e nonnullos alios, quos habes apud Suarez loco supradicti.
num. 3.

Probant aliqui noam propositionem: qd si ex meli-
ori illitu cum aequali lumine gloria procederet pfectior Dei
visio, sequeretur pbe e. in beatis visionem Dei inaequalem,
atq; inaequalitate meritorum, nempe ex inaequalitate illitus,
nisi si Angeli e hoo sint aequales quoad merita aequali lumine
gloria a Deo recipiant, ac pvide. cum Angeli hat illitum
e. q. pfectiorem quam hoo, imiliter inaequalem sine
pfectionem visionem Dei habeat sine meritorum inaequalitate

Deo hac rdo facile solui pot. dicitur quod duo
hnt aequalia merita e inaequalem pfectionem illitu ei, qui
hat pfectionem illitum, minus lumen dari quam alteri, nempe
solum tantum quantum cum illitu pfectiori sufficit ad effici-
endam visionem debitam illis meritis, e. q. aequali visioni
debita alteri qui hat aequalia merita sed in pfectionem illitum,
atq; ita semper quando erunt aequalia merita erit aequalis visio.

Deo probant alij hoc modo: si ex pfectiori
illitu cum aequali lumine gloria procederet pfectior visio, se-
queretur pbe illitum rati sine pfectionis, compensare defectum
luminis, ita ut nullo lumine indigeret ad videndum
Deum, sed hoc e oio falsum e. sequela antecedentis pth: qd
si illitu pfecto ut unum cum lumine ut unum producat visio-
nem ut unum v. q. e. illitu pfecto ut duo cum lumine, ut
unum producat visionem ut unum cum dimidio, illitu hat unum
gradum

gratum affectionis naturalis per se sumptis est abiq; lumine suffi-
 ciet ad Formidorem gradum affectionis visionis, & per consequens
 poterit illis per eam affectionem naturalem sufficere ad produ-
 cendam visionem sicut abiq; lumine, ut in casu proposito
 ad producendam visionem habentem dimiduum unius gradus
 affectionis.

Sed per has res e firma, qd respondet qd si licet
 quando plures cae partiales ad aliquem effectum concurrunt uni-
 uoci, & eodem modo, ut plures hoies concurrunt ad trahendam
 unam naum, potit una cae partialis, adeo crescere in affectione
 ut si inuicem affectione alteri ad eadem eundem effectum, quando
 si plures cae concurrunt, siuero modo ad eundem effectum, siuero
 modo concurrunt illis, si lumen ad visionem Dei, cum illis concur-
 ret ut principium effectuum quidem sed determinabile, contra vero
 lumen ut principium determinativum, qd magis infra explicabitur;
 tunc fieri n. potit qd una cae partialis qd incrementum sua af-
 fectionis potit compensare totalem defectum alteri concedi; atq;
 hoc primo manifestum e in causis intrinsicis, nam si crescat
 potentia mea aut sua crescit quidem e affectio effectus & constituti.
 Ex mea e sua, nunquam tñ potit adeo crescere affectio mea vel sua,
 ut ad effectum n. requiratur mea e sua, siue ut mea vel sua per se
 sumpta potit sufficere ad constituendum effectum componem.
 proterea idem potit in causis extrinsecis siue efficientibus, nam
 si verum sit, qd nonnulli docent, affectuorem potentiam visivam cum
 aequali specie visibili efficiere affectionem visionem, profecto cresce-
 re affectione potentia visiva crescit etiam effectus visionis, nunquam
 tñ fieri poterit ut potentia visiva abiq; specie visibili potit efficiere
 visionem, nimirum qd species visibiles in eodem modo concurrunt
 ad visionem quo ipsa potentia visiva, sed diverso modo, nempe ut prin-
 cipium determinativum ipsius potentia visivae.

Tertio, probant alij qd illis concurrunt ad visionem
 beatificam qd prout hñ talem vel talem affectionem, sed precise
 prout e potentia vitalis, ut potit, ingurgitans, ex eo qd illa concurrunt ad viti-
 orem ut ei tribuat solum vitalitatem, atq; qd illis sit affec-
 tius, nihil confert ad vitalitatem visionis, siquidem visio n.
 potit esse magis vel minus vitalis, sed vis visio e eodem modo vel
 ex vitalis.

Sed contra hanc rationem e, qd si illis precise prout
 e potentia vitalis concurreret ad visionem beatificam, sequeretur
 etiam potentiam visivam e quamlibet aliam potentiam sensitivam,
 cum

18
cum sit pura vitalis, pōt eleuari ad videndam Deum, sed con-
sequens ē factum, ut corhat ex superioribus &. Quod si huiusmodi
vitas, quam impugnamus, quando asserunt illudum pōtisse ut
vitalē concurrere ad visionem, videntur illudum ut vitalē
nō vitalitate cōiuncta sed vitalitate illius, eadem rāo nō ex-
plicata refelletur sequenti impugnatione.

2do igitur casus pōt impugnari, qd visio Dei
ab illō hōt nō solū vitalitatem, sed etiam totam suam entitatē,
siquidem verē tota entitas est tota affectio visionis beatificae
effectivē pōtiss. etiam qd illō tanquam ab infīro Dei, nō
pōtquam ē in visione, qd ab illō nō dependeat effectivē.

Deniq; atq; nō probant: illō creatū nō pōt ē
talis vel talis affectionis sed ut illō ē, sive, ut ipi loquuntur,
pōt hōt capacitatem visionis Dei ad eandem visionem deus-
pōt, atq; ut illō in rāo capacitatis visionis conveniant
q; in eā differunt & necesse ē ut affectio visionis, taceatur a
lumine, nullo habito respectu ad perfectionem suālem illius.

3da contra ē, qd ipi nō emittunt rāonē cur illō
creatū nō pōt ē talis vel talis affectionis, sed sub rāo cōis illō
eleatur per lumen ad visionem, in quo ē tota difficultas. 2da
contra ē qd factum ē illudum creatum pōtisse pōt ē capax visio-
nis per lumen eleuari ad visionem, nam si hoc ē verum, inde sequens
illudum per lumen eleuari solū ad recipiendam visionem, nō autem
ad eam efficiendam, qd capacitas solū ē ad recipiendam, nō ad effi-
ciendam.

Pōt igitur a nobis supponere conctis: qd grāa
sanctificans elevat substantiam illudum creatam ad cōiungendum
cum Deo in bonis operibus, sive ad hoc ut ipsa sit grāa Deo
filio eius acceptus, elevat, inquam, illam pōt ipsa ē sub-
stantia illudua, creata in genere, ē pōtiss. pōt ē capax
pōtiss. cōiungendi, nō autem pōt ē talis vel talis substantia illudua,
sive pōt hōt talem vel talem affectionem & etiam lumen glorie
ad efficiendam visionem Dei elevat illudum creatum
et illō substantia illudua creata in genere, ac pōtiss. nō ele-
vat illam pōt hōt talem vel talem affectionem maiorem vel
minorem & maior affectū illō nihil confert ad perfectionem
visionis, ac pōtiss. illō creatū affectior cum generali lumine
glorie nō pōt pōtiss. visionem Dei affectiorem, qd nō concurrunt
sed visionem Dei nisi pōt elevatur ad lumen. Primum autē
constat, qd grāa sanctificans respicit substantiam intellectivam
creatam

creatum secundum a & in genere, n. a. prout substantia talis
 vel talis affectionis, & deo, grāa sanctificans ut q. v. g. n. i.ue po-
 natur in hora n. i.ue in Angelo, n. magis hunc h. i.ue affectionem
 elevat quam illum, n. q. h. i.ue h. i.ue imperfectorem facit nisi
 patrum deo aut nisi filium eius adoptivum. Prima conseq.
 p. b. q. a. h. i.ue lumen gloriae e. i.ue puritas grāa sanctificantis consequens
 ad eam in patria e. in statu n. via id ferri. Q. debet e. grāa
 proportionatum, ac prout sicut grāa sanctificans n. respicit
 nec elevat substantiam illam nisi prout e. substantia illam,
 in genere, n. i.ue prout participat rāem eam substantia illam,
 ita etiam h. i.ue gloria n. respicit e. elevat illum creatum,
 nisi prout e. illis substantia illam creata in genere, a. h. i.ue
 quam n. respicit e. elevaret illum prout e. talis vel talis
 affectionis, n. e. s. proportionata duo primo e. radicali
 principis, n. e. s. puritas grāa sanctificanti, n. i.ue respicit e. ele-
 varet e. h. i.ue sub rāe magis contracta, quam grāa sancti-
 ficans respicit e. elevat eum, cum t. n. h. i.ue rāe sufficiens h. i.ue
 sinceritatis, e. puritas quantum fieri p. t. debet e. proportio-
 nata suo principis.

Confirmatur eadem rāe: q. a. grāa habitualis
 ad eandem in bonis moralibus, n. e. s. amicitiam e. filiam
 Dei adoptivam, elevat substantiam illam ut substantia illam e.
 abstractendo ab differentiis illis e. similiter h. i.ue gloria ele-
 vat illum creatum ut e. illum, creatum abstractendo a quacumq.
 differentiā affectionis. Ans. p. b. Conseq. p. b. a. puritate, rāe
 nam ides grāa habitualis elevat substantiam illam ut e. sub-
 stantia illam abstractendo ab o. differentiā affectionis, q. a. i.ue
 met grāa e. s. i.ue supernaturalis, atq. i.ue filia gloriae n. e. magis s. i.ue
 supernaturalis e. etiam ipsum debet elevare illum creatum ut e.
 illum creatum in e. abstractendo ab hac vel illa differentiā
 affectionis naturalis, e. per consequens ex affectioni illam cum
 aequali lumine gloriae n. p. t. provenire affectioni Dei visio.

Obicitur q. m. o. quando dua e. i.ue efficiunt simul
 eundem effectum q. maiorem affectionem aliter e. i.ue prout
 uter effectus affectionis e. etiam ex affectioni illam cum aequali
 lumine gloriae prout visio Dei affectionis. Ans. in quo solo
 e. tota differentia, p. b. dupliciter. Primo quidem e. e. i.ue
 puritatis oculi affectionem efficit visionem e. i.ue e. i.ue
 obtutu n. h. i.ue affectionem e. i.ue visibilem eundem obtutu.
 2do p. b. q. a. dem artifex meliori visio efficit affectionis
 opus

opus artificiosum.

¶ Quid dicitur. An quando dua caa efficiunt simul eundem effectum is producitur effectus p maiorem perfectionem alterius caa, quando in hunc ratiōem maioris perfectionis hōt maiorem proportionem ad producendum effectum concedo, quando verō ratiōe maioris perfectionis nō hōt maiorem perfectionem proportionem ad producendum effectum nego. Hinc, e. conseq. qd illud perfectior licet prout ē illud hōt aliquam proportionem, ut eleuetur a lumine ad efficiendam dei visionem, nō tñ ratiōe sua maioris perfectionis nādis hōt maiorem proportionem ad producendam visionem, beatificam, nempe eo qd illud perfectior nō ē perfectior sed tñ ut sub ratiōe cuius illud creati respicitur a lumine, e ab eo eleuetur. Ad primam probationem antecedentis qd perfectiorem spem oblii visibili qua talis ē, si tñ in aequali pota virtute efficiat perfectiorem visionem, ratiōe sua maioris perfectionis nādis ē magis proportionatam ad producendam visionem eiusdem oblii, e ideo talem spem simul cum eadem vel aequali pota pota efficere meliorem e perfectiorem visionem in oculo, perfectior. a. illud ratiōe sua maioris perfectionis nādis nō hōt maiorem proportionem respectu visionis beatificae, sicut nec oleum nec balsamum, licet sint multo perfectiora secundum suam nāam quam sit aqua, hōt maiorem proportionem ad producendam grām in sūro chrismatis, quam in aqua baptismi sūro, nō tñ aqua, oleum, e balsamum phisice concurrant ad productionem grāe. Ad 2dam eundem antecedentis probationem similiter qd instrū artij, etiam quatenus perfectior ē habere maiorem proportionem ut ab artifice eleuetur ad efficiendum opus artificiosum, e ideo artifice instrū meliori e perfectiori operi perfectioris opus artificiosum pōt efficere.

¶ Obijes dco: spes nādes illud licet concurrant per potam obiectivalem cum habitu fidei ad actum eiusdem virtutis, si tñ sint meliores e clariores cum aequali habitu fidei generant meliorem e perfectiorem actum fidei, sicut Theologus cum aequali habitu fidei hōt meliorem e perfectiorem actum fidei de mysterio Trinitatis v. g. e etiam perfectior illud cum aequali lumine gloriæ poterit producere visionem perfectionem dei.

¶ Respondent nonnulli concedendo hinc, e negando conseq. qd spes nādes, inquirunt, eleuantur ad actum fidei non

non uterque, sed iuxta proportionem ipsarum specierum, species p. distincta elevatur ad producendum actum fidei distinctum, species vero minus distincta ad producendum actum fidei minus distinctum, quia unaquaeque species, ut aiunt, elevatur in quantum est species, sed in quantum est species talis obiecti, et in quantum habet proportionem ad illud ad hoc ut circa idem obiectum producat actum supernaturalem, quare cum una species melius vel clarius representet obiectum quam altera, deo etiam actus fidei potest esse inaequalis pro inaequalitate speciei; contra vero intellectus, inquit, elevatur ad visionem Dei tanquam ad obiectum ad quod nullam habet proportionem, ac proinde cum deus ille creatur nisi ex improportionati ad idem obiectum nempe Deum, oes elevantur eodem modo ad operationem ubi improportionatam, non elevaritur, sicut species in quantum habet proportionem ad hoc, vel illud obiectum in quo sunt inaequales, sed elevaritur sub ratione consuetudinis sub qua oes habent aequalem improportionem ad obiectum divinum.

Sed contra hanc proportionem est, quia licet species abstractiva representans Deum elevatur prout est species representans tale obiectum, non tamen inde necessario sequitur quod species clarius et melius representans Deum, quae est in Theologo, in eo etiam causet actum fidei de ipso Deo perfectionem, quam habet rusticus de eodem obiecto, eo quod rusticus habet speciem imperfectiorem Dei representativam, nam species Dei representativa potest concurrere ad actum fidei de ipso Deo non prout habet talem vel talem perfectionem individualement, sed prout est species representativa talis obiective Dei.

2do contra est, quia inter speciem inserientem actui fidei supernaturali est intellectum in ordine ad visionem ponit hoc discrimen, quod species elevatur prout habet proportionem ad actum supernaturalem. contra vero ille creatus elevatur ad obiectum infinitum cum quo nullam habet proportionem, non bene. a. assignat huiusmodi discrimen, quia sicut species abstractiva representans Deum elevatur immediate ad actum fidei supernaturalem versante circa Deum, ita etiam ille creatus elevatur immediate ad visionem versantem circa Deum, et sicut species abstractiva Dei, ut est species talis obiecti, habet proportionem ut elevatur ad productum actum fidei supernaturalem, ita etiam ille creatus habet proportionem ut elevatur ad visionem Dei.

Quod si dicant intellectum creatum prout habet rationem

rationem eandem illi creati habere huiusmodi proportionem, n. a. prout e. talis, vel talis affectionis, contra vero speciem Dei representativam n. solam prout e. species talis obiecti, sed etiam prout e. talis vel talis affectionis habere proportionem ad actum fidei supernaturalis, & vero speciem meliorem pro caritate affectivam actum fidei supernaturalis.

Contra e. qd. Auctores praedictae proportionis n. assignant nec potest assignare, rationem, cur talis species prout e. affectus representativa Dei potest habere proportionem ad eorum actum fidei supernaturalis affectionem, contra vero illud affectus ut talis, n. habet proportionem ad eandem affectionem Dei rationem quam caritas illius affectus.

Ademq. huic objectioni cum Arubal dix. 22. cap. 4. num. 22. & Pasquer apud ipsum negando Ans. & dicens species meliores vel affectiviores intercurrentes actus fidei eandem affectionem apprehensionem terminorum de quibus dicitur, qd. cum huiusmodi apprehensio sit naturalis, species affectiviores naturales potest conferre ad maiorem affectionem eandem apprehensionis. Contra vero cum apprehensio eandem terminorum sit naturalis, e. actus fidei ad eandem concurrat sit supernaturalis, e. ad illum apprehensio terminorum concurrat ut elevata, deo ex eo qd. affectivior species caritas affectivior apprehensio, n. licet inferre. qd. etiam affectivior apprehensio caritas affectivior actum fidei supernaturalis, imo, ut notat Arubal ibid. sapienter contrahit ut flores simplicis spij qui hnt imperfectam apprehensionem terminorum fidei, maiori affectione quam flores ingeniosi e. docti per assensum supernaturalis operentur circa res fidei.

Dices: experientia constat Theologum habere affectionem essentiam fidei supernaturalis de ipso Deo v. g. quam Theologus, ut patet ex reflectione illius, quam Theologus potest habere supra naturam actum fidei supernaturalis.

Respondeo negando talem experientiam, qd. etiam negamus nos nos per actum reflexum vel experimentalem esse noscere immediate, nos actus naturales, ut rati probavimus, in Tractatu de Fide, spe, & caritate, e. colligitur ex eo qd. cum huiusmodi actus sint extra supernaturalis, n. sunt intra latitudinem obiecti naturalis nostri illius, ac proinde idem illius n. potest circa illa fieri per cognitionem experimentalem, quae e. naturalis.

Obijciat ultimo: n. implicat sua naturas elevans, illud ut affectivior ad eliciendam visionem beatificam & potest dici

diei et lumen gloriae huiusmodi, ac prout ex affectione illius
cum aequali lumine potest provenire melior et perfectior Dei visio.

Pro primo potest dici transeat, hinc, negando consequens: quod
illo modo poteretur lumen gloriae non esse proportionatum gradui
habituali, cum tamen sit eius propria, ut constat ex supradictis.

Re. Do. et negando, hinc, quod cum efficere Dei visio-
nem et eam recipere sint necessario connexa, et illius perfectior non
habet maiorem proportionem ad recipiendam visionem beatificam, quam
illius perfectior, cum omnes illius creati secundum suam naturam, ac rece-
dant a conversatione cum Deo in bonis supernaturalibus, nec illius imper-
fectiori sit magis inebita visio beatifica quam illius perfectiori,
hinc profecto sequitur nec illius perfectiorem habere maiorem
proportionem ad efficiendam visionem beatificam quam habet illius
perfectior, et per consequens nec velle fore signales et potibiles, quae
tenent illius perfectiorem et talis est ad efficiendam visionem beati-
ficam.

Ex his a. necessario sequitur nec illum illius quan-
tumvis perfectum esse potibidem ex quo cum aequali lumine gloriae
perfectior Dei visio provenire potest, quod cum quilibet illius creaturae
perfectioris potibiles infinite distet a Deo, nullo modo potest illi esse
debitum commercium sine ^{conversacione} conversatione cum Deo in bonis supernaturalibus,
curis huiusmodi est visio intuitiva Dei, contra est illi debita cognitio Dei
abstractiva, et subiecta ⁱⁿ illius, efficiatur in ordine ad
Deum ut ad suum principium, hoc est, potest illum colere, vene-
rari &c., ac prout cum quilibet illius creaturae curis huiusmodi perfectioris
infinite distet a Deo, hinc et visio sit Dei sit signa per illius
exigentiam, nullo illius creaturae, hinc alia perfectior, sit habere ma-
iorem proportionem ad recipiendam vel efficiendam Dei visio-
nem, quam habet illius imperfectior, et per consequens nullo illius
perfectior cum aequali lumine gloriae potest efficere perfectiorem Dei
visionem.

CAPITULUM III

An lumen gloriae habeat rationem speciei impressae?

Sensus propostio controversiae est: an lumen gloriae sit species reprae-
sentans illius creaturae ipsum Deum, sicut species impressa Petri v. g.
exhibens in Angelo ei Petrum representat. ut a. melius sensus
eandem controversiam persequitur.

Adver =

Advertendum e[st] speciem intelligibilem e[ss]e duplicem nem-
per expressam & impressam, species expressa e[st] ipsa quae vitalis, quo
faciliter subiecta illi cuius percipit vel cognoscit obiectu[m]. Porro huius-
modi species dicitur formalis similitudo, formalis imago, & formalis repre-
sentatio obiecti, h[ab]et autem eod[em] quod huiusmodi species habet, ut alicui volu-
cruat similitudinem in natura cum obiecto suo, sicut eod[em] quod sit eius-
dem naturae & eiusdem essentiae cuius e[st] ipsum obiectu[m], hoc e[st]. e[st] o[mn]i-
falsum, ut patet ex multis, & praecipue, ex eo quod species expressa e[st]
illud e[st] accidens spirituale, obiectu[m] a. illis sensu & subiecta e[st]
eius compositionem vel materiam. nec huiusmodi species dicitur formalis
imago obiecti, sed ipsa ut cognita ducit in cognitionem obiecti dum
ipsa per illum cognoscit, sicut imago obiecti cognita nos ducit
in cognitionem obiecti, neg. per cognitionem vel illuminationem
obiecti cognoscitur species expressa vel ipsa illud, species igitur
expressa formalis dicitur formalis similitudo obiecti, eo quod ipsa cognita
h[ab]et ut quod sed ut quo ita faciat obiectu[m] praesens illi cui, perinde ac si
e[st] illi formalis similis, vel e[st] formalis imago illius, vel eo quod
cum illi in ipsum obiectu[m] ita coniungatur cum potestate voluntatis potest
operari circa ipsum obiectu[m] cognitum, perinde ac si obiectu[m] e[st]
re ipsa, in se & coniunctum cum voluntati in ordine ad ope-
rationem eiusdem potestatis. Species impressa distinguitur ab
expressa tantquam alicuius eam procedens, & ad ipsam prope-
ditum, denominatur a. impressa, eo quod ab aliqua causa effi-
cienti, nempe a Deo vel illi cui agente imprimatur, id e[st] producatur
in illi cui subiecti. Eadem species impressa dicitur similitudo, imago
& representatio virtualis, quia e[st] similitudinem, imaginem, & re-
presentationem formalem obiecti, id e[st] speciem expressam quae dicitur ex-
pressa, sed quae exprimat sive representet obiectu[m] modo explicate,
ut a. proposita controversia communi & clare dissolvatur in hoc
capite tres erunt dubitationes. Prima erit de modo quo species im-
pressa intelligibilis concurrat ad speciem expressam. Secunda: utrum obiectu[m]
intelligibile potest immediate concurrere ad speciem expressam eam
efficiendo. Tertia demum erit: an lumen gloriae ad visionem Dei
concurrat per modum speciei impressae representantis Deum.

Dubitatio I.

QVIBIATIO I

Qua ratione species impressa concurrat ad speciem expressam.

Supponendum e primo ex Phila racem instrum nales explicanda est per analogiam & proportionem ad artium instra cum ea sint notissima, sicut etiam ipsa explicuit Aristes lib. 2. de generacoe # 54. 55. lib. 2. de hist. th. 2. lib. 1. politic. cap. 3. Et alibi ac proinde rad cae instralis in eo debet contribui in quo fertur proportio cum instrumentis artium, ita ut illa qua in ordine ad effectus nales hnt proportionem cum instrumentis artium sint cae instrales nales, qua vero proportionantur artificio sint cae principales, atq; in hac doctrina congruunt oes.

Supponendum e 2do racem instrumenti n consistere in hoc qd instrum sit id qd agit ut motum ab alio, nam quamvis instra artium agent ut mota ab artifice, ut constat in terra, malleo &c. ita tn aliqua cae, qua agunt motu ab alio & snt principales, snt: nam multae cae 2dae snt cae principales, & tn Aristes docet oes caas 2das snt ad primam motorem immotum motas moveri, similiter illeq; & subina illetrina n agit nisi moveatur ex per seem impressam, & tn neg subina Alitina n agit illeq; & instrum species impressa, contra vero semen in generage plantae d instrum, nec tn agit ut motum a planta, qua e cae principalis, & sicut n existit dum semen operatur, unde npt movere semen quando ignem terra madatum producit plantam.

Tercio supponendum e radem instru n consistere in hoc qd agat per virtutem supadditam sibi indebitam & receptam ab alio. snt: qd prima qualitates ut calor, siccitas &c. snt cae instrumentalis per quam subina nales agent, calor a siccitas & c n agent per virtutem receptam a subina sibi indebita, similiter semen e instrum generacoe viventis, ut recte docet Aristes lib. 2. de generacoe animalium cap. 2. & 3. nec tn semen agit per virtutem acceptam ab alio sibi indebitam.

Supponendum e 4to qd sicut bene instra artium in hoc ab artifice distinguuntur, qd instra subordinantur alibi tanquam id quo agent agit & operatur, artifice vero e id quo operatur

operatur & cui tribuitur actio, neq. e. proprie. penecillo pingis,
sed sicut penecillo, ita etiam ut in huius & instrumentis naa-
lib; seruetur analogia & proportio cum artifice & instrumentis
artium, ruggonim; eadem instale naalem ee. illam quae e. id
qua agens agit & operatur, ead vero principalis e. id q. simpli-
citer agit & cui tribuitur actio, ex quo pat. qd. de videri instrumenti
primo e. ut subordinetur alteri ead. 2do ut se hat solum ut quo-
sive ut medium aut vitz qua ead principalis agit & operatur.

Supponendum e. sto instrum naale, poe. remi
dupliciter. primo proprie e. rigorose. 2do late. si primo modo
acquiratur, debet habere proprie utramq. conditionem modo assigna-
tam, q. si aliqua ead sit aliquo modo alteri subordinata in agendo
vel aliquo modo e. impelle; agat ut virtus alteri, ead accipit
ex ab alio, in quo casu hoc videtur agere, per illam sive me-
diante illa, tunc ead qua ab alio fuit causata vel aliquo modo
e. ei subordinata in agendo, e. aliquo modo instrum alterius, e.
ideoq. S. Thomas lib. 2. contra Gentiles cap. 21. §. 4. docet qd. qd.
caas inferiores agentes reduci in caas superiores, sicut instrales
in primarias ut in Deum, ead qd. hant ee. causam ab illo ead em
subordinata, sicut in agendo, quamvis revera ead ead simpliciter
loquendo h. sint ead instrales Dei ad principales, cum sint id
q. simpliciter agit & hoc generet horum, e. ignis p. p. caat alium
ignem, vnde. tm. pot. dici ead instrales secundum quod, quatenus
hnt aliquam impellam p. p. proportionem cum instrumentis arti-
um in hoc q. acciperunt ee. a Deo, ita ut Deus videatur medi-
antib; illis agere, sic etiam si quis ab alio dimittat lapidem qui
descendens frangat aliqd. vas, dimittens lapidem dicitur per
lapidem tanquam per instrum frangere vas, neq. revera lapis
per motum ab eis gravitate causum fuerit ead fractionis
vasis, lapis a. dicitur fuisse instrum dimittentis, e. qd. aliqua
ratio fuerit illi subordinata in causa vasis fractione.

Deus supponendum e. qd. licet in ois v. instrum
constat in hoc qd. agit ut motum ab alio, sicut supra vidimus,
quod o. b. aliqd. agens movet aliud ad actionem ei. indebitam,
hoc e. instrum ipso moventis, atq. hoc pat. n. solum in instrumentis
astrum sed etiam in alijs, nam. illib; v. g. in productione visio-
nis Dei agit ut instrum Dei, qd. Deus per hunc elevat & movet
illorum beatorum ad visionem eidem illib; indebitam, sicut gratia
voluntas in productione atq. r. p. n. h. agit ut instrum Dei, qd. Deus
per habitum r. p. n. h. voluntatem elevat ad operationem r. p. n. h.
ipsi

ipsi voluntati indebitam, sicut malleus agit ut instrumentum 42.
fabri, eo qd a fabro per motum localem eleuetur ad actionem
sibi n̄ debitam v: g. ad formam clavis, rāo. a. a priori huius
rei e, qd eo ipso qd aliquis ab alio agente mouetur aut eleuatur
ad actionem sibi indebitam, agit tanquam virtus astringit in quo
constat rāo ois iustri, ut constat ex dictis. his. a. suppositis.

Aduertendum e jms quoddam velle speciem im-
pressam concurrere ad speciem expressam eo qd supplet distantiam
obiti, atq in hoc consistere minus speciei impressae hoc si
numatur prout verba sonant, falsum e, qd alioquin hū rāoalis
vel eius illius potest absq velle speciei impressae cognoscere corpus
vel mēam sibi intus presentem e oia accidentia eodem
modo sibi presentia, similiter oculi pupilla potest absq velle
speciei sibi impressae percipere e videre scriptam, qd tñ e mani-
feste contra experientiam, praedicta a. sequela patent, qd si
species e minus speciei e suppleri distantiam obiti e ubi n̄ e
obiti distantia, species illius impressa, n̄ erit necessaria, ac proinde
sine illa potest cognoscitiva poterit operari.

Aduertendum e qd alios voluisse mēam speciei
impressa e representare obitu potest, sed neg hoc e verum, aut
certe rem sufficienter n̄ explicat, ut qd representare obitum
illius, vel e facere obitu praesens illius, e hoc species impressa
n̄ facit proprie loquendo, ut constat ex supradictis; vel e digne
potest in cognitionem rei, si a. species impressa n̄ facit, vel
facit ut medium cognitum, vel ut medium incognitum. primum
potest n̄ qd, qd res cognoscitur immediate, sine absq oia
medio cognito, nec tñ cognoscatur nisi per speciem impressam, nec
ut dicit qd mēam speciei impressa constat in hoc qd tanquam
medium incognitum faciat rem cognosci, nam vel facit rem
faciliter cognosci vel efficienter. si primum dicatur, contra
e, qd hoc n̄ potest ad speciem impressam sed ad speciem expressam e
ad ipsam formalem obiti cognitionem; si vero dicatur, speciem im-
pressam facere efficienter rem cognosci, contra e, qd hoc nihil
potest aliud quam efficienter caere speciem rei expressam sine cog-
nitionem, atq; etiam illius efficienter caere speciem rei expressam,
nec tñ illius n̄ rāoem speciei impressae, quare per illud n̄ suffi-
cienter explicatur rāo n̄ae minus speciei impressae.

Aduertendum e qd alios dicitur rāoem e minus
speciei impressae consistere in hoc qd concurrat ad expressam
vniendo obitu potest in rāoem illegibiles. sed neg pot hoc praecise
astringit

amplius sufficienter id quod in presentia quaeritur, nam
quando dicitur speciem impressam concurrere ad speciem ex-
pressam videndo obiectum in ratione intelligibilis, vel significat
quod species impressa suppleat abiectionem obiecti, & hoc supra,
confutandum, vel significatur quod species impressa faciat obiectum
praeclarum sine univocum intentionaliter, ^{quod} hoc fit in egra-
ret & indiget explicatioe.

Advertendum est quod alios docere rationem et
muni, speciei impressae consistere in hoc, quod ipsa concurrat,
ad speciem expressam assimilando & proportionando obiectum praeclarum.
sed contra haec doctrinam est quod vel inten-
tionaliter obiectum per speciem impressam ^{concurrit} assimilari praeclarum & praeclarum
obiectum realiter, vel assimilari intentionaliter, si dicitur
assimilari intentionaliter, quod obiectum est quod sit assimilari
intentionaliter & explicatioe indiget, si a dicitur assimilari
realiter, contra est, quod ille Angelus v. g. per speciem impressam,
qua mediantem cognoscit substantiam corpoream, potest realiter
dissimulari obiectum quam assimilatur, cum ^{est} modi species in sit
substantia per accidens, nec sit materialis aut corpora sed immaterialis
& spiritalis. praeterea contra est, quod sequeretur quod si duo
Angeli vis similes essent sibi intimi, praesentes neque indigeret
specie impressa ad alterum cognoscendum, quod tamen contrarium reperitur
& facile refelli potest.

Advertendum est quod multos praesertim
ex recentioribus auctores speciem impressam habere pro munere
concurrere ad speciem expressam completam & ultimo constituendam
obiectum in ratione intelligibilis; quod si quaeras quid sit ultimo complere
obiectum in ratione intelligibilis, hoc tamen illi explicans: obiectum creatum
non est ens completum, in ratione intelligibilis nisi habeat virtutem
concurrere simul cum praeclaro ad cognitionem, & quod ens crea-
tum ut est efficiens in ratione entis ipsa est deficiens in ratione illi-
gibilis, nec habet immediate virtutem concurrere ad cog-
nitionem sui, ideo data est ei species impressa tanquam virtus
activa ipsius, quae tanquam principium simul cum praeclaro
intentionaliter concurrat ad illuminationem, in egra ideo species impressa
dicitur vicaria obiecti & obiecti remanere, ut explicetur vis activa
loci obiecti, ne igitur praesertim philosophi explicent doctrinam
quam circa rationem, vel munus speciei impressae, contra vero
aliqui negant de ratione speciei impressae intelligibilis est, ut tanquam
instrumentum obiecti effectiva concurrat ad speciem expressam, sed eam
volunt

volunt concurrere determinando illud ad hoc potius obiectum quam ad aliud, utra vero ex praedictis sententias vera sit sequenti propositionibus definemus.

Primo. Non omnis species impressa illegibilis concurret ut instrumentum obiecti ad speciem expressam eiusdem obiecti quae representat. Pro hac propositione faciunt multi doctores infra allegandi.

1° p^o. Quia species impressa negationis aut privationis non concurret ad speciem expressam negationis aut privationis tuncquam eius instrumentum. Et non omnis species impressa illegibilis concurret ad speciem expressam tuncquam instrumentum obiecti quae representat. **2° p^o.** Quia negatio est privatio cum sit ens negativum inde non ens, non potest, ut constat ex eodem sensu, producere vel effectivum causare ens reale positivum, cuiusmodi est species expressa et cognitio negationis vel privationis. Adde quod nihil tuncquam causa principalis potest producere aliud effectus sui, atque si species impressa negationis aut privationis concurreret ad speciem eius expressam vel cognitionem ut instrumentum obiecti, tunc negatio et privatio tuncquam causa principalis per speciem sui impressam ut per suum instrumentum causet et producat ens reale, tunc cognitionem sui, negationis aut privationis aliter subordinata in huiusmodi productione vel causatione, ut per se patet.

2do p^o. Quia species impressa entis rationis vel rei impossibilis non producit speciem expressam entis rationis vel rei impossibilis ut instrumentum eiusdem. Et non omnis species impressa concurret ad speciem expressam ut instrumentum obiecti quae representat. **3° p^o.** Quia cum ens rationis et res impossibilis non habeat rationem veri entis realis, ideo non potest phyice causare vel producere cognitionem, quae est ens reale.

Denique p^o. Quia species impressa representans naturam vel essentiam virtutem, non potest in productione speciem expressam vel cognitionem entis virtutis quae ut instrumentum eiusdem esse virtutis, tuncquam virtus non est activa nec actiones et virtutum sed singularium et supportorum. Et non omnis species impressa illegibilis concurret ad speciem expressam ut instrumentum obiecti quae representat.

Confermantur simul omnes supradictae rationes contra eos, qui dicunt eadem principalem quae agit per instrumentum ita concurrere per instrumentum ad actionem productivam effectus, ut eum immediate attingat, sive ut ipsa actio immediate fense =

pendat etiam ab ipsa causa principali confirmatur, inquam,
contra illos: quia negatio, privatio, ens ratio, res impossibilis &
virtus, vel simul cum specie sua impressa immediate concurrunt,
ad productionem speciei expressae & cognitionis sui, vel non.
primum nulla ratione dici potest, quod est contra eorum sensum, quod
actio realis, cuiusmodi est productio cuilibet speciei expressae
vel cognitionis, potest immediate, & effectivae pendere ab ente,
ab ente ratio, a re impossibili &c. &c. tanquam a causa efficiente.
si autem dicitur eodem & iuxta principia praedictorum Authorum
sola species impressa privationis, negationis &c. non nullo modo ipsa
negatio, aut privatio causat speciem expressam sive in cognitionem
negationis, privationis &c. & per consequens aliquid obiectum ad produc-
tionem speciei expressae non concurrunt per speciem impressam
tanquam per instrumentum suum.

¶ Veri sunt quibus artibus supra factis non dari speciem
impressam negationis, privationis, entis ratio &c.

¶ Secundo contra est, quod nihil cognoscitur nisi per
speciem illius impressam, ut videri docent Philosophi, sed negatio,
privatio &c. cognoscuntur & datur species eorum impressa.

¶ Tertio contra est, quod generati datur species expressa negationis pri-
vationis &c. ita saltem Deus per operationem suam potest ponere
in illius creato speciem impressam negationis, privationis &c. ab ip-
satis species impressa in productione speciei expressae negationis
&c. si ageret ut virtus vel instrumentum negationis &c. ut constat ex
supradictis.

¶ Dico. 2do. Nulla species intelligibilis impressa
ex eo quod sit species impressa talis obiecti concurrat ad eius
instrumentum ad speciem expressam obiecti. dicitur ex eo quod sit species
impressa talis obiecti, quia non negaverim concedendum esse, quod
aliam rationem speciem impressam representativam illius
agentis vel huiusmodi, ut instrumentum eiusdem illius vel huiusmodi
concurrere ad speciem expressam & cognitionem eiusdem illius
agentis & huiusmodi quia fuit producta.

¶ Item propositio: quia alioquin species impressa
negationis privationis &c. in productione speciei expressae ageret
ut instrumentum obiecti quod representat, quod non est falsum, ut constat
ex supradictis.

¶ 2do potest: quia si species impressa intelligibilis,
ex eo quod sit species obiecti impressa vel eius representativa in productione
speciei expressae, agit ut instrumentum obiecti quod representat, vel hoc
colligitur

speciem impressam e ea mediante moueat illud ad speciem expressam, vel colligitur ex eo qd species impressa ex sua natura instituta ut in productione speciei expressae agat tanquam virtus ignis obiecto representat, atqui sedulo sic impressa representat huius illius agentis vel huius rationis nulla alia species impressa illegibilis representativa rei create producitur ab obiecto qd representat, ut constat in reliquis omnibus speciebus receptis in intellectu humano, et in speciebus angelicis quas angeli habent in eo obiecto productas sed a Deo congenitas ab instanti sua creatura, vel successiuo productas ab eodem Deo tanquam ab auctore, nam, et conuictis docent Theologi, similitudo qd si non videret colligitur qd species impressa illegibilis in productione speciei expressae agat ut instrumentum obiecti, eo qd ex natura sua sit instituta ut in productione speciei expressae agat tanquam virtus obiecti illegibilis, sicut: qd si esset vado de colligetur, maxime ex eo qd e species impressa obiecti vel eius representativa, atqui ex hoc non potest colligi, qd aliquam omnium speciei impressa cuiuscumque obiecti conueniret, ut ex sua natura esset instituta, ad hoc ut in productione speciei expressae ageret tanquam virtus obiecti qd representat, ac proinde de etiam conueniret speciei impressae negotii, et uisus, et huius rationis, rei impossibilis, vel virtus, qd e factum, ut constat ex dictis.

Obiectis: species visibilis in productione visionis agit ut instrumentum obiecti visibilis qd representat et etiam species illegibilis impressa in productione speciei expressae agit ut instrumentum obiecti illegibilis qd representat.

Res distinguendo huius species visibilis in productione visionis agit ut instrumentum obiecti visibilis eo qd species illius impressa vel representativa negotii, eo qd ut producta ab obiecto visibili per illam tanquam per primum effectum mouet primum virtutem ad inuentionem sui conceptus huius, et negotii conuenit, qd species impressa illegibilis excepta specie representativa illius agentis vel huius non producitur ab obiecto, nec ipsum per illam mouet illud ad speciem expressam vel cognitionem sui, nec ex sua natura e instituta ut in productione speciei expressae agat ut virtus ignis obiecti, ut constat ex dictis.

Obiectis 2do: species impressa illegibilis dicitur e semen e vicaria obiecti et species impressa illegibilis in productione speciei expressae agit ut instrumentum obiecti qd representat, sicut semen in productione plantae agit ut instrumentum plantae, e vicaria agit ut instrumentum principis.

Po
L

De propositionem illam species impressa, semper vel quasi
semen obiecti & eius vicaria, coiter circumfertur quod dicitur
ratos, ea tamen nec potest nec probari. Et si vultur intelligatur, imo ar-
gumens supra factis pro vera, vultur tamen probari, contrarium.
Hoc eandem propositionem si hoc illo modo intelligi nisi de
de specie impressa illius agentis & hinc rationalis, aut etiam de specie
impressa rei potius singularis cognita, oio conuoluitur, modo
infra explicando, qua res cum necessario debeat efficere
aliquam operationem, ut speciosa ratio cognoscatur aliquo etiam
modo sine remote, per aliquam suam operationem conuenit ad
productionem species impressas, per quam ipsa representatur, &
ideo lato modo eadem species impressa potest dici quasi semen
aut vicaria, siue quasi instrumentum rei quam representat, qua
tunc eadem res singularis remote, per speciem impressam tan-
quam per aliquem suum effectum aliqua ratione mouet intellectum
ad sui cognitionem, sicut per similem rationem cap. 2 de pot
dicitur instrumentum cap. prime siue ipsius Dei, & agant hanc per
dicitur per nos filios quasi per instrumentum suum nos ois genuine,
ut constat ex hiis qua supra diximus in supponendis.

Obicies 2to: species impressa intelligibilis facit
obiectum intelligibile, & complet ipsum in ratione intelligibilis, ut
exister docent Theologi & Philosophi. Et verum species impressa
intelligibilis tanquam instrumentum obiectum intelligibile conuenit ad
speciem expressam eandem obiectum.

De concedo hinc, & nego consequi, aliquem
si consequentia teneret, amittere probari potest intellectum
in instrumentum obiectum intelligibile, hac ratione illius conuenit obiectum
in ratione intelligibilis, eadem illius denominat obiectum intelligibile,
vnde dicitur intelligibile, intellectu intelligibile, ut colligitur ex hiis
qua de ara & verbi docetoteles cap. 3. Et illius & instru-
mentum intelligibile in productione speciei expressae, hoc est manifeste
falsum, sicut igitur obiectum denominatur intelligibile extrinsece
ab intellectu tanquam a forma extrinseca, nec tamen illius & instrumentum
obiectum intelligibile, ita etiam obiectum intelligibile potest a specie impressa
denominari proxime intelligibile tanquam a forma extrinseca, qua
videtur posita ipsum obiectum proxime potest intelligi.

Obicies 3to: species impressa tunc solum datur
quando obiectum est distans vel imparportionatum & distantia
vel imparportio obiectum suppletur per speciem impressam, ac pro-
inde eadem species notat obiectum siue tanquam eius virtus
influit

influit in actum cognitionis.

45.

Res falsum est quod species tunc solum datur vel tunc solum sit necessaria quando obiectum est didans, hoc a. p. h. nam oculi pupilla non datur a seipsa, et tunc seipsam videre non potest nisi habeat speciem sui virtutem, similiter qualitates tangibiles in se datur non didant ab organo tactus, nec tunc sentuntur nisi in se habeant speciem suam. praeterea quod species impressa illi tangibilibus non necessaria, licet obiectum non videtur nec sit inappropriatum, p. h. quia haec realis unita cognosci non datur a seipsa nec est obiectum sibi inappropriatum, et tunc tunc seipsam non cognoscit, nisi sit defectum speciei representativae sui, ut infra ostendimus. Similiter angelus alterum angelum licet sibi intime presentem et sibi proportionatum non potest cognoscere nisi per speciem eius impressam, ut coniter conceditur, et satis condatit in infra dicendis.

Olycies v. p. S. Augustinus lib. 9. de Trinitate cap. 12. in his: unde liquido concedendum est quod omnis res quomodoque cognoscitur cogenerat in nobis notitiam sui, ab utroque. e. nobis notitia partem a cognoscente. et cognito, itaque mens cum seipsam cognoscit sola parens est notitia sua, et cognitum erit et cognitor ipsa est.

Res imo S. Augustinum hoc ita illigi, ut quando dicit rem quae cognoscitur cogenerare vel parere in nobis notitiam sui, hoc huiusmodi verba velint tantum significare obiectum aliquo modo concurrere ad cognitionem sui non efficiendo cognitionem sed tunc eam terminando, atque haec responsio in eo fundari potest. Ita Augustinus paulo post verba allegata docet etiam rem quae amatur genere a motem sui in ipso amante, eo quod ipse est amabilis, nec tunc obiectum amoris ad amorem concurrit ipsum efficiendo, sed tunc terminando.

Res 2do S. Augustinum textu citato velle, tunc quod omnis res singularis quomodoque cognoscatur cognitione naturali, et quae nullam omnino cognitionem signalem presupponat, cogeneret et pariat sive efficiat aliquo modo cognitionem sui, siquidem omnis talis cognitio mediata et remota derivatur ab huiusmodi re singulari, nimirum mediante aliqua eius operatione, et per consequens omnis talis cognitio aliquo modo generatur a suo obiecto, quamvis e. ego non vidit in Caesarem v. g. nec ipse speciem sui impressam in me immediate produxerit, quia tunc ipse multas fecit operationes externas, ex quibus per multa intermedia ad me derivata et illig notitia de Caesare potest aliquo modo dici generari in me notitiam sui per

per intermedia tanquam per infra latiori modo supra, qua-
simulim hanc aliquam analogiam licet imperfectam eam in-
strumentis proprie dictis cum instrumentis artium, ut constat ex supra-
dictis in supponendis, dicitur a. S. Augustinum in loqui de cog-
nitione rei singularis singulari vel naturali supponente cognitionem
supradictam, quod certum est huiusmodi cognitionem potest esse totam
ut nullam obiecti sui operationem praesupponat, ut si Deus faciat
mihi revelationem de aliqua re aliam omnino ignota et nullam
habere operationem, tunc est. praesentata res cognoscetur per speciem
nulla propterea ratione, neque mediata, derivata ab obiecto.

Ratio 3ta. Ratio viuz, minus speciei impressae
illigibilis in hoc consistit, quod ipsa potest esse illigibilem quam
est indeterminata ad operandum et non operandum, ad opera-
tum circa hoc obiectum et circa illud determinat ultimo ad ope-
randum viuz ad cognoscendum hoc potest obiectum quam aliud.
Ita exprimitur Saueley de his q. 3. de actu illigibili. Circa i. parte
tract. 4. disp. 40. cap. 6. num. 66. et multi alij, hoc est, si ois
qui docent lumen gloriae habere rationem speciei impressae representan-
tis Deum, quos dubitase sequenti allegabimus.

Ratio 4ta. Ratio viuz, minus speciei impressae visi-
bilis in hoc consistit, quod ipsa potest esse visibilem ex se indetermi-
natam vel indifferentem ad operandum et non operandum, ad operandum
circa hoc obiectum visibile et circa illud ultimo determinat ad ope-
randum circa hoc obiectum visibile, potest, quam circa aliud. Etiam
minus speciei illigibilis debet esse potest esse illigibilem indetermi-
natam et indifferentem ad operandum et non operandum, ad opera-
tum circa hoc et circa illud illigibile, determinat ad opera-
tum circa hoc potest illigibile, quam circa aliud. Ans per se patet,
quia antequam species impressa visibilis ponatur in oculo, licet
potest, visiva sit proportionata ad operandum, si tamen operatur, quia
non est ultimum determinativum ad operandum, et cum ex se
sit indifferens ad operandum et non operandum, ad operandum
circa album et circa nigrum et, si patet ex se determinari ad ope-
randum potest circa album quam circa nigrum, statim a. atq.
in oculo ponitur species albi v. g. potest visiva determinatur
ad visionem huius potest obiecti quam alterius, atq. ex his constat
quod ratio speciei visibilis consistat in hoc, quod sit ultimum
determinativum ratio visiva ad operandum circa hoc potest
obiectum quam circa aliud. Consequenter etiam primi determinatis
patet: quod ut Philosophi et cum fundato in hac materia procedamus,
debemus

debemus a speciebus nobis maxime notis, cuiusmodi est species vini: 46.
hiles proinde ad species illegibiles que nobis et minus notae,
atque de his quod tunc presentem idem dicendum est quod de illis di-
citur, cum sit eadem ratio, ut per se fit.

¶ Per se fit visum quae potest visum hanc a specie
visibili sed a presentia obiecti visibilis determinari ad
visionem huius potest obiecti visibilis quam alteri, ac promissio simi-
liter dici potest illicitum humanum visum corpori ad illicitum
quodam specificationem determinari a phantasmate, et quodam exer-
citurum a voluntate.

¶ Sed contra est, quia species visibilis posita in oculo,
etiam sine presentia obiecti, determinat potest visum ad
visionem huius potest obiecti quam alteri, ut contra est ex eo quod
si quis die apererit oculos vel arbores viventes, potest
oculos querit adhuc per aliquam breuem temporis moram
videt colorem viridem, similiter species representans remem,
qui ex altera parte immersus sit in aqua, determinat ad vi-
dendum remem fractum et determinat ad visionem huius
potest obiecti quam alteri et minus speciei visibilis atque in ipsam
referendum est, hanc a. in presentiam obiecti visibilis, et consequen-
ter determinat illicitum ad cognitionem huius potest obiecti illigi-
bilis quam alteri erit minus speciei illegibiles, cum sit per ratio.

¶ Deinde contra est, quia species impressa illegibilis
posita in angelo et in hanc separata, in quibus hanc est phantasma,
determinat illos ad illegendum potest hoc obiecti quam aliud
et species impressa illegibilis posita in illicito visum corpori, potest
ut adhuc eundem illicitum determinat ad cognoscendum hoc
potest obiecti quam aliud, nec talis determinat potest referri in phan-
tasmata, sicut nec simul determinat in angelo et hanc separata
potest referri in phantasmata, que cum sint accidentia corporis et
materialia hanc referuntur in angelo vel hanc separata, que sunt substantia
spirituales et immateriales et determinat ad illegendum hoc potest
obiecti quam aliud, et minus speciei illegibilis.

¶ Per se rursus fit solum est, quod ratio speciei illegibilis
considerat in hoc quod determinat illicitum ad operandum circa hoc
potest obiecti illegibile quam circa aliud, quia si daretur habitus fidei
qui determinat ad operandum tunc circa hoc potest mysterium
fidei quam circa aliud, ille vere est habitus, et hanc est species.

¶ Sed contra est, quia huiusmodi habitus vel determinat
illicitum ad tale mysterium reuelatum et talem reuelationem, et

consequenter =

consequenter ad veritatem Rei ut applicatam tali mysterio
 et applicatam per talem revelationem, vel non. si dicitur pri-
 mum, tunc habitus ille fidei non solum haberet rationem habitus
 elevantis et proportionantis potam intellectivam obiecto fidei,
 sed etiam haberet rationem speciei impressae, ut patet ex eo quod in
 productione actus fidei faceret id quod facit species sensibilis albi
 in productione visionis albi. si vero dicitur eodem, tunc
 habitus ille fidei non haberet rationem speciei impressae, quia non
 haberet rationem ultimo determinantis potam intellectivam ad
 querendum circa hoc potius obiectum quam circa aliud, quia
 in re consistit ratio speciei impressae.

Secundo patet quod contra: quod potam intellectivam ex se est in-
 differens et indeterminata ad cognitionem huius obiecti et cognitionem
 illius, ut patet per se. Et ut hoc potius obiectum cognoscat quam aliud, debet
 determinari per aliud principium ad cognoscendum potius hoc obiectum
 quam illud, sed nullum huiusmodi principium determinans pot
 assumpsit praeter speciem impressam intelligibilem. Et verum magis speciei
 intelligibilis impressae est determinare potam intellectivam ad querendum
 potius circa hoc obiectum quam circa illud.

Quod dicitur in nulli, sicut oculi vel potam visivam ex
 suis intrinsicis principiis est determinata ad videndum quod habet
 obiectum sibi in debita distantia applicatum, ita etiam potam intellectivam
 ex suis intrinsicis principiis est determinata ad intelligendum quod habet
 obiectum applicatum per phantasma, ea tamen ratione, qua illud est deter-
 minatum ad calefaciendum quod habet calefactibile sibi applicatum,
 ac proinde nulla est necessitas speciei intelligibilis ad determinan-
 dum intellectum ad cognoscendum hoc potius obiectum quam illud.

Tertio contra est quod species sensibilis determinat oculum
 et potam visivam ad visionem etiam quando obiectum visibile
 verum non est applicatum, ut constat ex supra dictis. Et potam visivam
 non est ex suis intrinsicis principiis ultimo determinata ad vi-
 dendum obiectum visibile, vel hoc potius visibile quam illud, sed
 huiusmodi determinationem habet a specie visibili, id est, ab applica-
 tione vel praesentia obiecti, similiter species impressa intelligibilis in An-
 gelo est hinc separata a corpore, in quibus nullum est phantasma,
 determinat Angelum et animam separatam ad intelligendum hoc
 potius obiectum quam illud. Et etiam species impressa existens in
 intellectu unio corpori praedicta ratione determinat eundem intellectum,
 cum non potest assignari sufficiens ratio disparitatis.

Obiicitur: patet aliquis ad hoc distrahi vel occupare
 attentum

identitatem
 quodammodo
 potam visivam
 ad videndum
 in rem
 ut de hoc
 deo est
 cognoscere
 quodammodo
 cognoscere
 quodammodo
 qui non
 cum ca
 ex natura
 An
 intellectum
 potam visivam
 non est
 determinat
 potam visivam
 ad videndum
 in rem
 ut de hoc
 deo est
 cognoscere
 quodammodo
 cognoscere
 quodammodo
 qui non
 cum ca
 ex natura

attentionem, in cogitando de aliqua re, ut quamvis hat oculos 47.
aperitos, h. tñ videt præteritatem vel aliam rem sibi ante oculos
positam, in qua tñ casu speciem eorum rubilem h. in oculo &
falsum e. qd. rãd vel mung. speciei impressæ ultimo determinat
præteritatem cognoscitivam ad operandum circa hoc potius obiectum
quam circa aliud.

Quo quando nos dicimus rãd vel mung. speciei
impressæ e. debenturque ultimo potiam cognoscitivam ad cognos-
cendum hoc potius obiectum quam aliud, in ita e. intelligendum ut
species impressæ quoad specificitatem ultimo determinet potiam
ad operandum potius circa hoc obiectum quam circa aliud, & præter-
ita determinet etiam illam ad operacem quoad exercitium
in simpliciter vel absolute ois, sed potius reliquis oibz requisitis,
ut e. sufficiens attentio sine negat. distractionis ad alia.
Udo etiam quando dicimus speciem impressam determinare potiam
cognoscitivam ad cognoscendum hoc potius obiectum quam aliud, nos
velle qd. determinet efficienter sive cum ipsa potia efficiendo
cognitionem huius potius obiecti quam alterius, neg. e. dici pot.
qd. species impressæ determinet potiam solum tanquam conditio sine
qua non, qd. alioquin conditio sine qua non, confunderetur
cum eã efficiente, & ois eã efficiens rãd pot. tolli, ut colligi pot.
ex supradictis.

DUBITATIO II

An ullum obiectum intelligibile concurrat ad in-
tellectionem sui efficiendo eam immediate?

Certum e. Deum tanquam causam per immediatam & generalem
concurrentem effectivam concurrere ad quamlibet speciem expres-
sam & cognitionem sui creatam, sive ea sit abstractiva, sive
intuitiva, sicut etiam simili rãd. tanquam causam primam &
generalem immediate & effectivam concurrat ad quamlibet
aliam cognitionem & quamlibet alium effectum, quare sentus
proposita controversia e. an ullum obiectum intelligibile pot. ut
obiectum immediate & effectivum movere intellectum ad cognitionem
sui, qd. e. immediate determinare intellectum ad sui cognitionem
ca rãd, qua potia illicita mediantes speciem impressam. Deter-

determinando ad cognitionem obiecti, quod per illam representat, quoniam a. si illi rei, per vel obiecto conuenit mouere effectiue & immediate intellectum ad cognitionem sui, id maxime concedendum e Deo respectu illius beati & visionis beatificae, deo definiens quod in re presenti de ipso Deo sit tenendum, atq; ex huiusmodi definitione, facile constabit quod de reliquis obiectis sentiendum sit.

Dicendum e Deum ut obiectu n mouere effectiue & immediate intellectum beatorum ad visionem sui. Pro hac propositione faciunt oes auctores sequenti dubitatio alleganda, qui asserunt Deum a beatis uideri per lumen gloriae tanquam per speciem impressam. & si contra alios asserentes Deum effectiue & immediate per modum obiecti mouere intellectum beatorum ad visionem beatificam, quod etiam asserunt de Angelo respectu propriae cognitionis, qua seipsum cognoscit, atq; horum doctrinam utpote conuicere licet semper nobis de falsitate, respectam, nos etiam in Tractate de Angelis & alibi supponimus numerum illum locum reuocantes definiendum, quidnam de huiusmodi re. nostro iudicio sentiendum eet.

Primo propositio: quod si Deus per modum obiecti tanquam causa particularis effectiue & immediate conuenit ad producendam visionem beatificam, sequetur praedictum concursum Dei ut causa particularis ea ore superfluum, sed hoc ipse dicit, & neg id uide. hinc sequitur. Minor per se patet. Arg: ma: patet: quod ad productionem visionis beatificae nihil aliud requiritur nisi potentia intellectiva proportionata & ultimo determinata ad operandum, & obiectu potens terminare ipsam visionem, atq; huiusmodi potentia beati per lumen e sufficienter proportionata & determinata ad producendam visionem beatificam sive ad operandum circa Deum, ut constabit dubitatio sequenti. praeterea Deus per se absq; ullo alio particulari concursu e aptus ad terminandam eandem visionem, siquidem terminare cognitionem n dicit concursum effectiuum se. tenentem ex parte obiecti terminantis & ois alij concursus effectiui e immediatus procedens a Deo per modum obiecti e ois superfluum. His, in quo solo patet e. difficultas, patet: quod ad productionem cuiuscunq; actus extra uoluntatis nihil aliud requiritur praeter potentiam uoluntatis proportionatam per habitum supernaturalem ad operandum & obiectu quod debet terminare huiusmodi actum uoluntatis & similiter dicendum e ad productionem actus uisionis Dei nihil

nihil aliud requiri proter potam proportionatam & deter-
minatam ad operandum, & obitu potens terminare, visionem
beatificam, neg. e. & aut sit assignari vlla sufficiens dignitas.

2do p^{ti}: q^{ia} si Deus ut obitu effectiue & im-
mediate concurreret ad visionem sui, veri Deus grater omni-
potiam haberet aliam potam foaliter operari ad extra foaliter
indivinatam ab eadem vigora, sed consequens e oio falsum & ab-
surdum &c. Maior p^{ti}: q^{ia} vigora Dei vel e foaliter identificata
cum eis voluntate, vel certe e eentialiter executiva sine eha, &
habet subordinata Dei voluntati, atqui si Deus per modum obitu
sue ut obitu concurreret effectiue & immediate ad visionem sui
beatificam, talis concursus e oio necessarius, ita ut jonto lumine
glorie in illata beati voluntas Dei h poct vlllo modo eadem
immediate impedire proutem concurrunt, ac p^{mo}de, talis con-
curus immediate proveniret a pota Dei, qua neg sit Dei volun-
tas neg sit subordinata Dei voluntati & veri in Deo, si ipse
ut obitu effectiue & immediate concurreret ad visionem, beatificam,
proter vigoram e alia pota operari ad extra, que n e executiva
sine voluntati subordinata in agendo, e per consequens ne copia-
rio ex operabitur ad extra. Minor p^{ti}: syllogismi infracti
p^{ti}: primo: q^{ia} neg Patres, neg Theologi agnoscent in Deo vlllam
potam agendi ad extra proter ipsam vigoram. 2do eadem mi-
nor p^{ti}: q^{ia} pota agendi necessario ad extra inviduit imperfione,
ignidens oio determinatio e necessitas ad aliquid extrinsecum neces-
sario inviduit aliquam imperfionem in quo e talis determinatio
e necessitas, neg e. determinatio e necessitas agendi ad extra e
fectio simpliciter simplex, melius e. e cam habere quam habere,
ignidem effectus e habere in ea libera voluntate, b^{em} concurrunt
effectivum ad extra, quam h habere.

3° p^{ti}: q^{ia} Neg ut obitu effectiue & immediate con-
curreret ad visionem beatificam, sequeretur qd aliqua pota seu virtus
activa ad extra e^{et} in vna persona divina, que virtus n e^{et} in
reliquis divinis personis, ac p^{mo}de in Deo proter vigoram e^{ent}
tres pota activae ad extra recte inter sea distinctae, sicuti distinguunt
inter se, personae divinae, sed hoc e contra eandem sententiam Eccl^{ie}, &
e Theologorum. & n e admittendum. 3° p^{ti}: q^{ia} divina Pater-
nitas, pro^{ter} e talis e distinguitur a reliquis personis divinis, im-
mediate e effectivum moveret illum beati ad cognitionem sui, idem
dicitur de Filiatione & singule personalitates divinae haberent
nam propriam & p^{mo}de^{re} virtutem activam ad extra, et p^{mo}de
tres

tres virtutes actiua ad extra recipi vnter se distincta eent in Deo
propter originem, atq; hęc ita pntcipi. Et contra Melaniam in poms.
Disp. 2. §. 10. & Salas tom. 1. in qnam dca tract. 2. sect. 5.
num. 4. & ubi docent predictum conuersum ad visionem beatifi-
cam pcedere. foaliter ab eſſia Dei.

¶ Sed aliquid idem inconueniens requiritur detur spes
impressa Dei, vel dicatur hunc glorie e. i. spem impressam Dei
representatiuam, nam spes impressa eſſia Dei debet e mitti
immediate ab ipsa eſſia prout ea distinguitur ab origo.

¶ Sed contra e, qd licet spes sensibilis necessario emittat
vel producat immediate ab ipsis obiectis e. accidentibus sensibilibus,
nulla tñ spes impressa intelligibilis necessario producat ab obiecto illi-
gibili, siquidem nullum obiectum intelligibile creatum producit speciem
sui impressam, si illud agentem excipias nam inqnis, vt conter
docetur in tractatu de Angelis, spes Angelica et in Angelis ab in-
stanti creatore ipsorum a Deo congenita, vel certe in illos a Deo
tanguam a fathore nra necessitate infunduntur, similiter spes
impressa intelligibilis, qua et in hōie, n producentur ab obiecto intelligibili,
sed ab illius agente, vt constat ex tractatu de tra, et ppter otatis
sicut igitur Deo per suam liberam voluntatem e originem producit
in Angelis spes impressas rerum illis debitas, ita etiam dicendum e
si debet in Beatis spes impressa Dei, cam producit n necessario
a Deo sine ab eis eſſia per modum obiecti, sed ab illis origo
per voluntatem liberam applicatam ad operandum, nam inter pxi-
ca Dei propria qua ei conueniunt e n conueniunt creaturis hoc
etiam qd ipse Deus e obiectum voluntarium illius creati e virtutis
beatificae, quatenus per speciem sine hunc glorie a se productam
determinat e mouet illud creatum ad visionem sui, licet
etiam pot libere, sine spe e immediate per originem suam mouere
e determinare illud creatum ad visionem beatificam, licet hoc n fuerit
communale modo, vt ex parte supra explicatum e, infra magis constat.

¶ Sed qd quidam libent ad visionem sui n solum conuer-
tere per modum obiecti e, vt eam specialem, sed etiam vt eam primam,
e vltimam, sub qua ratio fit suspendere suum conuersum e impedire eam ca-
litem eam dca vel particularis, quamuis ergo conuersio ille Dei prout,
obiecti specialis foaliter loquendo n est liber, est tñ liber prout eam vntas,
e per consequens cam sit idem conuersus, pot impedi dca a Deo etiam
posito hunc glorie in illud beati, licet Angelis quando vult illigere
seipsum conuertit vt obiectum per suam substantiam e conuertit etiam vt cog-
noscens per suam illitiam, e licet conuersus substantia ipsius vt obiectum
non sit

non sit liber, q̄ si illi subordinatur voluntati, & p̄ impu- 49.
diri a voluntate, ne actu se illigat, hinc & totum illum op-
eratum realiter & librorum angelis, q̄a t̄y illo conuersus p̄
ab angelo impedi.

Contra e, q̄ ex hac responsione sequeretur in
Deo esse aliq̄ principium productivum inu. principium assi-
uum ad extra, scilicet distinctum ab ipsis, siquidem actus
Dei eius attributa scilicet distincta ab ipsis sit inme-
diate obiectum visionis beatificae, & per consequens per modum
obiecti tanquam causa efficiens immediate, & effectiua concurrant ad
causam finem licet inadaequatē, sed q̄ simul cum actus & pro-
ditis attributis Deum conuertat etiam per ipsis tanquam causa
prima & vltima. Praeterea cum etiam relatio personales sint imme-
diate obiectum visionis beatificae etiam ipsi per modum obiecti immedi-
ate & effectiue concurrerent ad visionem beatificam, ac prout in
Deo prout ipsis tres erunt pota operatiua ad extra a parte
rei inter se distincta. Respondetur contra eandem responsionem, e,
q̄ etiam ex ea sequitur esse in Deo aliq̄ principium inu.
operatiuum ad extra necessarium, imo plura esse huiusmodi prin-
cipia, quae in operanda n̄ sunt directe subordinata Dei volun-
tati, sed ex se sunt necessario determinata ad operandum ad
extra licet inadaequate. hoc. & inuoluit duplicem imperfectionem,
vt constat ex dictis, ac prout repugnat infinita Dei perfectio-
ni quae omnino imperfectionem excludit.

Ex supradictis. a. colligitur, q̄ licet conuersus
Dei ad visionem beatificam iuxta responsionem allatam est
liber prout pendet ab ipsis Dei, n̄ t̄ est liber sed necessarius
prout immediate pendet a reliquis Dei attributis, etia a iustis,
& relationibus personalibus, sicut conuersus quo ignis & Deus conuer-
sunt ad prout uicium calorem licet t̄ sit liber prout pendet
vel procedit a Deo, & t̄ in necessario prout procedit ab igne,
quasi sicut ignis vere & causa necessaria respectu p̄t̄nch
conuersus licet idem conuersus sit liber respectu Dei, ita etiam
etia Dei & eius attributa scilicet distincta ab ipsis &
relatio diuina erunt causa necessaria respectu conuersus ad visi-
onem beatificam, licet idem conuersus sit liber respectu diuinae
omnipotentiae.

Deniq̄ ex eadem responsione sequitur ipsam Dei
operatiua concurrere ad visionem Dei dupliciter. Primo ne-
cessario n̄e tanquam causa necessaria operatiua ad extra,
quaboz

quetengiam ipsa concurrat per modum obiecti, sicut concurrunt
cetera & reliqua Dei attributa. 2do libri, quatenus concurrunt
et subordinata divinae voluntati, & est ois inarditum &
impfectionem inuoluit.

Quis igitur quidam respondent, qd licet oia Dei
attributa & relacioe personales sint obiectum virginis beatifica,
sola tñ oporia dicitur immediate concurrere n alia attributa
& multo magis relacioe personales, qd relacioe diuinae n it que-
retur ad extra, aia e. opera Trinitatis & ois eiy operacioes
ad extra et in diuina, alioquin darentur, inueniri, in Deo
tres pota productura ad extra, qd videtur durum.

Sed contra e, qd si Deus per modum obiecti effec-
tue concurrat ad visionem beatificam, quicquid e in Deo, qd
sit obiectum immediatum & terminatum visionis beatificae,
debet eo obiectum motum respectu eiusdem visionis, ita effectiua
& immediata concurrat ad visionem, sed cetera Dei e oia eiy attri-
buta & personalitates si immediatum & terminatum obiectum
visionis & oia illa debent eo obiectum motum visionis, &
oia debent effectiua & immediate concurrere ad visionem
beatificam; Maior e certissima etiam apud aduersarios.
Maior pñ: qd totum id qd per modum obiecti effectiua con-
curreret mediante ipse impressa ad visionem beatificam,
si ea fieret mediante ipse, debet concurrere effectiua & im-
mediate ad visionem beatificam si ea fiat sine ipse, ut pñ
ex eod alio debet effectiua & immediate concurrere ad cog-
nitionem, qd per speciem impressam representaretur si ea cog-
nitio fuerit mediante ipse, alioquin n concurreret immedi-
ate per modum obiecti, si quidem concurreret immediate per
modum obiecti e, qd eodem formaliter quoad cognitionem sui
effectiua moueret per speciem impressam vel per eam
representaretur, moueat immediate. Et tunc ipse ad hu-
iusmodi cognitionem, at si visio beatifica fuerit medi-
ante ipse, qui eque e in Deo, qd sit immediatum & termina-
tum obiectum visionis beatificae, tunc qd immediate per eam for-
maliter representaretur concurreret effectiua mediante ipse impressa
ad visionem beatificam & quicquid e in Deo, qd sit immediatum
& terminatum obiectum visionis beatificae, quae sit sine ipse impressa,
debet eo obiectum motum sine debet effectiua & immediate concurrere
ad eandem visionem beatificam, ac porro Deus n solum
per signum sed etiam per cetera & reliqua oia attributa & ois
relacioes

relaciones personales effectivas e immediate, concurrunt ad visionem 50.
beatificam, ex hoc a. consequitur intellectus in Res e. reliqua ab
iura regni illata.

Respondet p[ro]p[ter] eadem maius: q[ui]a aliquid immediate mouere
sive concurrere per modum obiecti ad cognitionem e. q[ui]a oes facultates
q[ui]e s[un]t in obiecto e. s[un]t obiecta terminatiuum cognitionis sunt etiam eis
obiecti motuum, id e. moueant e. concurrunt effectiue immediate
ad eandem cognitionem, atq[ue] n[on] solum cogita sed etiam e[ss]e[nt]ia Dei,
e. reliqua eis attributa, q[ui]a si facultates distincta ab cogita e. oes
relaciones personales, s[un]t obiecta terminatiuum visionis beatifica eam
immediate terminant. Et si Deus per modum obiecti mouet e. concurr-
rit ad visionem beatificam, n[on] solum Dei cogita sed etiam e[ss]e[nt]ia Dei
e. reliqua eis attributa e. oes relaciones personales effectiue e. immed-
iate mouent e. concurrunt ad visionem beatificam, q[ui]a e. abstrudum,
vt constat ex supradictis; Minor e. apud oes e. u[er]a. Maior p[ro]p[ter] q[ui]a
si aliquid terminet cognitionem, e. aliquid aliud, licet ab illo solum
facultate distinctum, n[on] terminet cognitionem, sed t[ame]n moueat ad illam,
nec t[ame]n proprie dicitur mouere, vel concurrere ad cognitionem
per modum obiecti: q[ui]a videlicet id q[ui] mouet facultate n[on] e. obiectu; alio-
quin etiam id q[ui] effectiue mouet ad cognitionem, ex r[ati]o[n]e rei,
subiungeretur ab eo q[ui] terminat cognitionem, adhuc illud po[ss]et
e[ss]e mouere, per modum obiecti, ad cognitionem, q[ui]a e. ois factum.

Præterea contra eandem, responsionem e. q[ui]a e[ss]e[nt]ia
Dei e. oia eius attributa e. oes relaciones personales terminant
visionem beatificam, nec e. necesse iuxta eandem responsionem
vt ad visionem effectiue moueat, si cogitiam excipias, e. etiam
idem dicit p[ro]p[ter] de cogitiam ipsa, q[ui]a nulla p[otes]t assignari r[ati]o, cur
ipsa cogitiam debeat immediate concurrere nimirum per modum
e[ss]e[nt]ia particularis ad visionem beatificam, hoc a. p[ro]p[ter] q[ui]a si v[er]o
concurrit immediate, ex parte obiecti requiritur ad cognitionem,
maxime requiritur q[ui]a ad cognitionem n[on] solum debet concurrere
pot[est]a, sed etiam obiecti ip[s]ius cognitionis, e. talis concursus obiecti e.
necessarius ad cognitionem, q[ui]a e. eis obiectu e. q[ui] ipsa cogitiam e.
quasi pot[est]a vel pot[est]a pot[est]a e. obiecti. Et quicquid e. obiectu visionis
beatifica debet ad Deum per modum obiecti concurrere, atq[ue] ip[s]e
et cogitiam etiam ipsa Dei e[ss]e[nt]ia e. reliqua eis attributa e. relaciones
e[ss]e[nt]ia vere s[un]t obiecta terminatiuum visionis beatifica, nec t[ame]n ex
parte ipsorum requiritur v[er]o peculiaris concursus immediatus per
modum obiecti. Et neq[ue] ex parte cogitiam requiritur talis concursus sed
t[ame]n concursus generalis, sicuti requiritur ad reliquos effectus creatos.

Denig
D

Denique per coniecturam: quia nulla res creata quantumvis
praesens vel applicata potest cognosciturus per modum obiecti effecti-
uae, & immediate mouere eandem potest ad cognitionem sui.
& gratis & absque fundamento asseritur Deum per modum obiecti effectiuae
& immediate mouere illatum beatorum ad visionem beatificam.
Consequenter patet. Anus patet inductione, primo. e. res sensibiles quantum-
uis applicatae vel intus praesentes sensibus, in se eos effectiuae,
vel immediate mouent ad sensationem, atque hoc constat ex auctoritate
Aristotelis, & omnium Peripateticorum dicentium sensibile positum supra
sensum non facere sensationem, praeterquam dum constat experientia neg-
e. illum obiectum sensibile potest sensitivum, cui est intus praes-
sens, mouet ad cognitionem sui sensitivam, ut pupilla oculi non mo-
uet potestam visivam, sicut nec visibile externum si oculo sit
applicatum a se ipso, vel in medio sit, ulla ratione mouere potest
visivam ad visionem sui.

Secundo, nec substantia spiritalis vana magis, ut obiecta
reales dum est in corpore, licet sit identificata cum eis, illata ut
sensu satis conueniens docet, illum effectiuae mouere ad cognitionem sui,
nec substantia omnia abstracta a materia inue[n]it spiritalis, ut obiecta angelus,
licet sit intus praesens & applicata alteri angelo cum effectiuae
& immediate ^{mouet} ad cognitionem sui, ut conueniens dicitur in tractatu de
de angelis, & infra patebit & verum, nulla res creata quantumvis
intus praesens vel applicata potest cognosciturus quocumque ea sit
sit eam, per modum obiecti effectiuae mouere ad cognitionem sui.
Ad ea tamen, quae modo dicta sunt, varia potest afferri rationes, quae
singulas impugnantur necesse est.

Primum autem responderi potest saltem qualitates tangibiles
ut est calor, frigus &c. praesentes & immediate applicatas tactui cum
moueres ad sensationem, nec eas sentire mediante ulla specie impressa.

Sed contra est quia etiam in qualitatibus tangibilibus
contrarium experientia constat, nam si manus appropinquetur igni,
statim sentitur ingens calor, qui profecto in ea intentione non
potuit tam cito produci in manu, sed etiam patet ex eo quod si
manus statim atque fuit igni appropinquata, remouetur non amplius
sentitur illi calor in manu, qui si realiter in manu productus
est in illa intentione, profecto etiam in manu et igne remota
saltem per aliquam breuiorem temporis moram sentiretur. praeterca
uem patet ex eo quod laborantes febri vel febre critica nullum senti-
unt calorem, in partibus substantialibus suis corporis, ut canis eme-
nentia, & tamen febris illa provenit ex nimio calore haerente in partibus
substan-

substantiis corporis, ut patet docent Medici & calor et per con- 50.
sequens reliqua partes tangibiles immediate vel intime presentes
& applicata tactui ipsum non mouent ad sensationem, et per consequens
quando sentiuntur non mouent per modum obiecti effectiue et immedi-
ate sensum ac sensationem.

Quod si dicas sensibilia licet immediate applicata
sensum non mouere, sensum, quia ipsa sunt magis materialia quam sit
potestas sensitiva, et ideo potestatem sensitivam non potest ab illis immediate
applicatis moueri ad sensationem, sed necessario debere intermediari
aliquo modo magis eorum magis proportionatum potestati sensitivae,
namque species intentionalem sensibilem, ut ipsa potestas sensitiva
moueri possit, contra vero cum Deus sit etiam multo magis
immaterialis quam sit illud creatum, ideo potest per modum obiecti et
absque ulla specie impressa moueri ad visionem sui eundem illudum,
eo quod absque omni specie sit per se proportionatus et intime praesens
illudum creatum.

Contra est quod etiam species impressa sensibilis est quanta
et materialis, cum recipiatur in materia vel quantitate obiecti et ab ea depen-
det, sicut omnia accidentia sensibilia pendunt a materia per quantitatem
sui obiecti, ac proinde sicut species sensibiles in vigore non sunt magis im-
materiales quam accidentia sensibilia, ipsa non erunt improporcionata
sensui in ratione obiecti licet absque omni specie continerentur. Verum contra
est quod si obiectum sensibile non est proportionatum potestati sensitivae, eo quod est
magis materialis quam sit sensus, et ideo non potest per modum obiecti mouere
sensum immediate, sed tamen per speciem sui impressam, similiter Deus
est magis immaterialis quam sit illud creatum, ac proinde erit necessaria
aliqua species ut Deus, qui est magis immaterialis quam sit illud creatum,
sit sicut fiat ei proportionatus, et ipse per modum obiecti moueat illum
ad visionem beatificam; sicut est proportio in ratione potestatis obiecti sit
impresso quod maiorem obiecti materialitatem respectu potestatis poterit etiam
impresso quod maiorem immaterialitatem obiecti respectu potestatis.

Ad id quod supra dictum est de hisa respondere potest dici
rationem materiae virtutem non potest mouere, signum ad cognitionem sui
intuitivam, eo quod pro eo statu non habet substantiam spirituales
et materialis, quae est conditio omnino necessaria ad operationem omnino spiritu-
alem, cuiusmodi est cognitio intuitiva ipsius hinc rationalis, ex hoc
non sequitur Deum non mouere immediate et effectiue illudum Beati-
rum ad visionem beatificam, cum huiusmodi visio sit omnino spiritu-
alis.

Sed contra est, quod si illa substantia spiritualis potest mouere
aliam

aliam vel seipsam ad cognitionem sui intuitivam, sequitur etiam
 hanc rationem quando est unita corpori potest se movere ad cogniti-
 onem sui intuitivam, hoc a. p. q. si ego nunc habere[m] speciem
 impressam & program[m] hanc meam rationem, profecto intuitivam cog-
 noscerem hanc meam, sicut etiam nunc prima virgo cognoscit
 suam & o[mn]i[um] ho[m]i[n]u[m] beati post resurrectionem corporum intuitivam
 cognoscent hanc suam & dicendum est cognitionem intuitivam
 hanc rationem requirere quidem ut n[on] a[ut]em a qua procedit, sit
 ultimo terminata per subsistentiam, n[on] t[ame]n necessario exigit ut
 huiusmodi subsistentia sit spiritualis, nam si ad exigeret max-
 imi quia ipsa in se est spiritualis, atque etiam o[mn]i[um] illi[us] humana
 elicitur ab hanc rationem unita corpori est spiritualis, nec t[ame]n
 exponit in n[on] subsistentiam spirituales, cum hanc rationem uni-
 ta corpori n[on] subsistat nisi per totam subsistentiam & ea sit
 materialis, ut supponimus cum sententia satis est, q[uod] si hanc rationem uni-
 ta corpori habet propriam subsistentiam nimirum spirituales, id
 magis fuit pro nobis & si ulla subsistentia spirituales eo q[uod] habet vim
 speciei impressae potest movere illum intellectum ad cognitionem intui-
 tivam sui, etiam hanc rationem licet unita corpori habebit huius-
 modi virtutem movendi se immediate ad cognitionem intuiti-
 vum sui, q[uod] in se manifeste solum, que a modo supradicta sunt,
 potest etiam confirmari ex eo q[uod] in humanitate ipsa multo fue-
 runt operationes rationales, nec t[ame]n illa habebat subsistentiam prop-
 iam vel rationalem, ex quo inferitur operationem rationalem suam n[on] posse
 movere quidem rationem ultimo completam per subsistentiam, n[on] t[ame]n
 necessario exigit ut n[on] a[ut]em per hanc vel illam subsistentiam
 sit completas.

Denique ad illud q[uod] supradictum est de Angelo, qui
 sit intime presens Alberti, responderi potest negando Angelum intime
 presentem Alberti n[on] movere effectivam & immediate illum
 Alberti ad sui cognitionem.

Sed contra est, q[uod] Angeli etiam secundum adversa-
 rios n[on] immediate per suam substantiam, sed per speciem sui impres-
 sam movet Angelum a se distantem ad cognitionem sui & An-
 gely n[on] habet virtutem movendi effectivam & immediate, nisi absq[ue]
 intro vel speciem Angelum cui n[on] intime presens ad cognitionem
 sui, q[uod] ut infra ostendemus in responsione ad objectiones, n[on]nulli
 vel n[on] virtutem producendi immediate & absq[ue] intro quicquam,
 in h[oc] extrinseco licet intime presenti, in quo potest mediante intro
 illud producere.

Obijcies

Obijciens primo ex libro 3. de anima th. 2. intelligere e
 quodam pati sicut moveri ab intelligibili & visio beatifica, quae e
 intellectus, dependens a Deo tanquam ab intelligibili sicut obiecto mouente.

Pro istem loco citato non dicere absolute intelligere e pati
 absolute intelligibili, sed e quodam pati ab intelligibili aut aliquo alio
 tale, & dico nonnulli interpretantes recte notant Philosophum per
 illa verba aut aliquo alio tale voluisse significare intelligere e pati
 moueri vel pati ab intelligibili, sicuti dixerat e pati a seipso
 sed e pati ab illius agente, sicuti dicitur per philosophum, id e
 quasi passibilis ab illius agente patitur recipiendo species rerum illi-
 gibiles quibus medianibus determinatur ad intelligendum, quare sicut
 inter videre. Quam in Beatis erit quodam pati ab ipso Deo, non quidem
 tanquam ab obiecto intelligibili, sed tanquam a causa mouente, quoniam
 intellectum per lumen determinans, eundem intellectum ad visionem
 beatificam, quae a videndo. Quam non sit pati a Deo tanquam a
 obiecto intelligibili sed solum tanquam a causa mouente, lumen, quod
 quae si per impossibile, praeter hunc Deum qui nunc e, est etiam alter
 Deus atq. ab eo solo lumen gloriae emanare e determinans intellectum
 Beatorum ad visionem Dei nunc existentis productum
 tunc lumen gloriae in productione visionis beatificae ageret
 solum ut internum illi, aliquid Dei, ac proprie etiam tunc vi-
 dere Deum in beatis est quodam pati non ab hoc Deo nunc exis-
 tente, sed ab illo altero. ex his a. obiter colligi potest, quod quando
 dicitur Deus e obiecto voluntarium respectu visionis beatificae,
 hoc intelligitur materialiter, nempe ita ut Deus qui e obiecto visio-
 nis sequitur voluntarie ac libere per seipsum manifestet, non
 ita ut per modum obiecti moueat intellectum Beatorum, sicuti
 si per impossibile etiam alter Deus, ut diximus, qui in actu Bea-
 torum produxisset lumen gloriae, id est causa principalis e parti-
 culans visionis, non a Deo qui nunc e, moueret intellectum Beato-
 rum ad visionem huius Dei nunc existentis, utrum a. solum
 lumen e intellectus, an vero e etiam Deus ut causa specialis e parti-
 culans attingat immediate productionem visionis beatificae,
 eo quod Deus sit causa principalis illius, per se et ex illa contro-
 uersa Philosophi: an causa principalis agens per internum debeat
 attingere immediate productionem effectus nec ne. utrum autem
 videns, nihil ad rem praesentem refert.

Obijciens 2do: S. Thomas, 1. parte q. 56. art. 1.
 sic corpus eiusdem articuli conueniens: Angelus a. cum sit im-
 materialis, e quodam forma subiens e per hoc intelligibilis actu, unde
 sequitur

sequitur qd per suam formam, quae est sua substantia, seipsum intelligat.
Sed nonnulli cum Vasquez in 3. partem d. 209. cap. 2. Angelum iuxta S. Thomam intelligere seipsum per suam substantiam, si ea moueat intellectum Angeli per modum obiecti, sed quia intellectus Angeli ex se sit determinatus ad cognitionem intrinsecam eiusdem Angeli, atq. ita Angeli a substantia propria ut a prima ratione mouetur ut in se completam habet virtutem intelligendi Angeli substantiam.

Spendum e sicut considerat Angelorum pertinet etiam ad Philosophos, ita praesens controversia, quatenus comprehendit Angelos, et res Philosophicae, ac primum nos in definitione eiusdem controversia si tenemur sequi S. Thomam, si forte ad nos in praesenti sit contrarius, cuius haec doctrinam in materijs Theologicis amplectimur atq. veneramur.

Obiecti qto: species impressa obiecti intelligibilis est in se eundem obiecti & si species potest mouere intellectum effectiue & immediate ad cognitionem obiecti, etiam ipsum obiecti intelligibile sit immediate & effectiue mouere intellectum creatum cui sit applicatum vel praesens ad cognitionem sui, ac prouidet Deus qui est intime praesens illis Beatorum sit per modum obiecti mouere eundem intellectum ad visionem sui.

Quod transeat hinc, nego consequi: eam bene negari potest, quia ex antecedente potius deberet inferri contraria consequentia, si quidem inductione facta in reliquis obiectis excepto hoc particulari, de quo est controversia, constat nullam eam eam, quae mediante aliquo in se effectiue causet aliquem effectum in aliquo obiecto a se distincto, nec in eodem obiecto quantumvis approximatede eam immediate ex seipso effectum eiusdem generis, hoc a. constat, nam ignis qui calorem in obiecto externo producit mediante suo calore, si sit immediate, producere calorem in eodem obiecto quantumvis approximatede vel etiam intime praesenti per penetracionem, ut eadem conceditur, idem dicitur de aqua et alijs huiusmodi. similiter agentia quae mediante semine, aqua et generant, nunquam possunt generare, vel producere immediate, sed per semen productum ^{int} quamuis sint intime, sive immediate applicata gatto. Demum sit in obiectis sensibilibus quae non possunt immediate mouere, sensum ad certitudinem quam mouent mediante se, sensibili, atq. idem constat in reliquis.

Obiecti qto: species impressa est vicaria obiecti & cum

cum species impressa obiecti intelligibilis potest eadem speciem expressam eius- 53.
dem obiecti, etiam ipsam obiecti intelligibilem potest per se ipsum immedi-
ate & effectiue intellectum, cui sit applicatum, mouere ad cognitionem
sui.

Re si terminus ille Antecedens, uicaria, proprie su-
matur saluum esse Antecedens, in Principis uel in qui hoc uicarium
est immediate, & per se ipsum, facere quicquid potest uicarij contra uero
obiecti illegitimi creatum non potest per se ipsum, facere id quod potest illis species
impressa intelligibilis, imo si terminus ille uicaria sumatur improprie,
nempse ita ut significetur speciem impressam intelligibilem esse solum ali-
qua ratione, uel imperfecte, in ipsum obiecti ad producendam cognitionem,
illud non potest ueritate nisi de specie impressa rei singularis modo,
supra explicato, nempse ita ut species impressa aliquo modo sit instru-
mentum obiecti in reproductiue, sed specificatiue sumpti, siue ita ut
species impressa sit aliqua ratio, in ipsum obiecti, in prout est ipsius reprae-
sentatiua, sed prout ab eo aliquo modo effectiue procedit ratione
supra explicata. Sed propositiorem illam species impressa est uicaria
ita obiecti ueritate sumptam circumferri quidem apud aduersarios,
coeterum nulla ratione sufficiente potest.

Obijcies 5to: conuictus dicitur speciem expressam
sive cognitionem esse partem & prolem obiecti & potest, ita ut obiecti
sit quasi pater, & potest sit quasi mater cognitionis & omnis cogni-
tio effectiue procedit ab obiecto, & per consequens etiam uicario. Uerum
effectiue procedit ab ipso tanquam ab obiecto sicuti proles effectiue
procedit a patre.

Re si ab obiecto sed tamen ab aduersariis cognitionem dici
obiecti partem & prolem per metaphoram, quae si inuoluet uel signifi-
cetur de generatione effectiue cognitionis ab obiecto proprie dictam,
ut contentum aduersarij, nec sit sufficiens fundamentum, nec potest aut
probari potest, ut constat ex praedictis.

Obijcies 6to: Angelus cognoscit seipsum immediate
per suam substantiam, ita ut substantia ipsa effectiue & immediate
moueat & determinet erga illum ad cognitionem sui & similiter
Deus immediate & effectiue potest mouere intellectum beatorum ad uisio-
nem beatificam.

Re regardo his, sicut est. Ita rationalis non potest per suam
substantiam immediate & sine specie impressa cognoscere seipsum,
ut constat ex praedictis, ita etiam dicitur de deo Angelis cum
sit per seipsum. Respondet. Re arguuntur contra aduersarios
sic, Angelus cognoscit seipsum per suam substantiam & similiter
ii

si Deus per visionem beatificam sine hoc cognoscitur a beatis,
quoniam Dei substantia et omnia eius attributa, et personalitates
immediate et effectivae movebunt illud creatum ad visionem
beatificam, ex quo inter alia absurdum consequitur imperfectio in
Deo, ex eo quod Deus habent necessariam determinationem ad aliquid
extrinsecum imperfectum, cuiusmodi est visio beatifica. Et sic libet
quis creatum, atque ita Deus non omnem eum concursum ad contra
haberet in sua libera voluntate, sed etiam extra se ageret ex
necessitate sua, et in quantum est non solum in quantum vult,
sed etiam contra S. Thomam 3. part. q. 19. art. 4. ubi pro-
bat quod si Deus ex necessitate sua ageret extra se, aliud infi-
nitum extra se produceret. Quod si dicas Angelus ita cognoscit,
et quoniam immediate sine quibus ut neque eius substantia neque substantia
quae substantia non est natura sed terminus naturae, ita non est operatrix
ita condita ad operandum, sed immediate et effectivae concurrat
ad eandem actionem, sed in Angeli potentia quae est virtus operati-
va Angeli. Contra est, quia cum natura et substantia Angeli imme-
diata et formaliter terminet cognitionem Angeli, ac proinde sit
formaliter obiectum illi, siquidem et obiectum cognitionis et terminare
cognitionem idem est, necessario debet immediate et effec-
tivae moveri ad cognitionem sui, alioquin Angelus non movetur
per modum obiecti. Illud enim ad sui cognitionem, quod sub-
stantia est substantia Angeli, quae ab adversariis ponitur dis-
tincta a potentia operativa sive motiva illius, terminabit quidem
immediate cognitionem, et ideo erit obiectum illi immediatum,
non tamen movebit ad illam, ac proinde sola potentia operativa Angeli
movebit eum modum obiecti, cum tamen adversarij dicant cognitionem
esse partem et partem potentiae et obiecti, quod est dicere, effectivum con-
cursum obiecti, quod terminat cognitionem, sic vero necessarium
ad productionem cognitionis, sicuti concursus potentiae est vero necessa-
rius ad productionem proles, atque hoc multo magis verificabitur quan-
do Angelus cognoscit, ut patet per liberos voluntatis sua solum suam
naturam vel substantiam et nullo modo potentiam operativam ab illis
distinctam, tunc est, verum Angeli substantia et substantia immediate
et effectivae concurrunt ad sui cognitionem, aut certe eadem cognitio
non est proles obiecti nec eius concursu indigent, et per consequens dicendum
erit nullam cognitionem indigere concursu effectivae sui obiecti
necque, sed utriusque sumpti a quo terminatur, quod si maior ratio
cur una cognitio indiget concursu effectivae sui obiecti a quo ter-
minatur reduplicative sumpti, altera vero non item, est una pro-
ductiva

ducatur a patre & matre, altera vero a matre sola.

54.

Denique addo qd si ducatur Angelum per potiam operati-
viam & distinctam a nra & voluntaria illis concurrere ad producti-
onem sue nrae vel voluntariae, huiusmodi potia erit species impressa
representans Angelum illius eius voluntariam & voluntariam, qd reveren-
dum potia nihil vno deest, ut est, qd sit de nrae speciei impressa,
ad provida, falsum erit qd Angelus cognoscat scriptum per suam volun-
tariam immediate, sine alio species impressa.

Obijcies 7mo: species rerum impressa in Angelo per
modum obiecti immediate & effectivae movet eius intellectum ad cogniti-
onem sui, ut ipse Angelus potest videm species uti pro libito sua volun-
tatis, applicatio ei ad cogitandum potest de obiecto unig speciei. im-
pressa quam de obiecto altero & datur aliqua qd per modum obiecti
effectivae & immediate movet intellectum ad cognitionem sui. An
fit: qd Angelus cognoscat eandem species impressas & Angelus ad eandem
cognitionem movetur & determinatur ab ipse species tanquam
ab obiecto, vel movetur & determinatur ab alijs species illas.
eandem priores species representantibus, sed hoc n̄ potest dici, qd alio-
quin Angelus deberet has species cognoscere per alias & has per
alias, atq; ita daretur processus in infinitum & illud pro-
cessum.

Re Angelus species rerum in se impressas cognoscat
per alias species impressas earum representantibus, n̄ tñ e necessae
ut has cognoscat immediate vel intuitivae, quoniam eas potest cog-
noscere abstractivae & argutivae, neq; e absurdum qd Angelus
habet in se aliquas species aliarum specierum representantibus quas
n̄ cognoscat immediate & intuitivae, sequitur etiam in illo
dantur aliqui actus nrae, atque illationes quas n̄ cognoscat, neq;
e. quolibet suam illationem cognoscat per aliam reflexam,
alioquin daretur processus in infinitum in Angeli cognitionibus,
qd implicat contradictionem.

Obijcies 8mo: qd Deus immediate & effectivae
movere intellectum creatum ad cognitionem sui sui propriae, sed in
eiusmodi casu ipsa Dei propria quae est obiectum terminativum imel
effectivae & immediate moveret intellectum creatum ad cognitionem
sui & Deus per modum obiecti potest movere intellectum creatum
immediate & effectivae ad sui cognitionem.

Re transeat maior, intelligendo eandem potia abso-
luta, id e. nobis non obstat, cum supra dixerimus Deum potest de
potia absoluta per suam propriae supplere defectum luminis gloriae
in

in productione visionis beatificae, deinde vero distinguo min:
 Dei oipora in casu proposito illatum creatum ad cognitionem
 sui moueret immediate & effectiue per modum obiecti reduplica-
 tione sumpti ^{modo} per modum obiecti specificatiue sumpti, nimirum
 ita ut cognitio oipora n̄ existeret concurrentem q̄is oipora, eo q̄
 ipsa, eēt obiectu eternam cognitionis terminatiuum, sed q̄
 desiderate lumine gloriose in productione visionis oipora
 se teneret ex parte. Per ut caa principalis, cui eēt subordinata
 & cuius, eēt virtus, luminis defectu n̄ pot̄t suppleri nisi ab ipsa
 Dei oipora extrinsece assistente, & sic cogedo minoram, neq̄
 Dei oipora eo modo absolute, vel simpliciter per modum obiecti
 concureret ad sui cognitionem, ut talis condita, & colligi pot̄
 ex eo q̄ si per impossibile eēt etiam alter Deus, is pot̄t per
 oipora nullo modo cognitam mouere illatum creatum ad
 cognitionem oipora Dei nunc existentis, ita ut oipora Dei
 nunc existentis nullo modo effectiue concureret ad cognitio-
 nem sui ad tm̄ terminatiue.

Obiectis q. nulla pot̄ assignari ratio cur simpli-
 cet creatura quae per seipsum per modum obiecti moueat tr̄ &
 determinet ad cognitionem sui illatum cui sit int̄nse praesens
 vel applicata saltem per identifiq̄em & saltem eō nullum
 eius creatum pot̄t per modum obiecti mouere effectiue & immedi-
 ate illatum ad cognitionem sui.

Respondeo negando. Hic, q̄ si nulla creatura pot̄t per
 modum obiecti effectiue & immediate mouere & determinare
 illatum ad cognitionem sui, necessario id conueniret etiam
 h̄a rationali, q̄ nulla creatura pot̄t eē magis praesens vel propo-
 tionata illi illati quam sit h̄a rationalis suo proprio illati
 cum quo oīo identifiq̄atur, ut nos cum sentia cui supponimus,
 quae dicendum eēt ex ipsa limitacōe creaturae quae creatura eēt oīo
 ut n̄ pot̄t mouere, vel ultimo determinare pot̄t cognoscituum
 vel illatum ad cognitionem sui, sicut ex eadem limitacōe videtur
 q̄ nulla creatura illatiua sit suo illati, vel ex se sit ultimo
 determinata ad cognitionem oīum rerum quas pot̄t cognoscere,
 q̄ a. h̄a rationalis licet separata a corpore n̄ moueat nec ultimo
 determinet & illatum suum ad sui cognitionem intuitiuam, con-
 stat ex supradictis, praeterea confirmatur: q̄ h̄a rationalis sepa-
 rata eēt in h̄a effectiori quam sit quando eēt unita corpori & in-
 format idem corpus eius ex sua natura informatiua, q̄ & tanqua
 obiectu nunc exigit, ac prouide quando eēt separata a corpore n̄ sit
 imme=

immediate effectivae, moventium illud ad cognitionem 55.
sui, quia huiusmodi cognitio est, ut constat, cognitio intuitiva sub-
stantia spiritualis, ac proinde anima rationalis in statu suo imperfectiori
potest habere naturaliter operationem effectivam quaecumque operationem quam
potest habere in statu suo perfectiori, vere et cognitio illa intuitiva
anima rationalis, quae in substantia spirituali superaret in perfectione
quaecumque illationem et operationem, quam anima rationalis potest habere
in corpore, pro quo statu nullam operationem naturalem magis per-
fectam habet, quam sit illatio abstractiva rei spiritualis.

Dices anima rationalis separata a corpore intuitive
cognoscit se ipsam rationem per speciem sui impressam et propriam,
et ad hanc proportionem statu habet operationem effectivam quam habet
in corpore.

R. negando hanc rationem separata a corpore
cognoscere se ipsam per cognitionem intuitivam oio naturalem,
sive per speciem impressam propriam naturalem oio per quam ipsa
exigat, ut constat ex superioribus, quod in pro illo statu naturam
intuitive cognoscit, id provenit ex specie impressa intuitive pro-
pria substantiae praeter naturam a Deo infusam, neg. e. anima separata a
corpore velle naturaliter loquendo habet species impressas veritas, ut multi
recte cum arte Peripateticis et alijs Philosophis docent, nisi eas
quas in hac vita acquisivit, aut etiam nonnullas alias quas
in eodem statu potest acquirere ex illationibus elicitis dependen-
ter a speciebus impressis in hac vita acquisitis, species vero rerum
propriae quae in intuitiva, quas anima rationalis habet in illo statu, licet
sint naturales quoad substantiam, cum sint oio similes speciebus in Angelo
congenitis vel infusis a Deo, in se naturaliter sed supra vel praeter
naturam ab ipso Deo in illam infunduntur.

Denique ex dictis colligi potest, quod licet aliud ens crea-
tum intelligibile potest, quod in se oio falsum, ut constat ex superioribus,
immediate et effectivae movere vel detergere, per modum obiecti
illatum creatum ad cognitionem sui, in se potest convenire Deo,
cum de involvat in perfectionem et quae habet imperfectio Deo repugnet,
licet in repugnet creature.

Disputatio III.

DEBIBATIO III

An lumen gloria ad visionem Dei concurrat
per modum speciei?

Ex his que supra duobus precedentibus dubitationibus dicta sunt, iam
facile nobis erit definire, quid de proposito controversia senti-
endum sit.

Dicendum est igitur lumen gloriae non solum ha-
bere veram rationem habetis elevantis & proportionantis potestatem in-
tellectivam ad elucendam visionem beatificam, sed etiam veram
rationem speciei impressae representantis Deum, ac proinde illud
merito appellatur lumen gloriae, nempe eo quod illius beatorum
manifestat Deum, qui est vera gloria & summa vera felicitas.
Pro prima parte huius proportionis faciunt omnes philosophi recent-
es lumen gloriae se tenere ex parte potestatis eamque elevare, por-
ficere, vel confortare, qui philosophi complures sunt & videri
possunt apud alios. Pro 2da parte eandem proportionis faciunt
omnes adherentes lumen gloriae esse speciem Dei impressam in eo, & primo
determinare, illud beatorum ad visionem beatificam, quod bene-
dictus & probat Vasquez in prima parte disp. 43. cap. 6. 8. & 7.
ubi etiam pro se effert lectum. pro eadem 2da parte faciunt
omnes ipsi volunt Deum videri per speciem impressam, nec eam
distinguent a lumine gloriae, hi. a. et Bonavent. in 3. dist.
14. art. 5. q. 1. Guilielmus Parisiensis in tract. de retributi-
onibus sanctorum colum. 5. & 6. Richardus in 3. dist. 49. art.
3. q. 1. d. alii dicunt ex ubi impliciter docet esse probabile
Deum videri per speciem impressam, & allegat ab inicio Lusi-
tano tom. 2. de beatitudine. lib. 2. parte 2. q. 3. art. 3.
d. 1. quos sequuntur multi alii recentiores; pro utraque vero parte
proportionis simul remota sit refertur S. Thomas, in eadem
prima parte, q. 12. art. 5. maxime in responsione ad primum
docet lumen gloriae dari illi ut ipse illi fiat potens ad
videndum Deum, sicut potest per habitum fit potenter ad ope-
randum, quod est dicere, lumen gloriae habere rationem habetis ele-
vantis potestatem intellectivam, quod al. lumen gloriae ex mente sancti
Thomas habet etiam rationem speciei impressae, probari potest etiam,
quod

in festo
Cicilonum.

ga idem S. Doctor j parte q. 12. art. 2. in corp. & in responsi: 86.
quo ad unum humani gloriae tribuit rationem similitudinis, p.
ho. 3. contra gentes cap. 53. circa 3. rationem bis vocat humen
gloriae similitudinem Dei quae se tenet ex parte potestatis, quidem,
ut recentiores Thomistae explicant generatim solum rationem,
qua quilibet creatura similitudo Dei appellari potest, ut e. asse-
rere de lumine gloriae, ut recte notat Vasquez sup. q. 2. cap. 7.
nom. 32. Est fraudum & ois extra rem, sed quia brevis species
impressa complet & determinat potestatem cognoscitivam ad cog-
noscentiam obiecti, ita humen gloriae complet & determinat intel-
lectum ad videndum Deum, propterea pro utraque parte propo-
sitionis simul sumpta faciunt ois ij, qui volunt Deum videre
per speciem impressam in intuitu beatorum, nec ullam aliam
qualitatem supernalem concurrentem ad visionem beatificam
admittunt praeter humen gloriae, unde Suarez lib. 2. de attributis
his negativis cap. 15. num. 38. ut recte notat eos qui speciem
impressam Dei ponunt in beatis & unam tm supernalem virtute-
tem illis conferri significans, iuxta conclusionem a nobis supra
positam esse interpretandam, quia minus ibi h. incommoda, nempe
quam opinio asserens humen gloriae h. habere rationem habitus efflu-
uantis potestatem illiivam, sed tm speciei impressae representantis
Deum, inter quos illos vero e Bonaventura, Guilielmus Parisiens.
locis supra citatis, & alij. praeterea utriusque partem nostrae propositionis
simul recipere facit Vasquez sup. q. 2. cap. 8. ubi docet humen
h. solum habere rationem speciei, sed etiam principij completis effe-
ficacitatem illius, & habitum humani comparat habitus
voluntatis. Ad id a. obiter qd licet Vasquez cap. citato dicat Deum
se solo potest concurrere loco humani gloriae, qd de facto e. species
impressa Dei, h. tm de iure Vasquez, ut male nonnulli recentiores
volunt, sentit Deum de potestate absoluta potest concurrere immedi-
ate per modum obiecti ad visionem beatificam, sed tm per illa
verba significat Deum per suam operam, tanquam per potestatem
executivam, potest supplere defectum humani qd e. species impressa,
hoc a. n. e. dicere Deum potest immmediate movere intellectum crea-
tum per modum obiecti ad visionem sui, sicut si quis faciat Deum
se solo potest concurrere ad visionem corpoream albi loco speciei
sensitivae representantis album, nihil aliud significat quam
Deum per suam operam potest efficienter supplere defectum spe-
ciei sensitivae representantis album, qd a. Vasquez ita rit illi-
gendy, constat ex iis quae docet ead. sup. cap. 7. num. 31. ubi
expresse

expresse docet manifestum abstrahere contineri in hoc. Deus
concurrit ad visionem sui per modum causae primae per voluntatem,
et tanquam causae particularis per modum obiecti vel ex necessitate naturae,
ubi etiam sunt haec verba: quia de causa propter productiones intra Deum
nulli Theologo concedit aliquid a Deo promisi necessitate naturae et in
quantum est, sed omnia in quantum vult et libere, in tunc ratio applicandi
liberata, sed etiam voluntatis in ipsum effectum liberi influentis.

Jam vero prima pars hinc proportionis, nempe
lumen gloriae habet veram rationem habitus elevantis potestatem intellectivam
beatorum et eam proportionantis effectui visionis beatificae potestati: quia
illius creati in ratione potestatis non est magis efficax nec magis agens ad
efficiendam Dei visionem, quam sit in hac vita ad efficiendum actum
supernaturalem fidei, qui cum sit obiectus, necessario debet esse imperfectior
quam sit actus visionis, et ideo minus excedit facultatem naturalem illius,
atque ad efficiendum supernaturalem fidei non solum requiritur in illius
potestatis illiusmodi representans obiectum fidei, sed etiam habitus fidei elevans
et completens activitatem potestatis intellectivae. Et similiter etiam ad actum
supernaturalem visionis beatificae requiritur habitus elevans et completens
activitatem potestatis intellectivae, quia vere ex se non habet proportionem nisi
in completam respectu visionis beatificae.

Confirmatur: si potestatis intellectivae non est ex se magis efficax
vel proportionata in ratione potestatis respectu visionis, quam sit voluntas
respectu actus charitatis supernaturalis, atque voluntas ex se non est pro-
portionata et completa in ratione potestatis respectu actus charitatis super-
naturalis, sed indiget habitu charitatis infuso, quo elevetur et com-
pletur in ratione potestatis respectu eandem actus charitatis supernaturalis.
Et etiam idem dicendum est de potestatis intellectivae respectu visionis beati-
ficae, cum sit omnia per rationem.

Sunt aliqui dissarem esse rationem, quia obiectum volun-
tatis non eam movet physice, vel in genere causae efficientis, sed tamen
metaphorice in genere causae finalis, et ideo voluntas ad actum
supernaturalem, praeter motionem metaphorice obiecti, indiget etiam
concurru principii supernaturalis, quod elevet et compleat ipsam potestatem
voluntatis in ratione potestatis respectu actus charitatis supernaturalis, con-
tra vero in intellectu similitudo in se ipsa impressa obiecti supernaturalis
nempe Dei concurrit effectivè, movendo ipsam potestatem intellectivam,
et hoc praeter ipsam impressionem supernaturalem Dei representativam non
requiritur in intellectu obiectum principium supernaturale, quia per modum habitus
elevat vel compleat potestatem intellectivam in ratione potestatis.

Sed contra est, quia in intellectu respectu actus supernaturalis
fidei

fidei præter speciem intelligibilem siue principium representans, 57.
subiectu requiritur etiam habitus & principium completens potiam illati-
viam in ratione potiam respectu eiusdem actus fidei significans & simulatur
etiam ad visionem beatificam præter speciem impressam illi repræ-
sentativam requiritur in ipso illi habitus siue principium
completens ipsam potiam illatiivam in ratione potiam, licet talis habitus
nō debeat respectu distingui a specie Dei impressa, ut mox ostendimus.
Deinde contra e. qd si potiam, que nō indiget specie im-
pressa ad efficiendum actum suum naturalem, ut e. voluntas, nihilominus
indiget habitu infuso completente ipsam voluntatem in ratione potiam res-
pectu eiusdem actus & etiam potiam que ex qua nasci indiget specie im-
pressa ad actum suum, si ea nō sit ex sua natura completa & proportio-
nata in ratione potiam respectu eiusdem actus, ut revera nō e. illi respectu
visionis beatificæ, necessario debet per aliquem habitum compleri
in ratione potiam.

Præterea eandem rationem quam in impugnat:
speciei impressæ ex sua natura e. imperfectior quam sit actus & species ex-
pressa vel illata, quæ nō potest esse causa principalis illius & hinc glo-
ria qd d. impugnat, causa principalis visionis beatificæ, nō hōt solum
rationem speciei impressæ, figuratam præter speciem impressam debet esse
in illi actus principium significans qd sit causa principalis visio-
nis beatificæ.

De hac impugnatōe nō e. firma, e. impugnatur, qd
falsa nititur suppositione, quæ e. qd lumina gloria sit causa princi-
palis visionis, qd e. falsum supra ostendimus, sed qd lumen gloria nō
sit per se expectabile sed tñ qd visionem, e. visio Dei quæ e. nostra beati-
tudo e. summa felicitas sit maxime expectabilis qd perquam, videt,
lumen nō hōt nisi rationem nostram ad visionem, quæ e. nō hōt nisi rationem
nostram ad aliquam finem, necessario sit imperfectior ipso fine, ut con-
stat inductione facta in oib. huiusmodi medijs naturalib. ut e. semen
respectu arboris, species impressa siue sensibilis siue intelligibilis res-
pectu actus expressæ &c, nec e. in tota natura quicquam unquam
reperies qd hōt solum rationem nostram ad aliquam finem e. nō sit eo
imperfectior.

Secundo respondet alij nōi supra allate pro prima
parte nra continens, intellectum creatum nō indigere lumine gloria ut
cleatur vel compleatur, in ratione potiam vel principij productivi visi-
onis beatificæ, sed tñ indigere lumine gloria tanquam ultimo
determinativo illi ad videndum Deum, qd scilicet illi creatis
ex se hōt modum operandi per cognitionem intuitivam circa entia
creata

creata spiritualia, ac proinde ut per similem cognitionem veritatur
 circa Deum, nihil aliud requiritur nisi speciei impressae Deum re-
 presentantis atq; determinantis illatum ad operandum circa tale ob-
 jectum. Sed contra est, qd etiam voluntas creata ex se h-
 modum operandi rive amandi ob-
 jectum evidentem cognitum similem
 illi, quo beati supernaturaliter amant Deum evidentem cognitum
 per visionem beatificam, sicut illi creati ex se h- modum naturalem
 cognoscendi intuitivum, atq; ob-
 jectum similem illi, quo beati cognoscunt
 intuitivum Deum, & sicut beati in patria retinent habitum naturalem
 charitatis ad amandum Deum per visionem beatificam evidentem
 cognitum, nempe ut voluntas per eundem habitum completatur
 in ratione propria ad amorem Dei supernaturalem & similiter hunc
 gloria h- solum e- necessarium illi creati beatorum ut eundem
 ultimo determinet ad videndum Deum, sed etiam ut eleget & com-
 plectat ipsam partem illam in ratione principij pro utriusque visionis
 beatificae, alioquin si hoc n- esset verum, habitus charitatis n- deberet
 remanere in beatis, qd e- oio falsum.

Secunda vero pars propositionis nempe qd lumen
 gloriae h- rationem speciei impressae representantis boni Deum illi
 beatorum qd: qd ratio speciei impressae, ut constat ex supra dictis, con-
 sistent in hoc qd ipsa ratio ex se indeterminata ad cognoscendum
 hoc vel illud ob-
 jectum ultimo determinet ad cognoscendum hoc
 potius ob-
 jectum quam aliud, sed lumen gloriae illorum beatorum ultimo
 determinet ad cognoscendum intuitivum Deum & ad cognoscendas,
 in eo potius has creaturas quam illas. & verum lumen gloriae h- rationem
 speciei impressae representantis Deum. Maior, ut diximus, constat
 per dicta. Minor, qd: cum illi beatorum ultimo determi-
 nentur ad videndum Deum & ad videndas in eo tales vel tales
 creaturas, necessario amandum e- aliq; principium supernaturale
 ultimo determinans illatum beatorum ad huiusmodi beat. visi-
 onem, cui certum sit huiusmodi principium h- rationem naturalem,
 atq; tale principium supernaturale determinans vel e- Deus, vel
 aliq; principium creatum supernaturale, reipsa distinctum a
 lumine gloriae, vel e- ipsum lumen gloriae, neg e- aliud princi-
 pium ultimo determinans ad visionem ipsi assignati, ut mani-
 festum e-. Primum a dicti n- est, qd si Deus immediate nimirum
 ut causa principalis ultimo determinat illatum creatum ad visi-
 onem sui, vel illum ultimo determinat immediate per modum
 ob-
 jecti, & hoc dici n- pot, qd implicat contradictionem, ut constat ex
 supra dictis, vel ultimo & immediate illum determinat per
 volun-

voluntatem suam iure per omniam voluntate applicatam, verum
 neg hoc dicitur qd qd hinc Deus se poie absoluta poit obiqs & im-
 mediate determinare, illudum beati ad visionem sui, id tu si facit
 de facto, qd huiusmodi determinatio n est facto connatali modo,
 sed p h: qd licet Deus poit immediate per omniam suam suam
 lamine glorie mouere illudum beati cui e intima pnsens ad
 visionem sui, si tu id fuerit, n feret connatali modo. Similiter
 licet Deus poit immediate per omniam suam ultimo determinare
 illudum ad visionem sui, si tu huiusmodi determinatio ea ratio
 feret, n feret modo connatali, e. o. sic par rae & Deus n deter-
 minat ultimo immediate, per suam voluntatem vel omniam
 voluntate applicatam illudum beatum ad visionem sui, qd videlicet
 illudum beatorum modo connatali debet ultimo determinari ad visio-
 nem

Quod dicitur de ratione qd illudum, se eliciat visio-
 nem beatificam, debet eleuari & completi in rae poie per aliq
 principium ubi intrinsecum, cuiusmodi e luxen glorie, qd cum sit
 principium eleuari & completi illudum in rae poie in ordine ad
 visionem beatificam e se tenet ex parte poie, debet ee illi intrin-
 secum, contra vero principium ultimo determinans illudum beati
 ad visionem Dei, cuiusmodi est gces impressa Dei, si daretur, n se
 teneret ex parte poie illudum, sed ex parte Dei, quia cum gces
 impressa n habet alium finem, quam suppleri obiectum obti aut
 etiam suplere eius improprietate, e. Deus, qui e obiectum visionis
 beatificae, ut intimo pnsens illudum beatorum e maxime illi pro-
 portionaty in rae obiecti, deo connatali e ut Deus per se ipsum imme-
 diate e ultimo determinet illudum beati ad visionem sui, sicut illudum
 poit determinare gces Dei impressa si ea daretur.

Ad contra e, qd deo e connatali ut principium ele-
 uans illudum ad visionem Dei sit illi intrinsecum, qd eleuando
 illudum completet ipsum in rae poie, nq alia rae. se tenet ex parte
 poie nisi qd ipse completet, sed etiam principium ultimo determi-
 nans illudum ad visionem Dei ultimo completet illum in rae prin-
 cipij productivi visionis nempe illum ultimo determinando &
 etiam huiusmodi principium ultimo determinans se tenet ex parte
 poie, e consequenter debet ee illi intrinsecum.

Quod dicitur principium ultimo determinans in-
 tellectum beati ad visionem Dei n se tenere ex parte poie illudum,
 eo qd illudum n sit intrinsecum illudum in productione visionis beatificae,
 e deo tale principium n debere ee intrinsecum poie illudum,
 ut ob

ut ab ea visio Dei fiat connaturali modo.

Contra e, qd principium illorum elevans e' completive
lumen glorie n' e' in se ipse potius illativum ad procedendum visum,
ut ois condequant, e' tñ se tenent ex parte potius, nempe eo qd ipsam
complet in rae potius, e' qd procedens rae se tenet ex parte potius,
ut ab ebe' ee' illi intrinsecum ut vno connaturali modo fiat
E' etiam principium ultimo determinans illud ad visionem
beatificam, licet n' sit in se ipse potius illativum in productione cruc-
cip visionis, no' cum tñ eandem potiam ultimo complet in rae
potius sine principij productivi visionis illam ultimo determi-
nando se tenet ex parte potius, e' per consequens debet ee' illi in-
trinsecum, ut visio beatifica connaturali modo fiat.

Confirmatur: qd licet Deus sit intime praesens illi
beatorum, ita ut per quam virtutem potit extrinsecus e' immediati
elevare potiam illativam ad visionem beatificam, nihilominus
graa habitualis, quae in beatis e' quasi naa aut vita radicalis
supnaturalis, exigit potiam illativam elevatam per principium
e' intrinsecum, ut visio Dei connaturali modo fiat. E' similiter
graa habitualis existens in beatis exigit potiam illativam
beatorum ultimo determinatam ad visionem Dei per aliqd
principium ultimo determinans eadem potiam intrinsecum, nem-
pe ut visio Dei connaturali modo fiat.

Deiq' idem confirmatur: qd licet Deus sit intime
praesens illi Angelis, e' potit eum per suam virtutem in p'edi-
cate, e' ultimo determinare ad cognitionem crucis, obedi-
natis e'q' vno principio intrinsecus eadem illativam qd ipsum
ultimo determinet, nihilominus ista naa Angeli exigit a Deo
tquam ab Authore naa ut in illis Angelis in instanti cre-
ationis Angeli congeneret species imperius obectorum naturalium
vel illos succurre, infundat, ut per ipsas illas Angelis tan-
quam per suam sibi intrinsecam ultimo determinatur ad
cognitionem huius potis obedi quam a Deo. E' similiter
licet Deus sit intime praesens illi beatis, e' potit inmediate
determinare ultimo eandem illativam ad visionem beatificam,
nihilominus graa habitualis, quae in beatis e' quasi naa e'
vita supnaturalis radicalis, exigit ut illis beatorum per aliqd
principium supnaturalis sibi intrinsecum e' in ipso receptum
sit ultimo determinat' ad visionem beatificam, itaq' ex his
sit principium ultimo determinans illud beatorum ad
visionem Dei n' ee' e' Deum.

Jam

Iam vero qd principium ultimum determinans illud
 beatorum ad visionem beatificam n̄ est aliqd principium operatum
 distinctum a lumine gloria, et per consequens qd ipsum lumen
 gloria h̄t etiam rationem speciei impressae representantis Deum
 patet qd si principium ultimum determinans illud beatorum
 ad visionem Dei ē aliquid creatum distinctum a lumine gloria,
 vel ē qd implicat dari unam simplicem qualitatem quae h̄t non
 solum vim elevandi intellectum beatorum ē eum complecti in rōne
 p̄ae, sed etiam ultimum determinandi eundem intellectum ad visionem
 Dei et talem vel talem creaturam in illo, vel etiam qd aliam
 rationem primam addici n̄ potest, qd n̄ potest assignari ulla implicatio,
 in hoc qd Deus providet unam simplicem qualitatem supra
 lem in illis beato quae h̄t duplicem illam vim, qd n̄ potest in
 hoc assignari ulla si implicatio patebit ex solutione objectionum,
 quae in contrariam efferrentur.

Ad rationem repraesentatam nra conclusio nonnulli,
 recentioris respondent negando speciem impressae solum minus ē
 potam indifferentem determinare ad operatum, sed dicunt ad
 eandem speciem etiam pertinere qd complecti actualitatem p̄ae,
 sicut concipit masculi cum femina n̄ requiritur ad determinan-
 dan potam femina, quasi ipsa sit indifferentis ad generandum
 leonem vel hominem, sed ad complectendam actualitatem eius in ordine
 ad generandum hominem; sic etiam licet p̄ae illius, est determi-
 nata ad cognoscendum aliqd obiectum, p̄ae adhuc ē incompleta
 ē insufficientis sine concursu ipsius obiecti vel alienius speciei im-
 presso.

Sed contra ē qd etiam lumen gloria n̄ solum determi-
 nat intellectum ad visionem Dei beatificam, ut constat ex supra
 dictis, sed etiam ipsum complecti in rōne p̄ae, p̄ae eundem visio-
 nis, signum illius creati sicut usum lumine gloria n̄ ē completus
 in rōne p̄ae productivi visionis beatificae per lumen g.
 gloria completur in p̄ae talis principii, ut constat ex eo qd illos
 creati rōne huius gloria supradicta ex ipis concursum capere
 ad visionem beatificam, quatenus etiam n̄ de rōne speciei impressae
 est complecti potam ex rōne quae voluit aduersari, adhuc hoc n̄
 potest impediri, quo minus lumen gloria haberet rationem speciei im-
 presso representantis Deum.

2do respondent alij intellectum beatorum n̄ determi-
 nare sufficienter per lumen gloria, ita ut ipsum lumen h̄t rōnem
 speciei, quamvis ē. lumen gloria determinet intellectum sufficienter
 ad

ad videndum Deum, n̄ h̄i determinat ad videndum Deum hoc
vel illo modo, Deus ē. & quasi multiplex obiecti virtualiter,
cum pot̄ multipliciter videri & penetrari, nimirum ut prin-
cipium harum vel illarum creaturarum, quare dicitur qd̄ lu-
men gloriae solum determinat illud beatum ad videndum Deum,
ut q̄. Deus videatur hoc vel illo modo nempe ut principium talium
vel talium creaturarum, habetur, inquit, q̄. cō. v̄. esse capere
ipsius obiecti v̄. Dei manifestantis se hōi vel illo modo, & id eo
lumen gloriae n̄ h̄i rationem speciei impropriae.

Sed contra ē, q̄. lumen gloriae determinat illud
beatum n̄ solum ad videndum Deum, sed etiam ad videndum Deum
hoc vel illo modo, sicut patet ipse & principium harum vel illarum
creaturarum & lumen gloriae v̄. h̄i rationem speciei impropriae, re-
presentantis Deum sicut ipse & principium harum vel illarum
creaturarum: oneg. p̄. h̄i. q̄. nulla p̄. reddi sufficiens
ratio, cur lumen gloriae determinet illud ad videndum Deum,
& n̄ determinet illud ad videndum in Deo has pot̄ creaturas quam
illas.

Perinde contra ē, q̄. si Deus immediate determinat
illud ad videndum in Deo pot̄ has creaturas quam illas,
vel determinat immediate & per modum obiecti, vel determinat,
solum mediante sua propria obedientia. primum dicitur n̄ p̄,
q̄. implicat contradictionem ut Deus vel ei propria moueat
& visionem per modum obiecti, ut constat ex supradictis. neq̄
p̄. qui idem, q̄. n̄ p̄. reddi sufficiens ratio, cur lumen gloriae
illud ex se determinet ad videndum & n̄ videndum Deum
determinet ad eam videndum, & eandem illud ex se determi-
natum ad videndum vel has vel illas creaturas in Deo non
possit aut debeat determinare, ad videndum in Deo pot̄ has
creaturas quam illas. Sed de hac re plura quodlibet sequenti.

Idem p̄. eadem eadē pars n̄rā concludit: q̄. ea
ratio, q̄. qua species visibiles albi v̄. g. existens in oculo concur-
rit ad visionem albi v̄. g. existens in oculo, lumen gloriae
concurrit ad visionem Dei & creaturarum, qua in Deo
videntur, nam sicut species visibiles albi recepta in oculo tan-
quam vltimum complementum & determinatum, vlt̄.
determinat pot̄ h̄i v̄. g. ad videndum album, q̄. eadem
pot̄ non videt sublata species albi, ita etiam lumen gloriae
tanquam vltimum complementum & determinatum pot̄ h̄i
illud vlt̄. determinat ad videndum Deum, & ad videndum
in eo

in eo has potius creaturas quam illas, recluso a lumine glorie. 60
sicut illud in hunc modum dicitur: nec illam in eo creaturam quare
lumina glorie hunc modum gerit impressa representantis Deum,
sicut species visibilis concurrens ad visionem albi e vera species
impressa representans album.

Obicitur jmo S. Thomas; parte q. 12. art. 2. ma-
nifeste docet e tribus rationibus probat per nullam creatam simi-
litudinem Dei etiam viseri pot. Et conchis supra posita e contra
S. Thomam.

Respondet Vazquez; parte sup. 39. cap. 1. cum Fran-
cisco Victoria in commentariis articuli nobis obiecti S. Docto-
rum loco citato. loquitur solum de specie e similitudine aliqua creatatis,
qua prius visa ducit intellectum in claram illig. rationem, e hanc
n. de. potibilem existimare.

Deo contra hanc responsionem e r. n. videtur habe-
re sufficiens fundamentum, sicut q. nullam e verbum in illo articulo, ut
constat ex ipso textu, unde satis colligi potest S. Thomam ibi loqui
solum de similitudine obiectiva, qua prius visa ducit in cognitio-
nem intuitivam ipsius Dei.

Respondendum e igitur S. Thomam loco allegato
tm negare etiam Dei pot. viseri per similitudinem creatam,
nive per speciem Dei impressam quia Deo sit similis n. solum
in representando sed etiam in eedo, e consequenter sit. infinite
perfecta, nive. e. dicitur de similitudine obiectiva qua prius
cognita e visa ducit in cognitionem ipsius Dei, vide dicitur
de similitudine qua n. visa fuerat. Sicut Deum. q. a. ubi se-
res hat. p. q. Alioquin S. Thomas loco citato. q. abicit a
Sanctissimo e Sapientissimo Doctore, manifeste desigeret, sequi-
dem si doctrinam illam nive propositionem illam quam po-
nit his verbis: per nullam similitudinem creatam Dei etiam
viseri pot. quam postea probat. Illigeret n. solum de similitu-
dine vel specie simili Deo in eedo e representando, sed etiam
de specie simili Deo tm in representando, eandem propositionem
nulla ratione probaret, quamvis eam tribus rationibus coheret probare.
Inprimis e. illam n. probat. jma ratione quare asserti, sicut q. ma-
nifeste e huiusmodi: per similitudines rerum inferioris ordinis,
nullo modo superiora cognosci potest, sicut per speciem corporis n.
pot. cognosci sepe rei corporeas, hac. a. ratio, ut per se constat,
tm probat etiam Dei n. pot. viseri per similitudinem vel
speciem impressam illig. creature representativam, n. a. probat
etiam

ectram Dei n̄ p̄c̄ videri per speciem De impressam Dei re-
presentativam. 2da vero r̄o ē huiusmodi: ectra Dei ē
ignum ē eius, vt supra ostensum ē, n̄ nulli forme creatae
competere p̄t, n̄ p̄t igitur aliqua f̄a creatae ē similitudo
representans videntē Dei ectram. Itā deniq̄ r̄o ē hu-
iusmodi: diuina ectra ē aliquid in circumscriptionem conti-
nens in se supereminenter quicquid p̄t significari vel illi
ab illa creatae, ē hoc nullo modo per aliquam speciem creatam
representari p̄t, q̄ vis forme creatae ē determinata secun-
dum aliquam p̄oem vel sapientia, vel virtutis, vel ipsi ē,
vel aliter huiusmodi. Hae vero duae r̄oes posteriores pro-
bāt Deum n̄ p̄c̄ videri per similitudinem vel speciem
q̄a species impressa, cum sit creatura, n̄ p̄t ē talis vt per
ectra sit p̄c̄ ē, vel ita vt sit aliqua in circumscriptionem
q̄ ē diuina, vt per se p̄t, Deum n̄ p̄c̄ videri per similitudine
vel speciem creatam Deo similem in representando ē. Eddo,
co p̄t nulla f̄a creatae p̄t ē infinitate perfecta. S. Tho-
mas proportionem illam per nullam similitudinem cre-
atam ectra Dei videri p̄t, n̄ illigit nisi de similitudine
vel specie qua sit. Des similitudo n̄ p̄t in representando, sed
ectra in eddo, id ē, sit eiusdem r̄ois eam obito, fuerunt
a. nonnulli, vt supra patebit, qui dixerunt speciem impres-
sam ita debere ē similem obito suo in representando ē
eddo, vt sit, eiusdem r̄ois cum illo, et consequenter sit in-
finitate perfecta, sine visa sine a visa faciat videri Deum,
alioquin si illam proportionem S. Thomas etiam de simili-
tudine vel specie qua Deo sit similis t̄m in representando n̄ vero
in eddo, siue q̄ eodem recidit, quia si sit eiusdem r̄ois cum
Deo nec sit infinitate perfecta, manifeste desipit, arguendum
ad probandam eam proportionem tres s̄m r̄oes a nobis ad
victum supra relatas affert, quarum nulla, vt manifestum
ē, proportioni illi modo illō respondet, nec vlla probat in-
tegrum vel proportionem, quam S. Thomas ip̄oem r̄oibus
probare conatur. Eadem t̄m r̄oes recte probant eandem
proportionem, si ea illigatur ^{nisi} a nobis illigatur, id ē, ita
vt t̄m per illam negetur, Deum videri p̄c̄ per similitudinem
vel speciem Deo similem in representando et in eddo, q̄a r̄one
ectra talis speciei est eius ē, et talis speciei habere ē. in-
circumscriptionem, q̄a necessario trahit eam infinitatem vel
infinitum p̄tione, et eddo repugnat circumscriptioni creatae.

Quod

Quod si dicas si D. Thomas loco citato, h. definitio- 67.
set, an Deus pot. videri per speciem impressam Deo similem tm
in representando h. in eedo manca est doctrina S. Thomae.

Respondeo doctrinam S. Thomae h. esse mancam, q. totum id
quod ipse loco citato docet & probare intendit, vere iuxta nam
eiusdem doctrinae intelligentiam probat. quod si velis signifi-
ficare, si verum sit quod nos dicimus, doctrinam a S. Thoma
loco citato traditam esse mancam, id est, h. vtilem sed limitatam,
eo quod h. comprehendat speciem impressam Deo similem h. in eedo
sed tm in representando. Respondeo tamen dicere S. Thomam loco
citato non velle agere de huiusmodi specie, & doctrinam eiusdem
S. Doctoris ea ratione esse mancam, id est, limitatam, quam dicere
ysum S. Doctorem fuisse mancam cerebro, q. manifeste signifi-
catur, si dicas propositionem illam illigi etiam de specie impres-
sa simili Deo h. in eedo sed tm in representando, hic est responsa
S. Thomae comprehendendo simul 2. dam & 3. iam rationem (de
prima est nulla difficultas) argutq. est, si potest esse species
impressa Dei, talis speciei etiam deberet esse eius esse, & debe-
ret haberi esse in circumscriptum, id est, infinitum, sed nulli
fieri create pot. competere, ut extra ipsius virtutis esse, vel ut
habet esse in circumscriptum & h. pot. dari species Dei impressa
sive infinito sive finita. Videtur iam manifeste hanc
consequentiam h. esse bonam, nec pot. inferri ex illis premis-
sis, sed tm ex his inferri, quod h. pot. dari species Dei infinite
perfecta, id est, Deo similis in representando & in eedo, n. ac-
t. h. pot. dari species Dei impressa similis illi tm in repre-
sentando qua pot. finita.

Obijcies eodem cum Durando in q. dist. 49. parte
2. num. 12. & seqq. si daretur species aliqua Dei, deberet esse
eiusdem rationis & naturae cum Deo, siquidem omnis species debet esse
eiusdem naturae cum obiecto, sed nulla species creata pot. esse talis, &
h. pot. dari species impressa Dei, ac proinde hanc gloriam h.
rationem speciei impressae representantis Deum.

Respondeo negando maius, quia species impressa qua h. cognita
inquit ad cognitionem sui obiecti, h. debet esse eiusdem rationis cum
obiecto, neg. 2. ulla ratione probari pot. huiusmodi speciem esse eius obiecti
desere esse eiusdem naturae, nam species impressa representans hominem
vel angelum qua est in intellectu humano vel angelico, h. est homo vel
angelus, sicut etiam ipsa species expressa & cognita licet sit simili-
tudo obiecti cum sit eius representatio formalis, h. tm est eiusdem rationis
cum

cum obiecto suo, nulla e. cognitio huius vel angelici & huius vel angelici
atq; id verificatur etiam de speciebus sensibilibus, nam species sensibilis
aut visibilis coloris n. e. color, ut dicitur e. p. lib. 2. de anima.
Adde cum praedicta obiectis fundetur in eo qd species impressa
sit obiecti similitudo si probaret intentum, simul etiam probaret
n. posse dari speciem Dei expressam aut Dei visionem, siquidem etiam
species expressa e. similitudo sui obiecti, ut dictum e.

Obiex 2do: si datur species Dei impressa inter
hominum speciem & ipsam Deum, debet e. relatio similitudinis,
sed haec fundatur in unitate, nae vel aequalitate secundum formam
& species impressa Dei erit e. unitatem nae cum Deo, qd implicat.

Relatio similitudinis e. duplis rebus, una
fundatur in unitate formae, atq; haec e. inter ea quae s. e. unitatem
suae quae participant eandem formam, e. unitatem inter duo alba,
e. unitatem e. illa quae ponitur in rebus primi generis enu-
meratis ab Aristotele lib. 5. met. cap. 5. altera vero e. similitudo
representantis, atq; haec potest e. inter ea quae s. nae o. diuersae,
s. unitatem e. etiam inter hunc gloriam prout e. species impressa
Dei & ipsam Deum, dicitur a. inter speciem impressam e. ipse obiectum
e. similitudinem fundatam n. in se sed in representatione sine
qd e. e. speciem impressam Dei e. similem obiecto n. in se sed
in representatione, quatenus obiectum per representationem speciem impres-
sam representatur talis qualis e. in se, ad hoc a. n. requiritur ut
species impressa sit e. unitatem nae cum obiecto, sicut nec species expressa
Dei e. e. unitatem nae cum Deo licet Deus per speciem sui expressam
faciliter representetur talis qualis e. in se, ex his a. patet qd
similitudo impressa Dei praecise in hoc consistit, qd sit propor-
tionem ultimo determinans illi beatum ad similitudinem
positam sive ad speciem expressam e. visionem Dei, per quam ipse Deus
faciliter cognoscitur prout e. in se, nec alia similitudo inter speciem
impressam propriam vel intuitivam e. obiectum eius requiritur.

Obiectio 3ta: finis speciei impressae e. represen-
tare obiectum sicut d. e. facere quoniam obiectum patens vel regulare
distans obiectum, atq; Deus e. intuitus patens illi beatum inde-
pendenter ab ipse sui impressa e. n. potest dari illa species impressa
Dei per quam ille beatum illi representetur, qd qd Deus s. s.
ex se, n. potest accipere ab alio.

Respondet: 1. finis speciei impressae e. representare
obiectum sicut nae facere obiectum illi patens, si terminum huius proportioni-
onis sumantur proprie negantur, nam reuera species impressa obiecti
neg

neg proprie facit obitu presens neg proprie supplet eij distantiam, 62.
hinc quoniam species impressa non facit aliquid sed faceret obitum ipsum
et presens, et tunc ultimo determinat potestatem ad speciem expressam
obitu, et a. obitu per seipsum immediate non facit nec facere, sed etiam
ampli respicit presens, si nimirum loquamur de obitu creato,
ut constat ex dictis, si a. termini illius proportionis nupam
improprie, nempe ita ut tunc non finem speciei impressae esse re-
presentare obitu vel facere illud presens improprie inveni-
tionaliter, sed determinando potestatem illibitum facere praecon-
tiam formalem obitu improprie dictam vel intentionalem, hoc est,
speciem expressam obitu, atque hoc modo nupam maiorem concedimus,
per negamque consequens: quia species impressa Deum non debet representare
vel facere Deum, illi creato presentem proprie, sed tamen im-
proprie, hoc est, efficiere in illi creato presentiam Dei formalem
improprie dictam vel intentionalem, nimirum speciem ipsius
Dei expressam.

Ex his a. obitibus colligi potest quod quando dicitur
species impressa et locus obitu, nihil aliud significatur, quam quod
ipsa ultimo determinat potestatem ad cognitionem facit ut quod,
faceret obitu si ipsum presens posset ultimo determinare potestatem
ad cognitionem, sicut vel ad nupam significatum, quod species im-
proprie contra loquendo sit aliquid modo in obitu, non enim
improprie modo nupam explicato, sed est species impressa non sit pro-
prie in obitu, et quod sit eius representativa, pluribus supra
ostendimus, quod etiam obitibus confirmari potest nec rade minima con-
tinnenda: si species, et quod est representativa obitu, ageret in produ-
ctione speciei expressae obitu tanquam erga in obitu, ageretur acci-
dentia modale ut eam principalem per speciem intelligibilem sui
representativam receptam in intellectu humano vel angelico
ut per in obitu in eum produceret illuminationem sui, et tunc cum sit ipse
talis est multo effectior quam illum accidentis modale. Sequitur a. potestatem
accidentis modale in tali productione non ageret subordinatum alicui,
sed per speciem sui impressam, ut per in obitu sibi subordinatum.

Obiter quoque dicitur in dicitur species impressa Dei est infinita,
et talis non potest esse species creata. Sequela maius: potestatem quod species qualibet
impressa est ex se apta ad representandum obitum totalem, non inveni-
entem est representabile quare, cum Deus sit representabilis magis ac
magis in infinitum, non caretur species impressa Dei, et est apta ad
representandum Deum quantum est representabilis, id est, in infinitum,
hac proinde hincmodi species est infinita, quod a. omnis species impressa
ex se.

ex se sit apta ad representandum suum obiectum totaliter, sicut ex
speciebus visibilibus, huiusmodi experientia constat potius virtutem
meliozem magis videre, quam videat altera imperfectior per speciem
aequalem, unde, quod melior est potius virtutem, species visibilibus obiectum
sua habet in se si crearet determinat potius meliozem ad meliozem
visionem.

Ad solvendam hanc objectionem varia afferuntur
responsiones, quae sunt, dea facile impugnari possunt, hinc si ego afferre
non licet. **R**esponsum est igitur negando seq. mai. ad probationem dicitur
quo illam propositionem qualibet species impressa ex se apta est ad re-
presentandum obiectum totaliter sive quantum ipsum est representabile,
si sermo sit de specie impressa representativa obiecti creati transcat
ut est Deus negatur propositio. ratio a. manifestata talis distinctio:
nis est, quia speciem esse aptam ad representandum obiectum, est speciem potius
concurrere ad cognitionem obiecti determinando potius ad huiusmodi
cognitionem, ab proinde si obiectum sit creatum, vel finitum nullum
de a. absurdum in hoc, quod species impressa talis obiecti potest illud represen-
tare totaliter, nam quamvis non potest quamcumque potius determinare
nasci ad visionem adaequatam cognoscibilitati talis obiecti, sed est illi
representare totaliter, poterit tamen deo crescere potius secundum perfectio-
nem, ut eadem vel specialis species posita in potius perfectiori deter-
minet ipsam ad cognitionem adaequatam cognoscibilitati eundem
obiectum, eadem est species posita in potius perfectiori una cum eadem potius
poterit caetera perfectiorem cognitionem, ut dicitur in objectione, neg.
in hoc est illa repugnantia, ut satis per se patet, nam si verum in obiecto
sit infinitum ut est Deus et datur species ignis impressa, non sequitur
eam esse representativam totaliter sive infinite, et quantum ipsum
est representabile, ac proinde nec sequatur speciem esse infinitam.
quod est, quia etiam in eadem specie impressa Dei identificata, cum
hinc potest cum aliquo videri lumine diversae rationis vel non
habente rationem speciei impressae representantis Deum, potest, inquam,
in se immutatam concurrere ad perfectiorem et perfectiorem Dei
visionem, quod tamen non est possibile, vultum infinitum huiusmodi, deo nec
species impressa Dei potest concurrere ad infinitam Dei visionem,
et per consequens non potest representare Deum totaliter.

Dicitur eadem numero species impressa Dei nulla
modo in se mutata sit in se caetera visionem Dei perfectiorem et per-
fectiorem in infinitum, si videlicet concurrat cum lumine
perfectiori et perfectiori in infinitum esse infinite perfecta.

R^o transeat Ans, nego conseq: q̄a quando dua ead
 partiales concurrunt ad unum e eundem effectum, ex eod
 effecty prodens ab illis pot caari pfectior e pfectior in infi-
 nitum aulta via productarum p̄arum magis ac magis infini-
 tum, alteri vero immutata, n̄ licet inferre hanc ee infinitam,
 alioquin qualibet p̄ca illibita creata est infinita, q̄a eadem
 p̄ca illibita ois immutata cum maiori e maiori lumine p̄t
 concurrere ad produendam visionem p̄fectionem e p̄fectionem.
 Similiter virt^u motiva quam h̄t puer est infinita, sed q̄ n̄ ead
 illi altera virt^u maior e maior in infinitum p̄t cum illo
 movere, vel trahere p̄doy magis ac magis in infinitum, licet ipse
 in se remaneat ois immutata, hoc a. e. falsum q̄a quando dua
 ead concurrunt ad unum e eundem effectum, licet una p̄ca magis
 ac magis in infinitum crescat, nihilominus ead totalis crescit
 magis e magis in infinitum, ac proinde etiam effecty debet ma-
 gis e magis crescere, licet altera ead maneat ois immutata
 e sit finita e limitata sicut orat p̄rig.

Obicies bto cum Avral dyp. 16. cap. 5. nullum
 obedi p̄ per suam ectiam e proxime illybile e unitum p̄ca
 ut eam per signum per modum obedi moveat, p̄t eadem p̄ca
 repraesentari per speciem impressionis, sed Deus per suam ectiam
 p̄ h̄rurimodi respectu diversum p̄ca illibita creatos e Reg
 n̄ p̄t repraesentari per speciem impressionis. Maior in quac vis huius
 raris p̄t, q̄a nulla res ee p̄t qua ectraliter ordinatur ad dandum
 alicui certum quendam effectum, quod illam per suam ectiam h̄t,
 ut p̄t ex eo q̄ docere n̄ p̄t ee accidentia ordinata ad effici-
 endam subtiliam potentem ad operandum in substra ipsa per a,
 hoc e, per quam p̄ca ee proxime e integris, potent ad operandum,
 simuliter n̄ p̄t dari habitus illi per quos p̄ca facili^u operatur,
 si p̄ca per signam supremam haberet facilitatem in operando,
 cum a. similitudo vel spes impressa sit ectraliter ordinata in
 hunc effectum, ut ipis obedi per eam fiat proxime illybile, e
 per eam determinare p̄t p̄cam ad sui cognitionem, q̄ hanc per-
 fectionem Deus h̄t per suam ectiam, idq̄ n̄ p̄t Deus illam habere
 per speciem impressionis, e, per consequens spes impressa Dei n̄ e possi-
 bilis.

R^o negando ma: obedientiam, q̄a e de obedi n̄ suppo-
 nente, quidem nulla res per modum obedi p̄t movere p̄cam
 ad cognitionem sui, ut supra ostendimus, quate neg Reg p̄t immer-
 ditio per modum obedi movere illudum beatorum ad visionem
 beati-

beatificam licet cetera, per modum obiecti vel speciei necessario
 moueat diuinum intellectum ad cognitionem sui et diuinarum
 personarum, quia in eadem cetera necessario virtute et radicali-
 ter continentur, quod nobis non repugnat, siquidem cum asserimus
 nullam rem per modum obiecti posse mouere vltimum intellectum ad
 cognitionem sui, ex modo est de intellectu creato, ^{qui mouet ad} ~~quod mouet ad~~ cog-
 nitione necessario distincta ab obiecto suo. Propter hoc autem eius-
 dem maioris. Quod sicut qualitas superna quae secundum
 multos reperitur dicitur aqua ad producendam gratiam baptismalem
 in terra, non ordinata ad dandum Deo esse productiuum gratiae, cum
 Deus illud esse habeat ex alio respectu modo, sed ad eleuandam partem
 obiecti in aqua, et ad illam compleendam in parte propria pro-
 ductiua gratiae, sicut lumen gloriae non est ordinatum in eum finem
 et Deo tribuatur esse productiuum visionis beatificae, sed ad eleuan-
 dum intellectum creatum et compleendum illum in parte propria pro-
 ductiua visionis beatificae, qui intellectus per dicitur lumen eleuatus
 post visionem beatificam, producere connata modo, ita etiam
 lumen gloriae prout est species representatiua Dei non est ordinatum
 in hunc finem ut Deo tribuatur esse vltimo determinans intellectum
 creatum ad visionem sui, cum Deus post hoc speciem per se ipsum
 est immutabilis, sed ad hoc ut intellectus per ipsum lumen vltimo com-
 plectatur et determinetur connata modo ad eandem visionem,
 ut supra explicatum est. atque ex his patet lumen gloriae prout habet
 rationem speciei impressae representantis Deum non esse primum, sed
 conuenire ad finem expectabilem, qui sine ipso haberi non potest.

Obiectis 7mo: species impressa debet esse immutabilior
 et purior obiecto quod ipsa representat, ut videtur constare inque-
 sitione in reliquis speciebus, ut est species visibilis respectu sui obiecti esse,
 atque species impressa Dei non potest esse immutabilior vel purior Deo.

Pro primo si obiecto probat intentum, probat etiam
 non potest dari speciem expressam Dei, cum non magis species impressa
 debeat esse immutabilior vel purior respectu sui obiecti, quam species
 expressa respectu sui. Quod secundo dicitur nega. na: nam quibusvis
 aliqua species impressa sit immutabilior et purior suo obiecto, ut est species
 visibilis representatiua rei materialis, non tamen omnis species impressa
 est talis respectu sui obiecti, nega. na: species representatiua Angelum
 superioris est existens in Angelo inferiori, et immutabilior vel purior
 quam sit Angelus superior cuius est representatiua, ut manifestum est.

Obiectis 8mo: si daretur species impressa non habe-
 ret vnde limitaretur et esset infinita in representando.

his

habetur: quod non limitatur ex parte obiecti neque ex parte causae efficientis, 64.
neque ex parte causae subiectivae sive illius, siquidem is potest recipere
speciem Dei perfectiorem et speciem in infinitum.

Respondeo: Ans. et dico speciem impressam Dei esse limi-
tatum ex viis propriis et intrinsecis principis creaturae, siquidem
de, sicut intrinsecis et huiusmodi creaturae et ut sit determinata
et limitata. Ad id eandem difficultatem fieri potest de specie ex parte
Dei vel de concursu obiectivae Dei ad visionem beatificam, quem
concurrunt ponunt aduersarij.

Obijciens 9: species impressa representativa obiecti scilicet
et distincta ab ipso habitu sive acquisita, species representativa
obiecti in se habet divinam et distincta ab ipso et habitu fidei
significati elevante, ipsum intellectum ad consequendum actum fidei
significati et etiam species impressa Dei datur in intellectu beati-
ficato et distincta ab ipso habitu humanis gloria elevante, illud.
Ans. p[ro]p[ter] quod species rei scilicet potest esse sine habitu scilicet, simili-
ter species representativa mystery fidei sine obiecto credendi potest
esse absque habitu, etiam in fide, et contingit in haereticis.

Respondeo: Ans. dupliciter, quia principium elevans
per modum habitus intellectum ad visionem beatificam et principium
ultimo determinans ad eandem visionem producentur simul
et ab eadem causa efficiente, ac primum. Respondeo p[ro]p[ter] quod producit unam
qualitatem in intellectu beati quae simul habet rationem principis vel
habitus elevantis intellectum et rationem speciei sive principis ultimo
determinantis intellectum ad visionem beatificam, neque est huius-
modi qualitas implicat, contra vero species impressae scientificae
et habitus scilicet non producantur simul, ut contra docet opinio, neque
ab eadem causa, neque eandem species producantur a nobis, productio-
nem habitus scilicet est ab intellectu agente, habitus vero scientificus pro-
ducitur ab actibus scientificis, similiter species intelligibiles inseruien-
tes actui fidei signifiati producantur ab intellectu agente et ante
infantilem habitus fidei, ut fit in iis qui adulti convertuntur ad
fidem, vel post eandem infirmitatem, ut fit in iis qui baptizantur
infantes, habitus vero fidei signifiati producit a solo Deo artes
vel post acquisitionem specierum intelligibilium actui fidei inseruien-
tum, ac primum mirum non est si tam species impressae scientificae et
habitus scientifici quam species inseruientes appartent actui fidei
signifiati et habitus eandem fidei distinguantur inter se, prin-
cipium, a. elevans intellectum ad visionem beatificam et principium
ultimo illud ad eandem visionem ultimo determinans inter se non
dis-

distinguantur. Ex his. o. colligi potest quod sicut ex multiplici
habitu partialium in eadem parte totali non licet arguere plurali-
tatem habituum fieri supradictis, eo quod non sit per rationem, ita quoque ex
distinctione generum intelligibilem actus fidei inveniendum ab
ipso habitu fidei non licet inferre distinctionem inter principium
elevans intellectum creatum, ad visionem beatificam et principium
ultimo determinans illud ad eandem visionem, siquidem
non est ratio per se, nec a nobis ad ignota arguere licet, nisi quando est
eadem vel per rationem.

Obvies ob. ex Suarez lib. 2. de attributis negati-
vis Dei cap. 15. num. 20. si fingamus nullam creatam superioris
ordinis habentem lumen illud, ut videre Deum et quascumque
creaturas, nihilominus illa indigeret specie obiectorum, ut ea posset
intelligere, quia nulla creatura intellectiva nec eius lumen potest esse per se
representativum rerum intelligibilium & similiter de lumine
glorie philosophandum est, siquidem etiam lumen glorie est quoddam
virtus ad modum potentie intellectivae, et ideo per se non habet representativum obiecti,
nec habet rationem generis representantis Deum.

Respondetur tamen, nego consequens, ratio dignitatis, quod
habemus, arguitur etiam, ut constat ex supradictis, quia cognitur esse re-
re, potentiam intellectivam creatam, ex cuius intrinsecis principijs habere
talem limitatam, ut non possit immediate vel ultimo determinari a seipso
et cognitionem, contra verum non habemus sufficientem fundamentum ascendendi quod
lumen glorie ex eius intrinsecis principijs exigat distinctionem
a specie Dei impressa, nam quamvis lumen glorie habeat rationem potentie
habituales, non tamen simpliciter est potentia intellectiva, sed est complementum intelligi-
bilitatis et species Dei impressa, ac proinde cum magis conve-
niant inter se ratio principij elevantis intellectum ad visionem Dei, et
ratio principij ultimo determinans ad eandem visionem,
quam conveniant inter se ratio potentie intellectivae, et ratio principij ultimo
determinantis potentiam ad visionem Dei, non valet dicere, haec duo rationes
non possunt identificari in una qualitate vel entitate reali, et neg illa
dico. adde, quod potentia intellectiva non exigit semper habere ullam certam
determinatam, ut determinati obiecti annexam, contra verum lumen
glorie exigit semper habere annexam visionem Dei, ac proinde maior
est ratio iudicantis rationem principij elevantis intellectum ad visionem Deum
et rationem principij ultimo determinantis ad illud, dem potest identificari in-
ter se, cum aliunde non simpliciter, nec Deo denegandum sit quicquam
quod non implicet.

Quaeritur denique, an quando supradictum est
lumen

lumen gloriae est intrinsecus pro Deo in productione visionis
beatificae, hoc intelligitur de lumine gloriae prout est habitus ele-
vatus prout habet rationem speciei suae principij ultimo
terminantis ad visionem beatificam. 65.

De illud intelligi de lumine gloriae prout est habitus
elevatus prout, quamvis doctrina potest aliquo modo intelligi esse
de lumine prout habet rationem speciei impressae, in quantum est quod
lumen, quod est species impressa Dei, ut instrumentum Dei, prout est species
ipsius representativa, sed quatenus idem lumen, quod est species Dei
impressa, a Deo productum est. Adde hoc etiam dicitur quod lumen
gloriae ut etiam intrinsecus gratiae sanctificantis, quod est quasi proprietas,
et radicalis naturae spirituales sine vita regnantis. nec obstat quod
lumen gloriae simul creatur esse instrumentum Dei, nam etiam gravitas
existens in lapide est instrumentum naturae lapidis, et simul aliquo modo
instrumentum generantis lapidem, ut docet Aristoteles et Peripatetici.

PARS III

De Objecto visionis beatificae.

CAPITULUM I

An visionem beatificam videantur omnia, quae sunt facta in Deo?

Supponendum est tanquam certum esse facta beatorum de facto
per visionem beatificam videre omnia, quae sunt facta in Deo,
nimirum eius essentiam, attributa, et personarum unitates. constat
ex definitione Concilii Florentini in littera unionis, ubi
definitum est Axioma eorum, quibus nihil purgandum superest,
intueri deum trinum et unum sicut est, &c. Condi-
tum potest definire ex multis scripturae locis, ut ex 3. Joan.
3. videlicet eum sicut est. Item ad Corinth. 13. viderem nunc
per speculum in enigmate &c. nunc cognosco ex parte &c.
Psalm. 34. in illa die cognoscebis quod ego sum pater. et infra:
manifestabo ei mysterium. quae vera non essent nisi personae divi-
nae simul cum ceteris, et attributis viderentur, nec ex eo quod beati
non vident Deum oes, atque liberos Dei, nec oes creaturas, a quas
terminatur Dei omnia vel scia, potest inferri, quod non vident omnia,
quae sunt facta in Deo, nam tam atque liberi Dei quam eius omnia
est scia